

Yesuse Eni Maka Ulakaru esi Makerike

Lepate Menai

Buku “Yesuse Eni Maka Ulakaru Esi Makerike” meije Lukase ileki sibae buku Sou Misete rebe ilekire. Buku meije ebeteke Alla Eni Rore Ikbasaes Yesuse Eni maka ulakaru kai tamata maketa rebe esi hlaleke lokoIje kena esi lepae Sou Misete menai bei kota Yerusaleme eti pusue nusare eliare (1:8). Pusue nusa meru me pusue otoi Yudea kai Samaria eti otoi Asia, otoi Makedonia, kota Korintuse kai eti kota Roma. Kai ebeteke Yesuse Eni maka ulakaru esi keu lepae Alla Eni lepate kena Yesuse ete tamata Yahudi me kota Yerusaleme po sie bokala esi suka lene lokosi mo hoko esi lepae lepata meru ete tamata Yahudia more lekwe me otoi maketaru roma pusue nusa.

Kena Yesuse Eni maka ulakaru esi rue sa, imame elake kai tamata Yahudiaru esi elakaru esi me. Kai bei elaka meru, boka esi ono maka teu pakala ete Israele. Sie meru esi tutuke Pauluse le lulu Musa eni pletaru iono sala po mere tinai mo. Tinaije esi tutukeni le ibeteke be ite tamatare ktili kena lulu Musa eni pletaru mimise mo hoko suke ite pusuma hlaleke loko Yesuse kena Maka Hlamate leke Ihlamate ite kai Inete iteki dosaru moneka.

Yele rebe pentine kena buku meije, Alla Eni Rore Iluake kena Ikbasaes tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Yerusaleme kena petu Pentakostare. Pusue yelu rebe uono kena petu mere

etiluke be Alla Eni Rore Ipletæ tamata rebe hlaleke Yesuse rame kai Iono esi ktily rame.

Isi

1. Alla Iaknekae Yesuse Eni maka ulakaru kena esi keu lepæ Sou Misete (1:1-26)
2. Yesuse Eni maka ulakaru esi lepæ Sou Misete me kota Yerusalem (2:1-8:3)
3. Yesuse Eni maka ulakaru esi lepæ Sou Misete me otoi Samaria kai Yudea (8:4-9:31)
4. Petrusse ilepæ Sou Misete ete tamata Yahudi more (9:32-12:25)
5. Pauluse kai eni ebearu esi keu lepæ Sou Misete memenaije (13:1-14:28)
6. Yesuse Eni maka luluaru kai penatuaru esi lupuke lomai me kota Yerusalem. Esi natue sulate ete tamata Yahudi mo rebe esi hlaleke loko Yesuse (15:1-35)
7. Pauluse kai eni ebearu esi keu lepæ Sou Misete kena rebai luare (15:36-18:22)
8. Pauluse kai eni ebearu esi keu lepæ Sou Misete kena rebai telure (18:23-21:26)
9. Tamata Yahudiaru esi kusue Pauluse kena bui me kota Yerusalem kai me kota Kaisareare (21:27-26:32)
10. Solaluaru esi keru Pauluse lolete kota Romare (27:1-28:31)

Menai

1:1-5

¹ Auku ebe Topiluse, kena buku rebe au leki akmenare, au alenake pusue rebe Yesuse Ionoule kai Iatetukelu, bei kena Iluake menai roma petu kena Ibiti lolete surgare, ete ale peneka.

² Kena Ibiti lolete surga mosare, Ipletæ Eni maka ulakaru kena Ro Misete Eni kbasare.

³ Kena Isupu susate roma mata peneka, IaselukeNi ete Eni maka ulakaru susuike be Ikwana suike tinai. Le petua butu ata, IaselukeNi susuike kai Ibeteke Alla Ipletæ ite tamatare etesi.

⁴ Kena petu sae me, Ikane sakesa kaisi, Ibeteke kenasi be, “Imi keu bei kota Yerusalemè yake, po imi namake saisa rebe Alla Italukele rebe imi lene bei Aure.

⁵ Yohanese ibaptisemi kena kwele, po takwali moneka Ro Misete Ikbasæ imi.”

Tuhane Yesuse Ibiti lolete surga

1:6-11

⁶ Kena Yesuse Eni maka ulakaru esi lupuke lomai suike kaiNe, esi tneuI be, “Tuhane, kena meije Atie ami tamata Israele bei tamata Roma esi kbasare kai bitike sae bei ami kena iono kamale ete ami lupe akmenare o?”

⁷ Yesuse Iralakesi be, “Petu kena bitike ile sae bei imi kena ono kamale, imi rekwa mosare, mula mo le AmaKu pine Ikbasa kena teue.

⁸ Po kena Ro Misete Iluake kai kbasæ imi peneka, hoko imi supu kbasæ beiNi. Hoko imi ale-nake Au ete tamata mei kota Yerusalemè, pusue otoi Yudea, otoi Samaria kai roma pusue nusa.”

⁹ Kena Ilepæ mere pelare, Ibiti lolete surga. Eni maka ulakaru esi limese lulu Ibiti loleterè, eleki moputire esou lutikeNi hoko esi seluI moneka.

¹⁰ Kena erisi limese loko Yesuse lolete lanite sa, sie luaya esi kele me leisu, esi alike lapu putile.

¹¹ Eleki sie luaya meru esi beteke lokosi be, “Tamata Galilea, le mula pine imi kele limese lolete lanite? Yesuse rebe imi seluI biti lolete surga bei imire, namake Iluake suike lupe imi seluI biti lolete surgare neka.”

Yesuse Eni maka ulakaru esi kotie loko Alla rame me kota Yerusaleme

1:12-14

¹² Eleki Yesuse Eni maka ulakaru esi leu bei me ulate Saitune lope kota Yerusaleme. Ulate mere tehaike kota Yerusaleme, esi lauke kasuke kilo esa.

¹³ Eleki kena esi luake mpe kota Yerusaleme, esi sa lolete lumare esi sokati ndete tetu rebe esi rue kenare. Sie meru:

Petruse,

Yohanese,

Yakobuse,

Andrease,

Pilipuse,

Tomase,

Bartolomeuse,

Matiuse,

Alpeuse eni nanae Yakobuse,

Simone bei golongane Selote; golongane mere

esi suka tamata makete esi kbasasi mo,

Yakobuse eni nanae Yudase.

¹⁴ Kai lalesi esa kena kotie loko Alla rame sakesa kai binaya sie telua pise ata, kai Maria Yesuse Inai, kai Yesuse kwaliNisi.

Matiase isupu bitike kena seli Yudase

1:15-26

¹⁵ Kena petu sae me kasuke sie utune esa butu lua esi lupuke lomai. Eleki Petruse ikele mpe tla kai ibeteke lokosi be,

¹⁶⁻²⁰ “Kwali betaya. Imi lene loko au mina. Yudase mere ile sae bei ami, kai isupu tiluke kena alenake Sou Misete sakesa kai amire neka, po itiluke lalane ete tamata rebe esi suka bunu Yesuse. (Yudase isabe tapele otoi kena kepene rebe tamata maka bunu Yesuse esi riluke eteije

peneka. Eleki ikoli atakobue kena otoi mere hoko tibuine parae eleki tainu siri pusulu mei muli. Hoko pusue tamata kota Yerusaleme esi rekwa Yudase imata kena tapele rebe isabele mere. Eleki esi ono otoi mere esi nane Hakale-Dama, lulu esi soure. Esi natire Tape Lalakwe Nsolite.) Kena akmenare, Dauta ileki kena Yudase me buku Isike Tuhane be:

‘Sebeie eni lumare malene,
kai sebeie tamata sae irue kena mo.
Kai eni makerike sebeie tamata makete ik-
erikele neka.’*

Alla Eni lepate rebe Ro Misete Iono Dauta ibetekele, meije suke eono tinai hoko meije eono peneka.

²¹ Hoko tapa tamata esa ete ami kena iseli Yudase. Ile mere suke bei tamata rebe esi lulu ami kena Tuhane Yesuse Eri sakesa kai ami sare,

²² menai bei Yohanese isuku Tuhane Yesuse eti roma Ibiti lolete lanite leke isakesa kai ami kena alenake be iselu Yesuse ikwana suike bei matale.”

²³ Hoko esi tiluke sie luaya. Sie luaya meru: Yusupe kai Matiase. Yusupe mere rebe esi koteine Barsabase, eni nane saere Yustuse.

²⁴ Eleki pususi kotie loko Alla be, “Tuhane, Ale pine rekwa pusue ami tamata lalema, hoko Atiluke ile sae bei sie luaya meiju,

²⁵ leke ialenake Sou Misete sakesa kai ami seli Yudase rebe itetu bei eni makerike Yesuse Eni maka ulake kai imata peneka kai irue kena otoi susate titinai lau bei Alla eti pela.”

²⁶ Eleki esi poie undi ete luasi leke esi rekwa be sire pine isupu bitike eleki Matiase isupue. Hoko

---

* **1:16-20** Isi. 69:26, 109:8

Matiase pine itapa Yesuse Eni maka ulaka butu esa lesini esa meru.

2

Ro Misete Irulu loko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse

2:1-13

¹ Kena petu Pentakostare pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi lupuke lomai kena luma esa.

² Eleki esi lene sare tuleije rulu bei ndete lanite. Esi tuleije saka makmale ela titinai. Sare tulei mere eluake kena luma rebe esi lupuke lomai kenare.

³ Eleki esi selu saka meia ukliti saka auwe klitini ulei lori lopai kai usabuke papela tamata.

⁴ Hoko Ro Misete Ikbasaē pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse. Eleki pususi lepa kena sou mamaketa, lulu Ro Misete İbeteke etesi kena esi lepaelu. Soua meru esi atetukelu mosa.

⁵ Kena petu mere tamata Yahudia bokala bei hehena mei nusa maketaru rebe esi hlaleke loko Allare esi rue me kota Yerusaleme.

⁶ Kena tamata me kotare esi lene tamata nai meru hoko tamata bokala esi luake kena selu. Tamata meru hkutukesi le tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi lepa kena tamata bokala meru esi souaru.

⁷ Tamata bokala meru totakesi kai hkutukesi. Eleki esi beteke be, “Tamata rebe esi lepa meije pususi tamata Galilea moyo?”

⁸ Le mula pine esi lepa kena iteki soua rebe ite lepaele me iteki henaru?

⁹ Ite meiju bei:
otoi Partia,

otoi Media,
 otoi Elame,
 kai otoi Mesopotamia.
 Bei otoi Yudea,
 otoi Kapadokia,
 otoi Pontuse,
 kai otoi Asia.
 10 Bei otoi Prigia,
 otoi Pampilia,
 bei otoi Mesire,
 kai bei otoi me Libia tehaike kota Kirene,
 kai tamata meiju leini bei kota Roma.
 11 Ite meiju leini
 tamata Yahudi,
 kai leini tamata maketa rebe esi lulu Alla
 sakesa kai tamata Yahudi.
 Leini tamata maketa bei nusa Kreta kai bei
 otoi Arape.

Ite pusuma lene tamata meiju esi alenake saisa
 rebe Alla Ionolu kena Eni kbasare, esi alenakelu
 kena iteki souaru.”

12 Totake pususi kai hkutukesi kai esi beteke
 loko lomai be, “Le mula pine ele meije?”

13 Po tamata leini esi toaesi be, “Mere esi nseli.”

*Petruse iatetuke tamata bokala be Alla Eni Rore
 elia*

2:14-40

14 Hoko Petruse kai Yesuse Eni maka ulaka
 maketa sie butu esa lesini esaru esi kele. Eleki
 Petruse ilepa ktili lokosi be, “Kwali betaya tamata
 Yahudi kai pusue tamata rebe rue mei kota
 Yerusalem, imi lene lokoku lepate mimise leke
 imi nati.

15 Ami nseli saka imi noake mo, le meije uke
 olasa sikwa beleti sa.

16 Po meije lulu Alla Eni lepate rebe nabi Yoela ilekire be,

17 'Kena nusare koho nere
 Au ono Ro Misete Ikbasaе pusue tamata.
 Saisa rebe Au betekele
 ete imi kwete mokwai kai kwete binaru
 esi betekele ete imi.
 Kai imi kwete belukaru esi selu
 saisa rebe Au aseluke eteise.
 Kai imi elaka inaiju esi kmanie
 saisa rebe Au rilukele eteise.*

18 Ete Auku tamata makerikaru lekwe,
 mokwai pise bina Au ono Ro Misete Ikbasaesi,
 hoko esi lepa saisa rebe Au suka esi betekele.

19 Au ono tanda herane ndete lanite kai mei nusa,
 Au ono lalakwe kai auwe kai auwe kweini.

20 Kena petu elake kai misete
 rebe Tuhane Ipleta tamatare eono mosare,
 lemataije mele titinai
 kai bulane elala saka lalakwe.

21 Kena petu mere sire rebe Ikoti ampune bei
 Tuhane
 hoko isupu ampune kai isupu hlamate.'

22 Kwali betaya imi tamata Israela! Imi lene
 mimise loko au beteke meije: Alla Iono imi nati
 be Iriluke kbsa ete Yesuse bei Nasarete. Mere
 imi selulu kena yelu rebe piasare uono mo rebe
 Alla Iono Yesuse Ionolu ete imire. Pusue meru imi
 rekwalu peneka.

23 Lulu Alla laleI ruaI, Iriluke Yesuse ete imi. Imi
 sebeie tamata neunaru esi pakuI ahlake ai bataije
 hoko mere sakesa kai imi bunuIje neka.

---

* 2:17 Yl. 2:28-32

24 Po Alla Iono Ikwana suike bei tamata mataluru. Imata peneka po Alla Iono Ikwana suike le imata eti pelare saisa mo.

25 Bei akmena sa, Kamale Dauta ibeteke Yesuse Ikwana suike be:

‘Au rekware Tuhane Irakaku
kai Itapaku mimise leke saisa eatia au yake.

26 Hoko laleku ndina
kai au isikeNi,
kai au rekware
be kena au matare au supu misete.

27 Le Asebeie au mata eti pela mo,
kai kena au rebe hlaleke loko Ale,
kena au matare Aono nanakwalaku atia mo.

28 Atiluke lalane ete au
kena au supu rue mise,
kai laleku ndina le Arakaku.’

29 Kwali betaya imi, meije au beteke iteki ntuanene mena Dauta ete imi. Imata kai hnoukeni peneka, eni lataije eti meije ere me sa.

30 Alla Ibeteke kai Ila etei peneka be sae bei eni anubuaru tatike pine Alla Ibitikeni kena kamale. Le Dauta irekwa Alla Ibeteke mere kai ile nabi lekwe, hoko irekwa saisa rebe Alla Ionore.

31 Dauta irekwa be namake Maka Hlamate rebe Alla IbetekeNi, Ikwana suike bei matale. Hoko Dauta ibeteke be:

‘Maka Hlamate,
Alla Isebei Imata eti pela mo.
Nana kwalaIje pulue kai atia mo.’

32 Maka Hlamate mere Yesuse. Ile mere pine Alla Iono Ikwana suike bei matale. Ami pusuma pine selu Ikwana suike.

33 Kai kena Alla IbitikeNi kena Irue sapleuke Eni makwanale, Alla Iriluke Ro Misete eteI lupe

akmena Ibetekete. Kai Iono Ro Misete Ikbasaē ami lupe imi selulu kai lenelu meije.

³⁴ Dauta ibetete ruai mo le isa lolete surga mo, po ibetete Yesuse be:

‘Alla Ibetete loko auku Tuhane be,

³⁵ Arue sapleuke Auku makwanale

eti Au ono Amu musuaru esi lene lokoMu.’

³⁶ Hoko pusue tamata Israele suke rekwa mimise be Yesuse rebe imi pakuI ahlake ai bataije, Alla IbitikeNi kena Tuhane kai Maka Hlamate.”

³⁷ Kena esi lene Petruse eni lepata meru hoko kaplalesi titinai. Eleki esi betete loko Petruse kai Yesuse Eni maka ulaka maketaru be, “Kwalia, hoko saisa rebe suke ami onore?”

³⁸ Petruse iralakesi be, “Imi naku imi dosaru kai imi supu baptise kena supu tanda be lulu Yesuse leke imi dosaru supu ampune. Hoko Alla Iono Ro Misete Ikbasaē imi.

³⁹ Tuhane Italuke misete kena Ro Misete Ikbasaē imi kai imi nanaru kai tamata rebe esi rue me hena laukaru, sabokae Tuhane Alla Isuka kotise.”

⁴⁰ Kai Petruse ilepae Sou Misete bokala lekwe, kai iahnausi be, “Imi kotie bei Alla rame leke imi supu hlamate. Kai leke imi supu susate sakesa kai tamata rebai meije yake, rebe namake Alla Iatiaise.”

Jumate menaije esi hidupe

2:41-47

⁴¹ Tamata bokala esi lene loko Petruse eni lepataru eleki Yesuse Eni maka ulakaru esi baptisesi. Hoko kena petu mere tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi tapa sie usata telu.

⁴² Tamata meru esi supu atetuke rame bei Yesuse Eni maka ulakaru kai esi lupuke lomai rame. Esi rue kena kane sakesa kai kotie loko Alla sakesa.

⁴³ Alla Iono Yesuse Eni maka ulakaru esi ono tanda herana bokala, hoko tamata bokala meru esi herane kai rilasi.

⁴⁴ Tamata rebe esi hlaleke loko Alla meru esi teu lomai mo kai sae eni sasaisare esi pake polie.

⁴⁵ Sepo esi abelie esi tapele pise taneiaru, eleki esi kepene esi larakelu ete lomai lulu sae eni per-lure.

⁴⁶ Pela petu esi lupuke lomai me Tuhane Eni Luma, kai esi kane sakesa me esi lumaru kena lale ndinate kai holmate lomai kena misete.

⁴⁷ Esi isike Alla rame, kai pusue tamata kota mere esi sukasi. Kai pela petu esi tapa boka rame, le Tuhane Iono hlamate tamatare tapa rame.

3

Petruse kai Yohanese luasi ono tamata sae me rebe ikeu tekwa mo imise

3:1-10

¹ Kena petu sae me, olase telu kmauni olase kena kotie loko Alla, Petruse kai Yohanese luasi keu lolete Tuhane Eni Luma.

² Kena mere tamata sae me ikeu tekwa mo bei kena inai ruelei sa hoko esi tohini. Pela petu tamata mere esi tolaeni tehaike Tuhane Eni Lumare esi metu rebe esi nane Metu Misete, leke ikotie kepene bei tamata rebe esi kusu Tuhane Eni Lumare.

³ Kena tamata mere iselu Petruse kai Yohanese luasi ono kena kusu Tuhane Eni Luma nere, eleki ikotie kepene bei luasi.

⁴ Luasi limesei eleki Petruse ibeteke be, “Li loko ami lua.”

⁵ Hoko tamata mere ilimese luasi kai ihlaleke be luasi riluke saisa etei.

⁶ Po Petruse ibeteke be, “Ami luamaki kepene sae mo, po saisa rebe luamakie meije, ami rilukele ete ale. Kena Yesuse Kristuse, bei Nasarete mere Eni nane, akele kai akeu!”

⁷ Eleki ikerike tamata mere eni bala makwanale eleki itapai kena ikele. Eleki tamata mere eni lelale kai esi tlukuinu ktili sosoli.

⁸ Tamata mere ibua kele kai ikeu lori lopai. Eleki ikeu lulu luasi lopai Tuhane Eni Lumare, ikeu bua lolete lope kai iisike Alla.

⁹ Pusue tamata ete meru esi selu ikeure kai iisike Allare.

¹⁰ Esi rena tamata mere tamata rebe piasare irue kena ikotie kepene me Metu Misete me Tuhane Eni Lumare, hoko pususi hkutukesi kai esi beteke be, “Ei, tamata mere ikeu tekwa pene!”

Petruse iatetuke me otoi sae me Tuhane Eni Luma rebe esi nane Salomo
3:11-26

¹¹ Tamata keu tekwa mo rebe imise pende, ikeu lulu Petruse kai Yohanese luasi rame, hoko tamata bokala esi bala lupu loko telusi me otoi sae me Tuhane Eni Lumare le esi herane. Otoi mere esi nane otoi Salomo.*

¹²⁻¹⁶ Kena Petruse iselu tamata bokala meru ibeteke be, “Tamata Israele, le mula pine tamata meije imisere, imi heranele? Kai le mula pine imi limese ami rame? Imi betinake ami ono ikeure kena amiki kbasa pise ami lulu loko Alla

---

* **3:11** Otoi mere esi nane Salomo le kena nete loko kamale Salomo.

Eni lepataru? Imi selu tamata meije imise kai iktili peneka, le ihlaleke loko Yesuse kai Eni kbasare. Tamata meije ihlaleke loko Yesuse hoko imise peneka lupe imi selui mei imi oami meije. Alla rebe iteki ntuana mena Abrahame, Isake, Yakupe kai iteki ntuana maketa lekwe esi hlaleke lokoIje, pine Ibitike Yesuse kena supu holmate. Yesuse mere Alla Eni Makerike. Yesuse rebe imi kerini loko Pilatuse kai imi lepa tiae lokoI, masike Pilatuse ibeteke be tieI le Eni sala sae mo. Yesuse Imise titinai le dosa sae mo kai Inkena po imi sukaI mo kai imi suka kena Pilatuse itie tamata maka bunu ete imi. Kwali betaya, imi bunu Ile rebe Iriluke nasite ete pusue tamata Po Alla Iono Ikwana suike bei matale peneka. Ami selu meru pusulu titinai.

¹⁷ Kwali betaya! Meije pine au rekwa be saisa rebe imi kai imi elakaru imi onolu ete Yesuse, imi onolu le imi rekwa mo be Yesuse Maka Hlamate.

¹⁸ Mere eono lulu loko Alla Eni lepata rebe bei akmena sa rebe nabiaru esi betekelu be Maka Hlamate rebe Alla IulakeNe Isupu susate eti mata.

¹⁹ Ele mere hoko kwali betaya imi ono dosa suike yanoma, leke Iampune imi dosaru.

²⁰ Kai kena Tuhane Iuake loko itere, Itapa ite ktili hoko ite lalema ndina titinai. Kai Tuhane Iulake Yesuse loko ite suike, le bei akmena sa IbitikeNi kena Maka Hlamate ete ite peneka.

²¹ Yesuse mere Irue ndete surga sa eti Alla Iono pusulu belu lulu akmena Alla Eni lepata rebe nabia mise titinai esi betekelu. Nabia meru Alla Ibitikesi.

²² Lupe Musa ibeteke be:

‘Tatike pine Tuhane Alla, iteki Tuhane Iulake Ile sae ete imi bei ite ruama kena iono nabi

molupe Alla Iulake aure. Hoko suke ite lene loko saisa rebe ibetekele.

²³ Kai sire pine ilene loko nabi mere eni lepataru mo hoko isupu rue kai Alla Eni tamataru mo kai isupu bunu.'

²⁴ Saisa rebe eono kena Yesuse kena petua meiju pusue nabia bei nabi Samuele kai nabia pamuli beini pususi betekele peneka.

²⁵ Alla Italuke misete rebe nabiaru esi betekele mere ete ite, esi anubuaru. Mere lulu Alla Italuke misete kai iteki ntuana menaru, Alla Ibeteke loko Abrahame be, 'Bei amu anubuaru au riluke misete ete pusue tamata mei nusa meije.' Alla Italuke misete mere ete ite lekwe.

²⁶ Ele mere eti Alla Ibitike Yesuse kena Eni Mak-erike, kai IulakeNi loko ite akmena. Leke Iriluke misete ete ite. Iriluke misete ete itere, Iono ite naku iteki dosaru ete Alla kai ite hleke bei ono neune."

4

Petruse kai Yohanese luasi me elaka maka teu pakalaru oasi

4:1-22

¹ Kena Petruse kai Yohanese luasi lepa ete tamata bokala meru sa, imamaru, elake maka raka Tuhane Eni Lumare kai tamata Sadukiaru esi luake lokosi.

² Hoko lalesi tiake Petruse kai Yohanese luasi le esi atetuke tamata bokala meru be Yesuse Ikwana suike bei matale peneka hoko pusue tamata matale lekwe esi kwana suike bei matale.

³ Hoko esi kerike luasi kai esi kusu luasi kena bui eti bobanu beleti le kmau peneka.

⁴ Po bei tamata rebe esi lene luasi atetuke mere, bokala esi hlaleke loko Yesuse, pusuisse sie usata lima.

⁵ Ele bobanure elaka maka teu pakalare, tamata Yahudiaru esi elakaru kai kuru Torataru esi lupuke lomai me kota Yerusaleme.

⁶ Esi luake loko imame elake Hanase, Kayapase, Yohanese, Aleksandere kai imama elakaru esi anu maketa lekwe.

⁷ Esi keru Petrusse kai Yohanese lokosi, eleki esi tneu luasi be, “Imi ono tamata sisate mere imise kena ktiline pise kbasu bei sire?”

⁸ Eleki Petrusse iralakesi kena kbasu bei Ro Misete be, “Imi tamata Yahudiaru imi elakaru kai imama elakaru!

⁹ Imi keru ami lomei kena pakala le ami ono tamata sisate imise, kai imi suka kena rekwa be ami ono tamata mere imisere elia.

¹⁰ Hoko imi kai tamata Israele pusumi suke rekwa be tamata meije ikele kena misete mei imi oami meije, bei ktiline kai kbasu bei Yesuse Kristuse tamata Nasarete rebe imi pakuI ahlake ai bataije, po rebe Alla Iono Ikwana suike bei matale. Hoko bei Yesuse mere pine tamata meije ikele kena misete mei imi oami.

¹¹ Yesuse mere pine kena Alla Eni lepate rebe lekire beteke tamata esi sukaI more be,

‘Tamata esi kerike luma,
esi poie batu inai sae me,
po tatike pine batu mere
pake kena lukue lili elake esi ueije.’

¹² Hoko batuke bei Yesuse pine tamata esi supu hlamate. Le mei nusa meije tamata sae makete isupu kbasu bei Alla kena ihlamate ite mo.”

¹³ Tamata elaka maka teu pakala meru esi herane le Petrusse kai Yohanese luasi rilasi mo kai esi rekwa be luasi meru tamata kola mo kai tamata piasa neka. Eleki hkutuke lalesi be akmenare luasi keu sakesa kai Yesuse.

¹⁴ Po le tamata rebe imise mere ikele sakesa kai luasi, hoko esi beteke sasaisa ete luasi moneka.

¹⁵ Esi ulake luasi sosoli be, “Siri nunu.” Eleki esi lepa loko lomai.

¹⁶ Hoko esi beteke be, “Ite ono saisa ete luasi le pusue tamata mei kota Yerusalemese esi rekwa luasi ono tanda herane elake mere peneka. Kai ite lekwe lemake lele saisa mo.

¹⁷ Po leke luasi ono tamata sisate imisere elei ete tamata rame yake hoko ite lake luasi be esi lepa loko Yesuse moneka.”

¹⁸ Hoko esi koti luasi kusu suike eleki esi beteke loko luasi be, “Luami lepae loko Yesuse moneka.”

¹⁹ Po Petrusse kai Yohanese esi beteke be, “Imi noake be lene loko imi pletare nkena pibe lene loko Alla Eni pletare nkena?”

²⁰ Ami hleke bei lepae saisa rebe ami selue kai ami lenelu mo le lene loko Alla Eni pletare nkena.”

²¹ Tamata elaka maka teu pakala meru esi nasuke Petrusse kai Yohanese luasi po esi sala sasaisa kena hukume luasi mo. Po esi lakesi rebai suike be esi lepa loko Yesuse yanoma pine esi sirie luasi le tamata bokala esi isike Alla le tamata sisate mere imisere.

²² Tamata rebe isupu misete le tanda herane mere, eni musuna butu ata lesi peneka.

Tamata toini rebe esi hlaleke loko Yesuse esi kotie loko Alla leke rilasi yake

4:23-31

²³ Kena tamata Yahudiaru esi elakaru kai imama elakaru esi tie Petruse kai Yohanese eleki luasi keu loko luasi ebearu. Eleki luasi alenake saisa rebe tamata meru esi beteke ete luaise.

²⁴ Kena esi ebearu esi lene mere, esi kotie loko Alla sakesa be, “Tuhane, Amu kbasare ela titinai. Ale pine tolai lanite kai tapele meije kai meite kai pusue yelu mei nusa meije.

²⁵ Kai akmenare Aono Ro Misete Ikbasae kamale Dauta, amiki ntuane menare, ibeteke be, ‘Tamata makete rebe tamata Yahudi more esi nasu titinai.

Kai lalesi kena ono tiaie ete Tuhane
po mere eono etesi mo?

²⁶ Kamala mei nusa meije esi akneka kena esi lisa, kai tamata elaka esi lupuke lomai kena esi ono tiaie ete Tuhane,
Ile rebe Alla IulakeNi kena Iono hlamate ete tamatare.’

²⁷ Tuhane Amu lepata meru uono peneka le Herodese kai Pontiuise Pilatuse esi lupu kai tamata makete rebe tamata Yahudi more kai tamata Israele mei kota meije peneka. Esi lupu kena esi ono tiaie ete Yesuse, Amu Makerike rebe Eni dosa sae mo kai rebe AbitikeNi kena Maka Hlamate.

²⁸ Esi lupuke lomai kena esi ono saisa rebe akmenare Alepae peneka be tatike pine eono. Kai mere lulu Amu kbasu kai laleuMe.

²⁹ Meije Tuhane Aselu, esi ono ami rilama. Ami meiju Amu makerike hoko Atapa ami leke ami rilama yake kena lepae Amu Sou Misete rame.

³⁰ Kai Amu kbasare eono ami ono tamata makerakaru esi mise kai ami ono tanda herana kena Yesuse Eni Nane leke tamata esi selu Amu kbasare kai esi herane. Yesuse mere Amu Makerike rebe Eni dosa sae mo.”

³¹ Kena esi kotie loko Alla pelare, otoi rebe esi kotie kenae mere enisu. Eleki Ro Misete Ikbasa pususi hoko esi lepae Sou Misete bei Allare rilasi moneka.

*Tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse
esi lara poli esi taneiaru*

4:32-37

³² Pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse meru lalesi esa. Kai sae eni saisa iblake be mere ruai enie mo, po saisa rebe esie, esi lara polie.

³³ Kai Yesuse Eni maka ulaka meru esi supu kbasa elake kena esi lepae Tuhane Yesuse Ikwana suike bei matale rame, hoko Alla Iriluke misete etesi rame.

³⁴ Kai sae isusae sasaisa mo le esi tapele kai esi luma esi abielu eleki esi keru esi kepene,

³⁵ kai esi rilukele ete Yesuse Eni maka ulakaru. Eleki kepena meru Yesuse Eni maka ulakaru esi larakelu ete pususi lulu sae erini perlure.

³⁶⁻³⁷ Lupe Yusupe, iabelie eni tapele eleki iriluke eni kepene ete Yesuse Eni maka ulakaru. Yusupe meije irulu bei Lewi, bei nusa Sipuruse. Yesuse Eni maka ulakaru esi kotine Barnabase, esi natire kwetele rebe iono lale ndina.

5

Ananiase kai Sapira luasi lemaka Ro Misete

5:1-11

¹ Ile sae me eni nane Ananiase kai eni bina Sapira luasi abelie esi tapele otoi.

² Eleki esi beline luasi tolai beie ete lua ruasi. Yo esi lesine Ananiase ikerie ete Yesuse Eni maka ulakaru eleki ibeteke be, “Ntuane, tapele esi belini pusulu meije.”

³ Eleki Petruse ibeteke lokoi be, “Ananiase, le mula pine asebeie ro tiaru esi elake ekbasae ale, eti alemake Ro Misete kai atola beie tapele esi beline ete ale ruamue?”

⁴ Tapele mere kena abelie mosare, mere amue, kai kena abeliele, esi kepepe lekwe mere amue. Hoko le mula pine laleume noake kena ono ele mere? Mere batuke alemake tamata mo po alemake Alla lekwe!”

⁵ Kena Ananiase lene lepate mere, klolikeni kai teu eni nasite sosoli. Hoko pusue tamata rebe esi lene mere rilasi titinai.

⁶ Tamata beluka sie ataya pise limaya esi luake, esi kopa Ananiase eleki esi tohini siri kai esi keu hnoukeni.

⁷ Kasuke olase ului telu suike, Ananiase eni bina iluake. Irekwa saisa rebe eono kena eni mokwaije mo.

⁸ Petruse ibeteke lokoi be, “Betaku, beteke ete au be imi abelie tapele, esi belini esale meije o?” Eleki iralake be, “Tinai, esale mere.”

⁹ Petruse ibeteke be, “Le mula pine ale kai amu mokwai luami lalemi esa kena teheke Ro Misete? Aselu, tamata rebe esi keu hnouke amu mokwaije esi leu pene me. Hoko esi tohi ale leneka.”

¹⁰ Klolikeni sosoli me Petruse oaije kai teu eni nasite. Kai kena tamata beluka meru esi kusure imata peneka. Esi tohini siri kai esi hnoukeni me eni mokwai leini neka.

¹¹ Hoko pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse kai tamata maketa rebe esi lene mere, esi rilasi le Alla titinai.

*Yesuse Eni maka ulakaru esi ono tanda herane
kena kbasae bei Tuhane ete tamata bokala
5:12-16*

¹² Kai Yesuse Eni maka ulakaru esi ono tanda herana bokala kena kbasa bei Tuhane me tamata bokala oasi. Kai pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi lupu rame kena lale esa me Tuhane Eni Lumare esi otoi rebe esi nane Otoi Salomore.

¹³ Kai tamata maketa sie ilaru esi nehe kena hlaleke loko Yesuse lupe tamata toini meru mo. Po tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, esi supu holmate bei tamata meru.

¹⁴ Eleki tamata esi tapa boka rame, bina mokwai, kena hlaleke loko Alla.

¹⁵ Kai esi tohi tamata makerakaru kena obite eleki esi ono esi ntulu me mahpaite leinu kena paile. Leke sepo Petrusse ilia ete mere, ninuije kenasi esi mise.

¹⁶ Kai tamata bokala bei kota maketa me tehaike kota Yerusaleme esi luake, esi keru tamata makeraka kai tamata rebe ro tiaru kbasaesi. Hoko pususi mise bei esi makerakaru kai tamata rebe ro tiaru kbasaesi, ukbasaesi moneka.

*Yesuse Eni maka ulakaru esi supu siri bei buije
5:17-25*

¹⁷ Imame elake kai eni maka luluaru, tamata Sadukiaru esi nasu le lalesi tia.

¹⁸ Hoko esi ulake kerike Yesuse Eni maka ulaka meru eleki esi kusuesi kena bui.

¹⁹ Po kena kpeture Alla Eni malekate ebaeke buije esi meturu kai esiriesi, eleki ebeteke be,

²⁰ “Imi keu kai imi kele me Tuhane Eni Lumare eleki imi atetuke tamata bokala ete mere kena Alla Iono tamata rue mise kai rue kaiNi eti pelare elia.”

²¹ Eleki esi lului hoko esi siri bei buije, bebeleti sa esi kusu me Tuhane Eni Lumare eleki esi atetuke ete mere.

Eleyo imame elake kai eni maka luluaru esi lupuke tamata Israele esi elaka maka teu pakalaru pususi. Eleki esi ulake tamata kena rana Yesuse Eni maka ulakaru bei me buije.

²² Po kena tamata rebe esi supu ulake esi luake me buije, Yesuse Eni maka ulakaru esi me moneka. Eleki esi leu beteke ete elaka maka teu pakalaru.

²³ Esi beteke be, “Ntuane, ami selu meture kunci saka piasare neka kai tamata rebe esi raka buije esi kele me meture neka. Po kena ami baeke meture eleki ami kusu ami tetue tamata sae me bui laleije moneka.”

²⁴ Eleki kena elake maka raka Tuhane Eni Lumare kai imama elaka lakwai esaru esi lene esi beteke meru hoko hkutukesi kai esi tneu be, “Saisa eono kena Yesuse Eni maka ulaka meru.”

²⁵ Eleki tamata sae me ikeri sou be, “Lene! Tamata rebe ntuana imi kusuesi kena buije, esi me Tuhane Eni Lumare peneka kai esi atetuke tamata bokala.”

Yesuse Eni maka ulakaru esi supu susate bei elaka maka teu pakalaru

5:26-42

²⁶ Hoko elake maka raka buije kai eni kwetelaru esi keu me Tuhane Eni Lumare, eleki esi kerike Yesuse Eni maka ulaka meru. Po esi ranasi kena ktiline mo le rilasi le tamata bokala meru le tinake esi rabasi.

²⁷ Esi keru Yesuse Eni maka ulaka meru eleki esi kusuisi loko elaka maka teu pakalaru. Eleki imame elake lakwai esare ibeteke be,

²⁸ “Ami lake imi titinai leke imi lepae loko Yesuse moneka. Po meije imi lene loko ami moneka! Imi atetuke pusue tamata mei kota

Yerusalem. Kai imi tutuke ami be ami bunu Yesuse.”

²⁹ Petrus kai Yesuse Eni maka ulaka maketaru esi ralake be, “Suke ami lulu Alla lesi bei lulu tamata.

³⁰ Yesuse rebe imi pakuI ahlake ai bataije, iteki ntuana menaru esi Allare Iono Ikwana suike bei matale peneka.

³¹ Kai Alla IbitikeNi kena Irue sapleuke Eni makwanale, leke Iono Kamale kai Maka Hlamate. Leke tamata Israelaru esi hleke bei ono dosa leke esi supu hlamate.

³² Yelu meru ami ruama selulu kena amiki matamaru. Kai Ro Misete rebe Alla IonoI kbasae tamata rebe esi lene loko Eni pletaru lekwe Iaseluke ete imi be yelu meru tinai.”

³³ Kena esi lene Yesuse Eni maka ulakaru esi lepataru, hoko lalesi tia titinai kai lalesi kena bunusi.

³⁴ Po ile sae bei tamata elaka maka teu pakalaru, tamata Parisi eni nane Gamaliele. Ile mere kuru elake kena lepata rebe Musa ilekiule rebe pusue tamata esi holmatei. Ikeleke kai ipleta kena sirie Yesuse Eni maka luluaru sasanai mina.

³⁵ Eleki ibeteke loko elaka meru be, “Kwalia, ite tamata Israela, ite ono saisa kena tamata meiju, ite noake mimise mina.

³⁶ Le kena akmenare Teudase lekwe Iono saka tamata elake, kai tamata rebe esi luluije kasuke sie utuna ata. Po kena esi bunui eleki eni maka luluaru esi keu bei lomai kai esi ono sasaisa moneka.

³⁷ Lomei pamuli lekwe, kena kusue nane rebai sae me, Yudase, bei Galilea, iono tamata bokala esi lului leneka kena esi hohae pemerinta. Po kena isupu bunu, eleki Eni maka ulakaru pususi keu bei lomai, hoko esi ono sasaisa moneka.

³⁸ Hoko kena pakala meije au ahnau imi be, imi ono sasaisa ete tamata lua meiju yake. Sebeisi, le sepo lalesi kai esi makerike meije bei tamata hoko tatike pine sirikele.

³⁹ Po sepo mere bei Alla hoko ite ono ruasi mo. Kai sepo ele mere tinai hoko ite ono tiafe ete Alla pene.”

Eleki Gamaliele eni hnaune mere pususi lene lokole.

⁴⁰ Po esi koti Yesuse Eni maka ulakaru eleki esi ulake hbalisi. Eleki esi lakesi leke esi atetuke loko Yesuse moneka, eleki esi tiesi ne.

⁴¹ Hoko kena luasi siri bei tamata maka teu pakala meru lua lalesi ndina titinai le Alla Irekwa be luasi mise kena supu susate le lepae loko Yesuse lulu akmenare Alla Ibeteketele.

⁴² Kai pela petu esi atetuke rame me Tuhane Eni Lumare kai me tamata esi luma. Kai esi lepae Sou Misete be Yesuse mere, Ile rebe Alla IulakeNi kena ono hlamate ete tamata.

6

Sie itua esi supu bitike kena tapa tamata susate 6:1-7

¹ Kena mere tamata rebe esi lulu Yesuse esi tapa boka rame. Sie meru tamata Yahudia rebe esi lepae Sou Yunani kai tamata Yahudia rebe esi lepae sou Ibrani. Eleki tamata Yahudi rebe esi lepae sou Yunanire* lalesi ndinake tamata Yahudi rebe esi lepae Ibranire. Tamata Yahudi rebe esi lepae sou Yunanire esi beteke be, “Kena

---

* **6:1** Tamata Yahudi rebe esi lepae sou Yunani meije, esi siri bei Yahudi bei akmena sa hoko esi rekwa sou Ibrani moneka.

lara taneiaru amiki matabina baluaru sae isupu taneia mo lupe imi matabina baluaru esi supule.”

² Bei mere hoko Yesuse Eni maka ulaka butu esa lesini lua meru esi lupuke pusue tamata maka lulu Yesuse. Eleki esi beteke be, “Kwali imi, sepo ite hleke bei lepae Sou bei Alla leke ite ono loko yelu maketa, hoko mere mise mo.

³ Hoko mise lesi ite bitike sie itua bei ite rebe esi mise kai rebe Ro Misete Ikerike kena lalesi kai esi noake mise leke ite ulakesi kena selu loko yelu meru,

⁴ Eleyo ite batuke kotie loko Alla kai lepae Sou Misete neka.”

⁵ Hoko pususi lene lokoe. Eleki esi bitike:
Stepanuse. Ile mere ihlaleke loko Yesuse ktili
kai Ro Misete Ikbasaeni.

Pilipuse,

Prokoruse,

Nikanore,

Timone,

Permenase,

kai Nikolause bei kota Antiokia. Ile tamata
Yahudi mo po ihlaleke loko Alla lupe tamata
Yahudiaru esi hlaleke neka.

⁶ Eleki esi ono sie itua meru esi kele me Yesuse Eni maka ulakaru oasi. Eleki Yesuse Eni maka ulakaru esi kotie loko Alla kai esi tolai balasi kena sie itua meru uluisu leke esi supu bitike kena tapa matabina baluaru.

⁷ Hoko Sou Misete kena Yesuse elei rame kai tamata rebe esi lulu Yesuse me kota Yerusaleme tapa boka rame. Kai imama bokala lekwe esi hlaleke loko Yesuse.

*Tamata Yahudiaru esi elakaru esi kerike
Stepanuse
6:8-15*

⁸ Alla Iriluke misete bokala kai kbasa elake ete Stepanuse hoko iono tanda herana bokala ete tamata bokala.

⁹ Po tamata toini bei Yahudi esi luma ibada rebe kotiele Libertini[†] esi rare kaini. Tamata toini meru, tamata Yahudi bei kota Kirene kai bei kota Aleksandria. Kai tamata Yahudi bei otoi Kilikia kai bei otoi Asia.

¹⁰ Po esi lelie saisa rebe Stepanuse ibeteke etesi moneka, le Ro Misete Iono Stepanuse irekwa titinai kena ilepae meru.

¹¹ Eleki esi umauke tamata telu pise ata leke esi lemake be, “Ami lene tamata meije ilepa tiaie ete Musa kai Alla.”

¹² Hoko esi keu beteke ele mere ete tamata bokala kai tamata Yahudiaru esi elakaru kai kuru Torataru leke esi nasukeni titinai. Eleki esi keu kerike Stepanuse kai esi kerini loko tamata elaka maka teu pakalaru.

¹³ Kai esi keru tamata rebe esi lepa lemake ete Stepanuse. Hoko tamata meru esi beteke be, “Tamata meije ilepa tiaie rame ete Tuhane Eni Lumare. Kai ilepa tiaie loko Alla Eni lepata rebe Musa ilekiule.

¹⁴ Ami lene ibeteke be, ‘Yesuse bei Nasarete Iolie Tuhane Eni Luma meije, eleki iseli pusue atata rebe Musa ibetekele ete itere.’ ”

[†] **6:9** Libertini esi natire tamata rebe esi supu tie bei makerike. Tamata makerike ete meije eni kbasae mo hoko ikerike rame lulu pleta bei luma upuije kai sepo esi supu kwetele hoko kwetele mere ileu luma upuije.

¹⁵ Pusue tamata rebe esi rue kena teu pakalare esi limese loko Stepanuse. Eleki esi selu Stepanuse oalaleije hita saka malekate esi oalaleije.

7

Stepanuse ibeteke Alla Eni lepataru ete elaka maka teu pakalaru

7:1-53

¹ Eleki Imame Elake lakwai esare itneu Stepanuse be, “Yelu rebe ibetekelu meru tinai, o?”

² Stepanuse iralake be, “Kwalia kai amaya! Imi lene loko au mina. Alla rebe Eni kbasare ela titi-naije, laselukeNi ete iteki ntuanne mena Abrahame kena iheti me hena Harane mosa, kena eri rue me otoi Mesopotamia sa.

³ Alla Ibetake lokoi be, ‘Siri bei amu henare kai amu luma toini pususi. Akeu kai arue kena otoi rebe tatike pine Au tilukele eteume.’

⁴ Hoko Abrahame isiri bei me otoi Kasdime, eleki iheti me Harane. Eleki kena amai imata peneka, Alla Iulake Abrahame iheti lomei kena tapele rebe ama kai kwalia ite pusuma ruekele meije.

⁵ Kena mere Alla Iriluke tapele otoi sae ete Abrahame mo, masike otoi tone lekwe. Masike kena mere Abrahame eni nanae sae mosa, po Alla Italuke peneka be, ‘Tatike pine Au riluke tapele mere pusulu ete ale kai amu anubuaru.

⁶ Kai namake amu anubuaru esi supu heti bei tapele meije kai rue kena nusa makete. Kai tamata nusa makete rebe esi rana tapele meije esi keru amu anubuaru kena tamata makerike kai onosi supu susate ete mere musuna utuna ata.

⁷ Po Au ono susate ete tamata nusa makete rebe esi onosi kena tamata makerike mere. Eleki amu anubuaru esi siri bei nusa mere eleki esi isike Au me otoi meije. Esi isikeKu be: Alla, Amise titinai le Aono ami leu suike me otoi meije.'

⁸ Kai Alla Italuke Abrahame kai eni anubuaru be mokwaiju suke pususi sunate. Mere kena esi nete loko Alla Italuke mere. Hoko kena Abrahame eni nanae Isake eni petua kwalure, isunateni. Eleki Isake lekwe isunate eni nanae Yakupe. Eleki Yakupe isunate eni nanae sie butu esa lesina luaru. Eni nanae meiju, pine iteki ntuana mena sie butu esa lesina luaru.

⁹ Iteki ntuana mena meru lalesi tiake esi kwali Yusupe, hoko esi abelieni eleki iono tamata makerike me nusa Mesire. Po Alla Irakai.

¹⁰ Alla Itiei bei pusue susataru. Alla Iono Pirone, kamale Mesire, inoake Yusupe tamata misete le Alla Iono irekwa sasaisa neka. Hoko Pirone ibitikeni kena tamata elake me nusa Mesire kai iriluke kbasu etei leke iraka Mesire kai pusue Pirone eni otoi maka ruere.

¹¹ Eleki pusue hena me Mesire kai otoi Kanane, esi supu susate manane eti pusue tamataru esi susa titinai kena supu manane. Iteki ntuana menaru lekwe esi supu manane more neka.

¹² Kena Yakupe ilene be mpe Mesire manane me, hoko iulake eni nanaru, iteki ntuana menaru, esi keu lope kena sabe gandume. Mere esi keu memenai.

¹³ Eleki kena esi keu suike, Yusupe isibakeni etesi be ile Yusupe. Eleki kena mere mina pine Pirone irekwa eni luma toinu.

¹⁴ Eleki Yusupe inauke loko amai Yakupe kena kotini kai pusue eni luma toinu esi heti lope

Mesire. Pususi sie butu itu lesini lima.

¹⁵ Hoko Yakupe kai eni luma toinu esi heti lope Mesire kena rue. Yakupe kai iteki ntuana mena maketaru esi rue kai mata ete me Mesire.

¹⁶ Eleki kerisi lora Sikeme kai tolaesi kena liane benai rebe Abrahame isabele bei soa Hemore me Sikeme. Isabele kena kepe perake.

¹⁷ Kena lau moneka Alla Italuke misete ete Abrahame eono nere, kena mere eni anubuaru esi tapa boka titinai me Mesire peneka.

¹⁸ Eleki esi bitike Pirone beluke rebe irekwa Yusupe mo, ipleta me Mesire.

¹⁹ Pirone mere ilemake iteki ntuana menaru kai iono susate etesi. Iulake poie esi kwetela tona rebe eku ruelesi leke esi mata.

²⁰ Kena mere ruele Musa. Ile kwete tone rebe inteki titinai. Eleki inai kai amai esi pialaeni me luma bulana telu.

²¹ Eleki esi bunikeni me kwele leini. Po Pirone eni nanae binare isupui eleki iranai kai ipialaeni lupe erini eni nanae.

²² Eleki saisa rebe tamata Mesire esi atetukele esi atetuke Musa kenae. Musa ilepare mise kai iono sasaisare mise.

²³ Kena Musa eni musuna butu atare, lalei kena ikeu selu kai itapa kwalinisi kai betaisi, tamata Israelaru.

²⁴ Ikeu lokosi eleki iselu tamata Mesire sae me iono susate ete tamata Israele sae, eleki laleije tia. Hoko itapa tamata Israele mere, eleki ibunu tamata Mesire.

²⁵ Musa ibetinake eni tamataru esi rekwa be Alla Iulakeni kena ihetiesi bei susate. Po esi nati mere mo.

²⁶ Eleki ele bobanure iluake lokosi lekwe iselu tamata Israela lua esi teta lomai. Eleki ikeu lo

luasi kai ibeteke lokosi be, 'Silua, imi akwali lomai. Hoko ono lomai yake.'

²⁷ Po ile rebe iteta eni ebe irupake Musa kai ibeteke lokoi be, 'Sire ibitike ale kena aono elake leke lake ami kai ateu pakala ete amire?'

²⁸ Lalemu kena abunu au lupe memane abunu tamata Mesire, o?'

²⁹ Musa ilene lepate mere, eleki inaya bei Mesire. Inaya eleki iluake me tape Midiane. Irué ete mere eleki ikai. Kai isupu kwete mokwaia lua.

³⁰ Eleki musuna butu ata suike Alla Eni malekate iluake loko Musa me tapele otoi nsekile tehaike ulate esi nane Sinai. Iselu malekate kena auwe klitini kena ai butui.

³¹ Kena iselu mere iherane. Hoko ikeu lokoe kena iselu mimise be mere saisa. Eleki ilene iteki Tuhane Ilepá lokoi be,

³² 'Aure, amu ntuana menaru esi Allare. Alla rebe Abrahame, Isake kai Yakupe esi hlaleke lokoIje.' Hoko Musa rilai kai rarelei eti inehe kena selu loko ai butui mere moneka.

³³ Eleki Alla Ibeteke lokoi lekwe be, 'Lesu amu lelale usai mere le otoi rebe akele kenae mere otoi moli. Le Au me kenae.

³⁴ Au selu tamata Mesire siono Auku tamataru esi supu susate peneka. Kai Au lene esi lepata malerenaru peneka. Kai Au rulu kena tiesi bei susata meru. Hoko Au ulake ale kena aleu lopai Mesire.'

³⁵ Musa mere pine akmenare iteki ntuana menaru esi sukai mo hoko sibeteke lokoi be, 'Sire pine ibitike ale kena aono elake kai teu pakala ete amire?' Alla Eni malekate luake lokoi kai ilene Alla Ibeteke lokoi me ai butuije leke ileu lope loko

tamata Israele, ipletaesi kai ihetie iteki ntuana menaru bei susate.

³⁶ Musa mere pine iono tanda herana me Mesire, eti ikerisi siri bei Mesire kai tanda herana makete lekwe kena esi keue Meite Lalakwe kai otoi nsekile musuna butu atare.

³⁷ Musa ruai pine ibeteke ete tamata Israelaru be, ‘Tatike pine Alla Iulake ile sae ete imi bei ite ruama kena iono nabi molupe Alla Iulake aure.’

³⁸ Musa mere pine isa lolete ulate Sinai kena lepa kai malekate eleki irana Alla Eni lepata rebe uono ite rue eti pelare eleki irulu, iatetukele ete iteki ntuana menaru kai meije atetukelu ete ite lekwe.

³⁹ Po iteki ntuana menaru esi lene lokoi mo, kai sukai mo. Kai lalesi batuke kena leu suike lope Mesire.

⁴⁰ Hoko esi beteke loko Harune be, ‘Ono binatangane lakai ete ami kena ami hlaleke lokoe kai epletae ite leu lope Mesire. Le Musa isirie ami bei mpe Mesire, kai ami rekwa moneka be saisa eono kenai pende.’

⁴¹ Hoko kena mere esi ono binatangane lakai molupe sape anai sae me. Eleki esi bunu binatangane bokala leke isike binatangane lakai mere. Kai laleisu ndina le saisa rebe esi onoe mere, hoko esi ono pesta.

⁴² Hoko Alla Ilene lokosi moneka kai Isebei esi isike kmalea ndete lanite. Mere saka akmenare nabi eni nane Amose ileki lepata bei Alla kena eni bukure be:

‘Tamata Israela imi! Kena imi me otoi nsekile musuna butu atare,
imi bunu binatangane leke palare, mere ete Au mo.

43 Po batuke imi hlaleke loko alla tinai mo lupe
Moloke kai kmalesesi nane Refane esilekite
rame.

Moloke kai Refane meru tamata nusa make-
taru hlaleke lokolu
hoko esialla tinai mo.

Yele lua meru imi onolu kai isikelu.

Bei mere hoko Au hetie imi lau me Babel.’

44 Lesi bei meije kena iteki ntuana menaru esi
ndete otoi nsekile, esikeritenda* rebe Alla Iluake
kenare. Tenda meije Alla Iulake Musa leke iteki
ntuana menaru esi onoe molupe Alla Ibetেকে
eteije.

45 Eleki takwali mina pine tenda mere iteki ntu-
ana menaru kai Yosua esi kerie luake mei tapele
meije. Esi kerie lomei leke esi rana tapele meije
kena lisa kai henaru. Alla Isuisi bei tapele meije
me oaisu. Tenda mere esi pakele roma kamale
Dauta ipleta.

46 Alla laleije ndinake Dauta kai ikotie bei Alla
leke Isuka kena Dauta ieleke luma ete Alla rebe
Yakupe isikeNi.

47 Po eni nanae Salomo† rebe iono kamale seli
Dautare pine ieleke luma ete Alla.

48 Po Alla rebe Eni kbasaelake Irue kena luma
rebe tamata esikerikele mo. Akmenare Alla Eni
lapate rebe nabi sae ilekire be:

49-50 ‘Lanite Auku otoi maka pleta

kai tapele Auku otoi kena titake.

Imi eleke luma ete Aure saisa mo.

Imi ono otoi kena Au rue kenare saisa mo.

Le Au pine ono yelu meru pusulu.’

* 7:44 Tendare esi likwaele eleki esi lulukele pine esi kerie.

† 7:47 Alla Ipletae Dauta eni nanae Salomo kena ono Tuhane Eni
Lumare hoko Dauta ionoe mo.

⁵¹ Kwalia kai amaya, ulu buami uela kuate kai imi lupe tamata rekwa Alla mosa. Imi lupe imi ntuaana menaru rebe lelie Ro Misete rame.

⁵² Nabi sae neka isupu susate beie imi ntuaana menaru. Esi bunu pusue Alla Eni maka ulaka rebe kena akmena esi beteke etesi be Yesuse rebe Eni sala sae more, Iluake. Kai meije imi rilukeNi ete tamata rebe suka bunulje pende.

⁵³ Imi supu Alla Eni pleta rebe malekate ibetekelu ete imire, po imi suka lenelu mo hoko roma meije imi ono lulu mo.”

*Esi raba Stepanuse kena batu Leke Imata
7:54-8:1a*

⁵⁴ Kena elaka maka teu pakalaru esi lene Stepanuse eni lepata meru, hoko esi kete neli lokoi le esi nasu titinai.

⁵⁵ Po Ro Misete Ikbasae Stepanuse, eleki ilimese lolete lanite. Eleki Iselu Alla Eni kbasare saka hitate elake, kai iselu Yesuse Ikele sapleuke Alla Eni makwanale. Nati kena Eni makwanale mere Yesuse supu Alla Eni kbasare.

⁵⁶ Eleki ibeteke be, “Selu, surga esi meture ebaeke kai au selu Tamata Eni Nanare Ikele sapleuke Alla Eni makwanale.”

⁵⁷ Po kena esi kloloe esi sou tlina loisu kai esi bua kerikeni.

⁵⁸ Esi lihini siri bei kotare, eleki esi lesu esi lapu nanukaru kai esi tolaelu kena kwete beluke sae me eni nane Sauluse oaije. Eleki esi rabai kena batu.

⁵⁹ Kena erisi raba Stepanuse sa, ikotie loko Yesuse be, “Tuhane Yesuse, rana auku nasite.”

⁶⁰ Itatu kai ikotie kena na elake be, “Tuhane, esi raba au meije, Aampune esi dosaru noma.” Ilepā mere pela eleki imata ne.

8

¹ Kai Sauluse lekwe isuka kena bunu Stepanuse.

Tamata rebe esi lulu Alla Eni pletare titinai me kota Yerusaleme esi supu susate

8:1b-3

² Tamata rebe esi hlaleke loko Alla titinaije esi hnouke Stepanuse kai esi ranieni titinai neka. Kena petu mere neka tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Yerusaleme esi supu teta, supu bunu kai supu sui. Hoko pusue esi naya tebike bei lomai me otoi Yudea kai otoi Samaria. Batuke Yesuse Eni maka ulakaru pine esi naya mo.

³ Kai Sauluse iatula kena ono susate ete pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, hoko ikusu bei luma kena luma kai ilihi mokwai bina kena kusuesi kena bui.

Pelipuse ilepae Sou Misete ete tamata me otoi Samaria

8:4-8

⁴ Masike ele mere po tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, rebe esi naya bei kota Yerusaleme, esi keu lepae Sou Misete rame papelake otoi.

⁵ Kai Pelipuse ikeu me kota sae me Samaria kai ibeteke be Yesuse mere Ile rebe Alla IulakeNi kena ono hlamate ete tamata.

⁶ Kena tamata bokala meru esi lene Pelipuse ilepare kai esi selu iono tanda herana bei Allare, hoko pususi lene loko eni lepataru mimise.

⁷ Le tamata bokala rebe ro tiare kbasaesi, ek-basaesi moneka. Eleki ro tiare ekloloe elela. Kai

tamata sisata bokala kai tamata harekuta bokala esi mise.

⁸ Hoko tamata kota mere lalesi ndina titinai.

Simone ihleke bei ono neune kai ihlaleke loko Alla

8:9-25

⁹ Kai me kota mere ile sae me eni nane Simone, tamata maka atia bei akmena sa. Hoko pusue tamata me otoi Samaria esi herane. Kai ilemake be ile tamata rebe eni kbasa elake.

¹⁰ Pusue tamata tone elake esi herane kai pususi selu loko eni yelu meru mimise. Kai esi beteke be, “Tamata meije Alla Eni kbasa rebe esi kotiele Kbasa Elake.”

¹¹ Kai esi lului le iono lalesi herane eni tanda heranaru kena eni kbasa bei ro tiare takwali peneka.

¹² Po kena Pelipuse ilepa loko Alla Ipletae ite tamata kai iatetuke loko Yesuse Kristuse be ile rebe Alla Iulakeni kena ono hlamate ete tamata, hoko bina mokwai boka esi lene loko Pelipuse eni lepata meru. Eleki ibaptisesi leke esi supu tanda lulu Yesuse.

¹³ Simone ruai lekwe ihlaleke loko Yesuse kai kena baptiseni pelare ikeu lulu Pelipuse rame. Kai tanda herana rebe Pelipuse ionoule Simone heranelu.

¹⁴ Kena Yesuse Eni maka ulakaru esi me kota Yerusaleme esi lene be tamata Samaria esi hlaleke loko Sou Misete peneka, hoko esi ulake Petrusu kai Yohanese luasi keu lokosi.

¹⁵ Kena luasi luake ete mere, esi kotie loko Alla leke Alla Iono Ro Misete Ikbasa tamata Samariaru.

¹⁶ Le Ro Misete Ikbasa sae mossa. Batuke esi supu baptise kena tanda be lulu Yesuse.

17 Eleki Yesuse Eni maka ulaka lua meru esi tola balasi kena tamata meru ulusi. Eleki Ro Misete Ikbasaesi.

18 Kena Simone iselu be Alla Iono Ro Misete Ikbasaesi le Yesuse Eni maka ulakaru esi tola balasi kena uluise eleki Simone ikeri kepene ete luasi.

19 Kai ibeteke be, “Kuru, riluke kbasa mere ete au mina leke sire rebe au tola balaku kena uluije, Ro Misete Ikbasaeni.”

20 Po Petruse ibeteke lokoi be, “Akeu loko otoi susate titinai kai amu kepene mere noma! Le abetinake kbasa bei Allare supu sabe kena kepene pe.

21 Asupu kbasa sakesa kai ami kena amiki mak-erike meije mo, le Alla Irekwa be lalemu mise mo.

22 Ele mere hoko ahleke bei amu lale tiae mere kai kotie loko Alla leke Iampune ale.

23 Le au rekwa be lalemu penu kena lale tiae loko tamata makete rebe supu kbasa bei Alla. Kai neune kbasaemu peneka.”

24 Simone ibeteke be, “Ntuane, imi kotie loko Alla ete au mina leke saisa rebe imi beteke mere uono kenaku yake.”

25 Ele mere hoko kena luasi lepae Sou Misete pelare, luasi leu lora kota Yerusaleme. Kai kena luasi leure esi lepae Sou Misete ete tamata Samaria bokala me esi hena rebe luasi keuele.

Pelipuse ibaptise tamata elake sae me bei Etiopia le ihlaleke loko Yesuse

8:26-40

26 Alla Eni malekate sae me luake loko Pelipuse kai ebeteke lokoi be, “Pelipuse, akeu sapleuke selatane, lulu lalane rebe bei mei kota Yerusaleme lope hena Gasa.” Lalane mere keue otoi nsekile.

²⁷ Hoko Pelipuse ikeu ne. Me lalane mere tamata Etiopia sae me, kamale Etiopia eni elake maka sekake loko pusue kepene rebe tamata Etiopiaru esi selie ete kamale. Kamale Etiopiare kamale bina, esi kotine kamale, Kandake. Tamata mere ikeu lolete kota Yerusaleme kena kotie loko Alla peneka.

²⁸ Kena ileure eri me lalane sa, irue kena eni kereta rebe kudare nehae kai ibaise buku rebe nabi Yesaya ilekire.

²⁹ Ro Misete Ibeteke loko Pelipuse be, “Akeu loko kereta mere kai keu kaini!”

³⁰ Hoko Pelipuse ikeu sosoli loko kereta mere. Eleki ilene tamata mere ibaise buku rebe Yesaya ilekire. Eleki Pelipuse itneui be, “Ntuane, saisa rebe abaisele anati, o?”

³¹ Eleki tamata mere iralake be, “Au nati mo le sae iatetuke ete au mosa.” Eleki ikotie Pelipuse isa kai irue me leini.

³² Alla Eni lepata rebe ibaisele be:

“Esi kerini kena bunuIje
lupe dombare kerie me otoi kena bunure.
Ilepa sasaisa mo lupe domba anaije esi nai mo
kena ktoli esi buluije neka.

³³ Isebeie esi lepaie tiae eteI kai teu pakala eteIje sae itapaI mo.

Sae ialenake Eni anubuaru mo
le esi bunuI mei nusa meije.”

³⁴ Tamata elake mere itneu Pelipuse be, “Au tneu ale titinai be meije nabire ibeteke sire? Ibeteke ruai pibe tamata makete o?”

³⁵ Hoko Pelipuse ilepae loko Yesuse etei. Hoko ilepae mere menai bei Alla eni lepate rebe tamata elake mere ibaisele.

³⁶ Kena esi me lalane tlai esi tetue kwele sae me. Eleki tamata elake mere ibeteke be, “Ntuane, selu, ete meije kwele mei, hoko abaptise au kena tanda be au lulu Yesuse saisa moyo?”

³⁷ [Eleki Pelipuse ibeteke be, “Sepo ahlaleke loko Tuhane titinai hoko yele.” Eleki tamata mere iralake be, “Au hlaleke be Yesuse Kristuse, Alla Eni Nanae.”]

³⁸ Iulake keretare namake kai luasi rulu lope kwelere. Eleki Pelipuse ibaptiseni.

³⁹ Kena luasi siri bei kwelere Tuhane Eni Rore Ibitike Pelipuse bei mere. Hoko iselu Pelipuse moneka, po laleije ndina titinai eleki isiba rame.

⁴⁰ Kena mere Pelipuse ime kota Asdote peneka. Ikeu ilepae Yesuse me pususe kota eti iroma ndi kota Kaisarea.

9

Sauluse ihlaleke loko Yesuse me lalane lori Damsike

9:1-19a

(22:6-16; 26:12-18)

¹ Kena mere Sauluse lalei kena ono susate kai bunu Yesuse Eni maka luluaru rame. Ikeu loko Imame elake me Yerusaleme,

² kai ikotie sulate beini kena supu kbasaleke ilikue ete tamata Yahudiaru elake me esi luma ibada ndi kota Damsike. Leke sepo itetue binaya pise mokwaia rebe esi hlaleke loko Yesuse, ikrikesi kai ikerisi lopai Yerusaleme.

³ Kena ikeu lori kota Damsike sakesa kai eni ebearu, kena esi tehaike kota mere peneka, iselu hitate elake bei ndete lanite ehita keholini.

⁴ Eleki klolikeni lope tapele. Eleki ilene lepate lokoi be, “Sauluse, le mula pine aono susate ete Aure?”

⁵ Sauluse iralake be, “Ale mere sire, Ntuane?”

Tuhane Iralake be, “Au meije Yesuse rebe aono susate eteIje. Aono susate ete tamata rebe hlaleke lokoKu hoko mere aono susate eteKu neka.

⁶ Po akeleke kai asiba lori kota Damsike. Ete mere asupu pleta kena saisa rebe suke aonore.”

⁷ Eni ebearu esi hkutukesi le esi lene lepate mere po esi selu tamata sae mo.

⁸ Sauluse ikeleke kai iksina mataiije po iselu sasaisa moneka. Hoko esi kerike balaiije kai esi rapai kusu kota Damsike.

⁹ Petua telu isupu selu mo kai ikane kai ikinu sasaisa mo.

¹⁰ Kena mere me kota Damsike Tuhane Eni maka lulua sae me, eni nane Ananiase. Nindaleini kena Tuhane Iluake lokoi kai Ibetেকে be, “Ananiase!”

Eleki iralake be, “Tuhane, mula!”

¹¹ Tuhane Ibetেকে be, “Akeu loko lalane rebe esi nane Lalane Ntoline kai anikwa loko tamata sae bei Tarsuse, me Yudase eni luma. Tamata mere eni nane Sauluse ikotie loko Au.

¹² Kai ruai eri selu be ile sae eni nane Ananiase ikusu lokoi me luma kai itola balaiju kena uluije leke isupu selu suike.”

¹³ Ananiase iralake be, “Tuhane, au lene tamata boka esi betেকে ile mere peneka. Iono susate boka titinai ete tamata me Yerusaleme rebe esi hlaleke lokoMue.

¹⁴ Kai iluake lomeije isupu kbasa bei Imama elakaru leke ikerike pusue tamata rebe esi hlaleke lokoMue.”

15 Po Tuhane Ibeteke lokoi suike be, “Akeu loko tamata mere le ile mere Au bitikeni kena lepae Sou Misete kena Au ete tamata Yahudi more, ete kamala kai ete tamata Israele lekwe.

16 Au ruaKu tiluke etei be tatike pine isupu susata bokala le lepa loko Aure.”

17 Hoko Ananiase ikeu kai ikusu kena luma mere. Eleki itolae balaiju kena Sauluse uluije kai ibeteke be, “Kwaliku Sauluse, Tuhane Yesuse IaselukeNi ete ale me lalane rebe akeuele, Iulake au lomei lokomu leke asupu selu suike kai Ro Misete Ipletaemu.”

18 Kena mere sosoli neka, saka sare lupe memite eplelue bei mataiye eleki isupu selu suike. Sauluse ikeleke eleki Ananiase ibaptiseni sosoli ne.

19 Kena Sauluse ikane pelare eleki iktili suike.

*Sauluse ilepae Sou Misete me kota Damsike
9:19b-25*

Sauluse irue petua ilaru kai Yesuse Eni maka lulua me kota Damsike.

20 Kena mere ikeu me Yahudiaru esi luma ibada kai ialenake Yesuse be Yesuse Alla Eni Nanae.

21 Hoko pusue tamata rebe esi lene mere esi herane hoko esi lepa loko lomai be, “Ile meije pine ibunu tamata mpai Yerusalem rebe esi hlaleke loko Yesuse pi moyo? Kai iluake meije kena ik-erike tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse leke ilikusi loko Imama elakaru pi moyo?”

22 Po Sauluse Alla Eni kbaso eonoi ktili rame kena ialenake be Yesuse mere ile rebe Alla Iulake kena ono hlamate tamata, hoko tamata Yahudia rebe esi rue me kota Damsike esi supu lelieni moneka.

²³ Tamata Yahudiaru esi elakaru esi lepa lupu kena bunu Sauluse takwali peneka.

²⁴ Po Sauluse rekwa be esi suka bunui. Pita kpetu tamata Yahudiaru esi raka pusue kotare esi meture leke esi bunu Sauluse, po rekwasi.

²⁵ Hoko kena kpetu rebai sae me Sauluse eni maka luluaru esi ranai kai esi rulukeni loko kotare esi temboke. Esi rulukeni kena kranjane buini pake mekute.

Sauluse ilepa Sou Misete me pusue kota Yerusaleme
9:26-31

²⁶ Kena Sauluse iluake mpai Yerusaleme isuka rue lupu kai Yesuse Eni maka luluaru. Po rilasi lei le esi persaye mosa be Sauluse ihlaleke loko Yesuse pende, tinai.

²⁷ Po Barnabase iluake lokoi eleki ikerini loko Yesuse Eni maka ulakaru. Eleki Barnabase ialena be, “Iteki Tuhane IaselukeNi ete Sauluse kai Ilepaa lokoi kena ime lalane lori kota Damsike. Kai kena ilepaa Yesuse ndi kota mere rilai le tamata Yahudi mo.”

²⁸ Eleki Sauluse irue sakesa kaisi kai ilepaa Sou Misete me pusue kota Yerusaleme keholi. Rilai le tamata Yahudi ete meije mo lekwe.

²⁹ Ilepaa kai irare kai tamata Yahudi rebe esi lepaa sou Yunanire po esi ono kena esi bunui.

³⁰ Po kena tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi rekwa mere, esi keru Sauluse lori kota Kaisarea kai bei ete mere esi kerini lori kota Tarsuse.

³¹ Hoko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me pusue otoi Yudea, Galilea kai Samaria esi supu susate moneka. Hoko esi rue mise. Kai Ro Misete

Itapasi hoko esi tapa boka kai pususi isike iteki Tuhane.

Petruse iono Enease imise kai iono Dorkase ik-wana suike

9:32-43

³² Kena mere Petruse ikeu loko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me papelake hena. Petu sae me isili selu tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me hena Lida.

³³ Ete mere itetue ile sae eni nane Enease. Musuna kwalu peneka iheti bei niane moneka le ikeu tekwa mo.

³⁴ Petruse ibeteke lokoi be, “Enease, Yesuse Kristuse Iono amise. Akeleke kai aluluke amu niane!” Eleki ikeleke sosoli.

³⁵ Pusue tamata me Lida kai otoi Sarone esi selu Enease hoko pususi hlaleke loko iteki Tuhane.

³⁶ Me kota Yope, tamata bina sae me, tamata rebe ihlaleke loko Yesuse, eni nane Tabita (kena sou Yunanire Dorkase, natire maralane). Bina mere iono misete boka titinai peneka kai iriluke taneia ete tamata susate kai itapasi.

³⁷ Po kena mere kerakeni eleki imata. Eleki kena sukui pela esi tolaeni kena sokati ndete tetu.

³⁸ Hena Lidare etehaike kota Yope. Hoko kena Yesuse Eni maka luluaru esi lene be Petruse inda Lida, esi ulake sie luaya esi keu beteke kenai be, “Lomei nunu loko ami.”

³⁹ Hoko Petruse ikeu sosoli kai luasi. Kena esi luake, esi sa kaini lolete. Kai pusue matabina baluaru esi kele tehaikeni kai pususi rani kai esi aseluke esi pakiana rebe kena Dorkase imata mosare ibolilu eteise.

⁴⁰ Po Petruse iulake pususi siri eleki itatu kai ikotie loko Alla. Eleki ihali ilimese lokoi. Kai

ibeteke be, “Tabita, betu!” Eleki Dorkase iksinae mataije kai kena iselu Petruse, ibetu eleki irue.

⁴¹ Petruse ikerike balaije kai itapai kena ikele. Eleki ikoti loko tamata rebe esi hlaleke loko Tuhane kai matabina baluaru. Eleki iaseluke Dorkase etesi be ikwana suike peneka.

⁴² Esi alenake ete pusue tamata me kota Yope hoko tamata bokala esi hlaleke loko iteki Tuhane.

⁴³ Petruse irue takwali me kota Yope me Simone eni luma. Simone mere maka andulike binatangana usai.*

10

Petruse ilepae Sou Misete ete Korneliuse

10:1-33

¹ Mokwai sae mpai kota Kaisarea eni nane Korneliuse, solalu utune esi elake. Esi koti eni solalu toini mere solalu toini Italia.

² Ile mere tamata Yahudi mo po ihlaleke loko Alla. Ruai kai eni luma toini pususi isike Alla. Itapa tamata Yahudi bokala rebe tamata susate kai ikotie loko Alla rame.

³ Kena kmau rebai sae me, nindaleini kena Alla Eni malekate kusu lokoi me eni luma. Kai malekate mere ibeteke lokoi be, “Korneliuse!”

⁴ Ilimese malekate mere, rilai titinai neka po ibeteke be, “Ntuane, mulare?”

Malekate mere ibeteke be, “Akotie loko Allare, Ilenelu peneka kai ali loko tamata susate kai atapasie, Iselulu peneka. Kai Iriluke saisa rebe akotiele.

⁵ Hoko kena meije aulake tamata esi lopai kota Yope kena koti Simone rebe esi kotine Petruse.

---

* **9:43** Andulike binatangana usai meije bei palakele, kokie eti roma onoe nesa lupe kertase.

⁶ Irue kai tamata maka andulike binatang usai, eni nane Simone lekwe, eni lumare tehaike meite leini.”

⁷ Kena malekate rebe ilepa kaini mere ekeu peneka, Korneliuse ikoti eni tamata makerike sie luaya kai solalu sae me rebe ihlaleke titinai loko Alla. Solalu mere Korneliuse iranai bei solalua rebe esi kerike eteije.

⁸ Kena ialenake pusue yelu meru etesi, iulake esi keu lopai kota Yope.

⁹ Ele bobanu kwatare kena telusi me lalane tlai, lau bei kota Yope moneka kena mere Petruse isa lolete sokati ndete tetu kena ikotie loko Alla.

¹⁰ Kena mere tiai sene titinai hoko lalei kena ikane. Eleki kena tamata esi aknekae manane sa, Petruse nindaleini eleki iselu lanite baeke.

¹¹ Eleki sare lupe obite nurui elake etihlolo kena esi nurui ataru etati bei ndete lanite roma tapele.

¹² Iselu binatangana ooani rebe esi lelala ata, binatangana ooani rebe umesa mpe tapele kai manua ooani rebe klalanaru ume kena obite mere esi laleije.

¹³ Eleki ilene lepate be, “Petruse, mai bunulu kai kanelu!”

¹⁴ Po iralake be, “Mo, Tuhane! Au suka mo! Au kane manane mere rebai sae mosa le lulu Alla Eni lepata rebe Musa ilekiule manane meru moli.”

¹⁵ Po ilene lepate suike be, “Saisa rebe Alla Ibeteke be mise kena kanele, abeteke be manana meru moli yake.”

¹⁶ Yelu rebe iselulu mere uono eti rebai telu eleki obite mere ebiti suike lolete lanite ne.

¹⁷ Petruse inoake me lalei kai ilepa ete ruai be, “Saisa rebe au selue mere esi natire saisa?” Kena mere tamata rebe Korneliuse iulakesi esi tetue

Simone eni luma mere peneka hoko esi kele me metu uluije.

¹⁸ Eleki esi koti ile sae me kai esi tneu be, “Ile rebe eni nane Simone rebe kotine Petruse lere irue ete meije, o?”

¹⁹ Kai kena Petruse inoake loko yelu rebe iselulu meru sa, Ro Misete Ibeteke etei be, “Sie telua mpe esi nikwa loko ale.

²⁰ Akele kai arulu lope kai akeu sakesa kaisi. Anoake sasaisa moneka, le Au pine ulakesi lomei lokomu.”

²¹ Hoko Petruse irulu lope kai ibeteke lokosi be, “Ntuana imi, au meije pine imi nikwa loko aure. Imi nikwa lokoku leke mula?”

²² Esi ralakeni be, “Amiki ntuanene eni nane Korneliuse, tamata elaka bei solalu utune iulake ami lomei. Laleije mise kai ihlaleke loko Alla. Pusue tamata Yahudi esi rekwaije tamata misete. Alla iulake Eni malekate ibeteke etei leke ikoti ale kena luake lokoi me eni luma leke ilene saisa rebe suke abetekele eteije.”

²³ Hoko Petruse ibeteke lokosi be, “Mai imi kusu mina. Petu meije imi ntulu ete meije mina.”

Ele bobanure Petruse ibetu kai ikeu sakesa kaisi. Kai tamata bei kota Yope telu pise ata rebe hlaleke loko Yesuse esi keu sakesa kaisi lekwe.

²⁴ Kena petu suike esi luake ndi kota Kaisarea. Korneliuse inamakesi peneka kai ilupuke pusue eni luma toini kai pusue eni ebearu.

²⁵ Kena Petruse ikusu lumare, Korneliuse isapai, itatu me eni lelale kai iisike Petruse.

²⁶ Po Petruse iono ikele kai beteke lokoi be, “Keleke noma, le aure batuke tamata sakesa kai ale neka.”

²⁷ Kai luasi lepa kai lomai, esi kusu lopai luma lalei. Eleki Petrusu iselu tamata bokala esi lupuke lomai ete mere.

²⁸ Eleki ibeteke lokosi be, “Imi rekwa be lulu amiki atate, ami tamata Yahudire ono ebe kai tamata makete mo pise kusu kena esi lumare mo. Po Alla Itiluke ete au peneka be au ono ebe kai tamata makete, ono sala kena atate mo.

²⁹ Ele mere eti kena kotu aure, au suka kena lomei. Hoko au suka rekwa be imi kotu au lomei leke mula?”

³⁰ Korneliuse ibeteke be, “Kena petua ata mei peneka kasuke kena olase ele meije neka, kmau, au kotie loko Alla mei luma. Eleki ile sae ikele me oalaleku sosoli, eni pakiane ekliti.

³¹ Kai ibeteke be, ‘Korneliuse, akotie loko Allare, Ilenelu peneka kai ariluke tanei ete tamata susate, Irekwalu penka kai Iriluke saisa rebe akotiele.

³² Hoko ulake tamata keu lopai kota Yope kena kotu ile rebe eni nane Simone, kotine Petrusu lekwe. Irue kai tamata maka andulike binatang usai, eni nane Simone lekwe, eni lumare tehaike meite leini.’

³³ Ele mere eti au ulake tamata kena keu lokomu, kai aluake lomei kena lale misete peneka. Meije ami pusuma akneka lalema loko Alla peneka kena ami lene saisa rebe Ipletae alepaelu ete amire.”

*Petruse iatetuke Korneliuse kai eni luma toini
10:34-43*

³⁴ Hoko Petrusu ilepa etesi be, “Ntuane, au nati peneka be Alla Ililake tamata mo.

³⁵ Pusue tamata bei nusa otoi etia neka pine holmate Alla, kai rebe iono misete hoko Alla Isukai.

³⁶ Alla Eni lepata rebe Iulake kena betekele ete ite tamata Israele, meru Sou Misete kena Yesuse Kristuse rebe eono ite lalemaru mise kai Alla kai rue mise kai Alla. Yesuse meije Tuhane ete pusue tamata. Tamata Yahudi kai tamata Yahudi more.

³⁷ Imi rekwa saisa rebe eono kena Yesuse me pusue otoi Yudea peneka, menai bei otoi Galilea, kena Yohanese ibaptise tamata epela pende.

³⁸ Mere Yesuse bei Nasarete Alla IbitikeNi kai Iriluke Ro Misete eteI kai kbasa eteI peneka. Yesuse Ikeu keholi kena otoi etia neka kena Iono tamata makerake esi mise kai Iono tamata rebe ro tiaere ekbasaesi esi mise, le Alla IrakaI.

³⁹ Ami meije pine ami selu kena amiki matama ruama, pusue yelu rebe Ionolu ndete kota Yerusaleme kai me tamata Yahudiaru esi hena maketaru. Masike ele mere po esi pakul ahlake ai bataije kai esi bunul.

⁴⁰ Po kena petua luare Alla Iono Ikwana suike bei matala kai Alla IaselukeNi ete tamata.

⁴¹ IaselukeNi ete pusue tamata mei nusa mo, po batuke ete sie rebe bei akmena sa Alla Ibitikesi peneka kena alenakeNi ete tamata. Mere ami rebe ami kane kai kinu sakesa kaiNi kena Ikwana suike bei tamata matala.

⁴² Kai Iulake ami beteke Sou Misete ete pusue tamata mei nusa kai beteke be Alla IbitikeNi kena Iteu pakala ete pusue tamata, ete tamata kwanale kai ete tamata rebe mata pende.

⁴³ Pusue Napiaru esi betekeNi. Esi betekeNi be, 'Sire pine ihlaleke lokoI hoko eni dosare Alla Inete loko moneka baue Yesuse Eni kbasare.' "

*Ro Misete Iluake kai Ikbasa tamata toini rebe tamata Yahudi mo
10:44-48*

44 Kena Petrus e eri ilepa sa, Ro Misete Iluake sosoli kai Ikbasa pusue tamata rebe esi lene Petrus e ni lepata meru.

45-46 Hoko tamata Yahudi rebe esi hlaleke loko Yesuse rebe esi lomei sakesa kai Petrus e bei mpai Yopere esi lene tamata meru esi lepa kena soua bokala rebe esi atetuke mosare kai esi isike Alla Eni kbasare. Pususi selu meiju esi isike Alla le Alla Iono Ro Misete Ikbasa e tamata Yahudi more lekwe. Eleki Petrus e ibeteke be,

47 “Imi selu, tamata meiju esi supu Ro Misete lupe ite lekwe, hoko masike sae lekwe po ilakesi bei supu baptise moneka.”

48 Hoko Petrus e ibeteke lokosi be, “Imi baptise mina.” Eleki Petrus e ibaptisesi kena tanda be esi lulu Yesuse Kristuse. Eleki esi kotie Petrus e irue petua telu pise ata kaisi.

11

Petrus e ialenake Ro Misete Ikbasa e tamata makete rebe tamata Yahudi mo

11:1-18

1 Yesuse Eni maka ulakaru kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me otoi Yudeare esi lene be tamata Yahudi more esi hlaleke Sou Misete kena Yesuse lekwe.

2 Hoko kena Petrus e iluake me Yerusaleme, tamata Yahudia rebe esi hlaleke loko Yesuse esi rare kaini.

3 Esi beteke lokoi be, “Akusu kena tamata rebe esi sunate more esi lumare kai akane kaisi le mula? Mere mise mo.”

4 Hoko saisa rebe ionore ialenakele etesi bei menai eti pela be,

⁵ “Rebai sae me au kotie loko Alla me Yope, eleki Alla Eni Rore kbasae lalekue eleki au selu saisa etihlolo, selue saka obite nurui elake etihlolo kena esi nurui ataru, etati bei ndete lanite roma tapele.

⁶ Au selu esi laleije, au selu pusue binatangana ooani rebe esi lelala ata rebe uklala, binatangane rebe unesa kai manua rebe uklala.

⁷ Kai au lene lepate lokoku be, ‘Petruse! Abunulu kai kanelu!’

⁸ Po au ralake be, ‘Mo, Tuhane, au suka mo! Au kane manane meru rebai sae mosa le lulu Alla Eni lepata rebe Musa ilekiule manane meru moli.’

⁹ Po Ilepasa suike bei ndete lanite be, ‘Saisa rebe Alla Ibetেকে be manana meru mise kena kanele hoko abetেকে be manana meru moli yake.’

¹⁰ Yelu rebe au selulu meru uono eti rebai telu eleki ebiti suike lolete lanite ne.

¹¹ Kena mere lekwe sie telua rebe esi bei ndi Kaisareare esi kele me luma rebe au rue kenare esi metu uluije.

¹² Ro Misete Ibetেকে eteku be, ‘Akeu kaisi neka, anoake sasaisa moneka!’ Kai au sakesa kai sie nea rebe esi hlaleke loko Yesuse meijju ami keu lori kota Kaisarea kai ami pusuma kusu me Korneliuse eni lumare.

¹³ Korneliuse ialena ete ami be iselu malekate kele me eni luma laleije kai malekate mere ibetেকে lokoi be, ‘Ulake amu tamata sesi esi lopai kota Yope leke esi koti ile sae rebe eni nane Simone, rebe esi kotine Petruse lekwe.

¹⁴ Ibetেকে sou sae ete ale kai amu luma toini leke imi lene lokoi hoko imi pusumi supu hlamate bei Alla.’

¹⁵ Kena au lepasa etesi menai sa, Ro Misete Ikbasaesi lupe akmena Iakmenare Ikbasaesi ite ete

meije neka.

¹⁶ Eleki au nete loko iteki Tuhane Ibeteke be, ‘Yohanese ibaptise kena kwele po imire, Alla Iono Ro Misete Ikbasaе imi.’

¹⁷ Ele mere hoko Alla Iono Ro Misete Ikbasaе ite, kena ite hlaleke menai loko iteki Tuhane Yesuse Kristuse. Sakesa neka, Alla Iono Ro Misete Ikbasaе tamata makete rebe tamata Yahudi more neka. Ele mere hoko au lake Allare saisa mo.”

¹⁸ Kena esi lene Petruse ialena mere hoko esi rare kaini moneka kai esi isike Alla. Eleki esi beteke be, “Ele mere hoko tamata Yahudi more lekwe, Alla Ionosi hleke bei ono dosa leke esi supu rue sakesa kai Alla eti pela.”

Tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Antiokia

10:19-30

¹⁹ Kena Stepanuse isupu bunu pelare, tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi supu sui hoko esi naya bei lomai loko etika-etika neka. Leini esi naya me otoi Penisia, leini esi me nusa Sipruse kai kota Antiokia. Po esi lepae Sou Misete rame batuke ete tamata Yahudiaru neka.

²⁰ Masike ele mere, po sie ilaru bei nusa Sipruse kai bei kota Kirene esi keu me kota Antiokia kai esi lepae Sou Misete kena Yesuse ete tamata Yahudi more lekwe be Yesuse mere iteki Tuhane.

²¹ Kai Alla Iriluke kbasa etesi, hoko tamata bokala esi hlaleke kai lulu iteki Tuhane.

²² Tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me Yerusaleme esi lene meije. Eleki esi ulake Barnabase ikeu lori kota Antiokia.

²³ Hoko kena iluake, iselu tamata meru Alla Iriluke misete etesi le tamata bokala esi hlaleke loko

Yesuse hoko laleije ndina titinai. Eleki iahnausi leke esi hlaleke loko Yesuse rame.

²⁴ Barnabase meije tamata lale misete kai Ro Misete Ikbasaeni kai ihlaleke loko Yesuse ktili hoko tamata bokala esi lulu Yesuse.

²⁵ Eleki Barnabase ikeu siba lori kota Tarsuse kena inikwa loko Sauluse.

²⁶ Eleki kena itetueni, ikeri Sauluse lopai kota Antiokia. Esi rue kai tamata rebe hlaleke loko Yesuse musune esa, kai esi atetuke tamata bokala. Ete me kota Antiokiare pine tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, kotiesi tamata Kristene, memenaije ete mere.

²⁷ Kena luasi rue me kota Antiokiare nabia telu pise ata esi luake lokosi bei mpai kota Yerusaleme.

²⁸ Ile sae beisi eni nane Agabuse, Alla Eni Ro Misete Iono ilepa be, “Tamata mei nusa pusue supu susate manane ela titinai.” Saisa rebe ibeteke mere namake eono tinai kena Klaudiuse ipletare.

²⁹ Hoko pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi lalesi esa kena natue taneaia kai kepena ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me otoi Yudeare. Sebei sae inatue taneaia pise kepena lulu eni ktiline.

³⁰ Ele mere hoko esi lupuke taneaia pine esi natuelu kai Barnabase kai Sauluse ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi elakaru me Yerusaleme.

12

Petruse isupu kerike kai kusueni kena bui

12:1-5

¹ Kena Barnabase kai Sauluse erisi ndi kota Antiokia sa, kasuke kena mere neka kamale Herodesse iulake eni tamata kena kerike tamata elaka sie ataya pise lima bei tamata rebe esi

hlaleke loko Yesuse me Yerusaleme. Le isuka ono susate etesi.

² Hoko iulake eni tamata kena bunu Yakobuse* kena sari. Yakobuse mere Yohanese kwalini.

³ Kena Herodese iselu be ono ele mere tamata Yahudi bokala lalesi ndina, hoko isuka ele mere lekwe. Eleki iulake kerike Petruse. Kena mere tamata Yahudiaru esi pesta kane roti rebe pake ragi more.

⁴ Eleki kena kerike Petruse peneka, Herodese iulake kusueni kena bui kai solalua toini ata esi rakai. Solalu toini esare sie ataya. Herodese lalei be tatike pestare elia pine iteu pakala ete Petruse me tamata bokala esi oasi.

⁵ Hoko esi kusue Petruse kena bui. Po tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi kotie tiktili loko Alla etei rame leke isupu siri bei buije.

Malekate iono Petruse isiri bei buije

12:6-19

⁶ Kpetu rebe bobanure Herodese iteu pakala ete Petruse me tamata bokala oasi, kena kpetu mere Petruse intulu me solalua lua esi tlela, kai esi loi kena rante pesia lua. Eleyo solalu maketaru esi raka buije esi metu uluije lekwe.

⁷ Mata krebe mosa Tuhane Eni malekate sae me ikele tehaike Petruse kai bui laleiije hita pusue. Eleki malekate mere ilisuke Petruse leke ibetu kai ibeteke be, “Petruse, betu!” Eleki rantere subutele bei Petruse balaiju sosoli.

⁸ Eleki malekate mere ibeteke lokoi be, “Alike amu pakiane kai lo amu sandale esi mekute!” Hoko Petruse iono lulu malekate ilepare. Eleki

---

* **12:2** Yakobuse mere Yesuse Eni maka ulake.

malekate mere ibeteke lokoi suike be, “Alike amu lapu musute eleki alulu au!”

⁹ Hoko Petruse isiri lulu malekate mere. Kai irekwa mo be saisa rebe malekate ionoe mere eono titinai. Ibetinake batuke ikmani.

¹⁰ Eleki kena malekate kai Petruse luasi lia otoi maka raka menai kai otoi maka raka luare, eleki esi roma metu elake bei pesi kena keu loko kotare. Metu mere ruae ere baeke ete luasi. Eleki luasi keu roma lalane matai eleki malekate ikeu bei Petruse sosoli ne.

¹¹ Kena Petruse inoake mimise mina pine ibeteke be, “Meije pine au rekwa titinai be Tuhane Iulake Eni malekate kai Itie au bei Herodese iono susate ete aure kai saisa rebe tamata Yahudiaru esi suka ono etekue.

¹² Kena Petruse inoake maklinu eleki ikeu me Maria eni lumare. Maria mere Yohanese rebe kotine Markuse eni inai. Ete mere tamata bokala esi lupuke lomai kai esi kotie loko Alla.

¹³ Kena ilakae meture, bina makerike sae me eni nane Rode ikeu selu be sire ilakae meture.

¹⁴ Bina mere irena Petruse naije, po ibaeke meture mo le laleije ndina kuate hoko ikusu suike lopai lale kai ibeteke lokosi be, “Petruse indi muli.”

¹⁵ Esi beteke lokoi be, “Mere kloake ale.” Po ibeteke rame be, “Mo, kloake au mo! Indi tinai!” Eleki esi beteke be, “Mere malekate rebe irakaije.”

¹⁶ Kena esi lepa ele mere sa, Petruse ilaka meture rame kai kena esi baeke meture, esi selui hkutukesi titinai.

¹⁷ Petruse ibitike balai lokosi leke esi ndene, eleki ialenake Alla Isirieni bei buije eliare etesi. Eleki Ibeteke be, “Imi alenake meije ete Yakobuse kai iteki kwali kai betaya maketaru.” Eleki isiri beisi kai ikeu kena otoi makete.

18 Ele bobanure solalua meru lalesi susa titinai. Kai esi tneu lomai be, “Petruise isiri bei buije elia?”

19 Hoko Herodese iulake kena nikwa Petruise, po esi tetueni mo. Eleki iulake teu pakala ete solalu maka raka meru kai bunusi.

Eleki Petruise ikeu bei me otoi Yudea lori kota Kaisarea.

Herodese imata le iholmate Alla mo
12:20-25

20 Rebai sae me Kamale Herodese inasuke tamata kota Tiruse kai tamata kota Sidone titinai. Bei akmenare esi sabe manane bei Herodese eni henaru. Po kena meije sae iabelie etesi moneka le inasukesi. Hoko esi suka ono misete kaini. Hoko esi suka umauke elake Blatuse maka ature me kamale eni lumare kena esi tetue Herodese. Hoko esi keu loko Blatuse, eleki Blatuse ibeteke kena Herodese leke isuka.

21 Kena petu sae me rebe esi teu peneka, Herodese ialike eni pakiane kamale kai irue kena kamale eni otoi maka pletare eleki ilepa menai ete eni tamataru.

22 Kai tamata toini rebe esi lene ilepare esi biue be, “Meije tamata ilepa mo po meije Alla Ilepai!”

23 Tuhane Eni malekate iluake sosoli kai iono Herodese eni nanaije kera titinai. Le iulakesi leke esi isike batuke Alla mo po isebeie eni tamataru esi isikeni. Hoko imatae tilatine.

24 Ele Sou Misete kena Yesuse elei rame kai tamata boka titinai esi hlaleke lokole.

25 Barnabase kai Sauluse luasi leu bei me Yerusaleme, kena esi lepae Sou Misete pela pende. Kena esi leure esi keru kai Yohanese rebe esi kotine Markuse.

13

Barnabase kai Sauluse luasi supu ulake kena lepae Sou Misete

13:1-3

¹ Kena mere nabia kai kurua sia ilaru esi me kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Antiokia. Nabia kai kurua meru:

Barnabase,
Simeone rebe esi kotine tamata metene,
Lukiuse bei kota Kirene,
Menaheme rebe pialaeni sakesa kai elake
Herodese me nusa mere bei tone sa,
kai Sauluse.

² Kena petu sae me tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi isike Alla kai esi tahane tia senete, Ro Misete Ibeteke lokosi be, “Bitike Barnabase kai Sauluse kena esi kerike eteKu. Esi kerike mak-erike rebe Au suka esi kerikele.”

³ Eleki kena esi tahane tia senete kai kotie loko Alla pelare, esi tolae balasi kena luasi leke bitike luasi kai esi ulake luasi keu ne.

Barnabase kai Sauluse luasi Lepae Sou Misete Me Nusa Sipuruse

13:4-12

⁴⁻⁵ Le Ro Misete Iulake Barnabase kai Sauluse, hoko esi keu lori kota Seleukia. Kena esi keu mere Yohanese rebe esi kotine Markuse isakesa kai luasi lekwe kai itapa luasi. Eleki bei mere esi sai lopai nusa Sipuruse. Kena esi luake mpai hena Salamise, esi keu kusu tamata Yahudiaru esi luma ibadaru eleki silepae Alla eni lepataru etesi.

⁶⁻⁸ Esi keu keholi nusa mere eti roma me hena Papose. Ete mere esi tetue tamata Yahudi sae me eni nane Bare Yesuse, eni nane kena sou Yunanire Elimase. Ile mere tamata maka leru. Po

ilemake be ile nabi. Irue sakesa kai tamata elake, gubernure nusa mere, eni nane Sergiuse Pauluse. Gubernure mere irekwa titinai kena sasaisa neka. Iulake koti Barnabase kai Sauluse peneka, le isuka lene Alla Eni lepataru kena Yesuse. Po Elimase, tamata maka atia mere ilake luasi lepae lokoi. Ele mere isuka gubernure mere ihlaleke loko Yesuse mo.

⁹ Po Sauluse rebe esi kotine Pauluse lere, isupu kbasas bei Ro Misete hoko ilimese lokoi,

¹⁰ eleki ibeteke be, “Ei, nloene elake. Kwetele bei ro tiaru esi elake! Alemakesi kai ono tiaf etesi rame yake. Asuka esi ono nkenale mo. Ale-make loko tamata rame kena sasaisa neka be iteki Tuhane Iono nkenale mo. Ahleke amu makle-make mere moneka.

¹¹ Kena meije, Tuhane Ihukume ale sosoli! Iono mataume selu moneka hoko aselu sasaisa mon-eka roma Alla Iono aselu suike.” Eleki kena olase mere neka, Elimase iblake ruai me kena melene hoko iselu sasaisa moneka. Hoko isanakwa lori-lopai rame loko tamata kena kerikeni kai rapai. ¹² Kena gubernure iselu mere, ihlaleke loko Yesuse le iherane Tuhane Eni lepataru esi kbasare.

*Pauluse iahnau tamata me kota Antiokia
13:13-52*

¹³ Eleki Pauluse kai eni ebearu esi sai rame bei me kota Papose, eleki esi luake nda kota Perga me otoi Pampilia. Po Yohanese rebe esi kotine Markuse lere, isuka keu kaisi moneka hoko isai leu lopai Yerusaleme.

¹⁴ Eleki bei me kota Pergare esi keu rame eti roma ndete kota Antiokia me otoi Pisidia. Eleki

kena tamata Yahudi esi petu pleije esi kusu me luma ibadare kena esi rue ete mere.

¹⁵ Kena esi baise bei Alla Eni lepata rebe Musa ilekiule kai nabiaru esi lekiule pela, eleki tamata elaka makerike me luma ibadare esi ulake tneu Pauluse kai eni ebearu be, “Kwalia imi, sepo imi hnaune me kena hnau ami hoko beteke noma.”

¹⁶ Eleki Pauluse ikele, ibitike balai lokosi leke esi lene lokoi eleki ibeteke be,

“Kwalia imi, tamata Israela kai kwalia maketa ete meije rebe imi hlaleke loko Alla. Imi lene meije mina!

¹⁷ Iteki Alla rebe ite tamata Israelaru hlaleke lokolje, Ibitike iteki ntuana menaru. Iono esi lei boka kai ktili peneka kena erisi rue ndi Mesire lupe tamata makete sare. Eleki Eni kbasa elake eonosi siri bei otoi Mesire.

¹⁸ Eleki kena esi me otoi nsekile musuna butu atare, Alla Irakasi mise titinai.

¹⁹ Alla Itapasi kena esi bunu tamata bokala bei nusa toini itu rebe ume otoi Kanane, eleki Ilarake tapele mere ete iteki ntuana menaru leke eleuesi.

²⁰ Esi rue me Mesire kai esi keu keholi ndete otoi nsekile neka. Pusue meiju uono musuna utuna ata butu lima eti esi rana tapele mere.

Eleki Alla Iono sie ilaru esi supu bitike kena maka teu pakala. Tamata maka teu pakala rebe pamulire nabi Samuele.

²¹ Eleki esi kotie loko Alla leke Ibitike tamata esa kena iono kamale etesi. Eleki Alla Ibitike Saula, Kisi eni nanae, bei nusa toini Benyamine. Eleki Saula iono kamale musuna butu ata.

²² Eleki Alla Irulukeni. Eleki Ibitike Dauta kena iono kamale etesi. Alla Ibeteke be, ‘Au selu Dauta,

Isai eni nanae, iono laleKu ndina kai iono lulu Auku pletaru peneka.’

²³ Kai bei Dauta eni anubuaru pine Alla Ibitike Maka Hlamate ete pusue tamata, lulu akmena Italuke. Maka Hlamate mere Yesuse. Hoko Alla Iono pelae sasaisa rebe Italuke pende.

²⁴ Kai kena Yesuse Iluake mosare, Yohanese ibeteke ete tamata Israelaru leke esi naku esi neunararu leke Alla Ilenelu kai esi suka kena ibaptisesi.

²⁵ Eleki kena Yohanese eni makerika meru pela nere, ibeteke lokosi be, ‘Imi noake au meije sire? Au meije Maka Hlamate mo. Au meije Ile rebe imi namakeNi rame mo. Po imi lene mimise le Ile mere Iluake pamuli beiku. Eni kbasare ela lesi beiku titinai hoko au mpe lebu beiNi.’

²⁶ Kwalia imi rebe rulu bei ntuane Abrahame kai pusue kwalia imi maketa ete meije rebe hlaleke loko Alla! Alla IulakeNi kena Iahnau ite leke ite supu hlamate peneka.

²⁷ Po tamata mpai kota Yerusaleme kai esi elakaru esi rekwa be Yesuse mere Ile rebe Alla IulakeNi kena Iono hlamate ete tamatare mo. Kai nabiaru esi lepata bei Alla kenaI rebe baiselu pela petu pleije, eni nati mo hoko esi suka bunuI. Eleki esi pleta kena bunuI. Ele mere hoko hnaune bei Alla rebe nabiaru esi lekiule uono tinaije mere peneka.

²⁸ Le masike esi supu Yesuse Eni nsalale sae mo, po esi kotie bei elake Pilatuse, leke iulake eni maka luluaru esi bunuI.

²⁹ Esi ulakesi bunuI. Eleki kena esi ono Yesuse lulu saisa rebe nabiaru esi lekiule pela peneka, eleki sie maketa esi rulukeNi bei ai tutini rebe pakul kenare eleki esi tolaiNi kena liane benai.

³⁰ Po Alla Iono Ikwana suike bei tamata matalaru.

³¹ Eleki IaselukeNi rame petua bokala ete tamata rebe esi keu sakesa kaiNi bei mpai otoi Galilea lolete Yerusaleme. Hoko sie rebe esi selu Yesuse kena mere pine, esi alenakeNi ete pusu tamata Yahudiaru.

³² Hoko kena meije ami lepae Sou Misete ete imi be saisa rebe Alla italuke ete iteki ntuane menare Iono,

³³ Ile mere pine Dauta anubu rebe Alla IbetekeNi kena Maka Hlamate ete pusue tamata. Ile mere Yesuse. Hoko Alla Iono pusue rebe Italukele le Iono Yesuse Ikwana suike bei matala peneka. Buku Isike Alla pasale luare, Dauta ibeteke Alla Eni lepate loko Eni nanare be:

‘Ale Auku Nanae,
 Petu meije Au beteke ete pusue tamata be,
 Aure AmaMu!’

³⁴ Alla Iono Ikwana suike bei matala peneka, hoko meije Imata suike moneka. Le Alla Ibeteke lokoI peneka be:

‘Saisa rebe Au taluke misete ete Dauta pende.
 Au ono ete Ale tinai sa.’

³⁵ Kai buku Isike Alla pasale makete lekwe ibeteke be:

‘Asebei Au rebe Auku dosa sae mo,
 au mata kai pulueku mo.’

³⁶ Dauta iono lulu Alla Iulakeine peneka, kai imata peneka kai hnoukeni tehaike eni ntuane menaru. Kai pulueni peneka.

³⁷ Po Yesuse rebe Alla Iono Ikwana suike, pulueNi mo.

³⁸⁻³⁹ Hoko au beteke ete kwalia imi leke imi rekwa be ami beteke be Alla Iampune imi dosaru le

Yesuse Imata kai kwana suike ete imi peneka. Kai sire rebe ihlaleke lokoIje, Alla Inete loko eni dosaru moneka. Kai sire pine ilulu hukume rebe Musa ilekire po ihlaleke loko Yesuse mo, hoko Alla inete loko eni dosaru rame.

⁴⁰ Bei mere hoko imi noake mimise leke saisa rebe nabiaru esi lekiule uono kena imi yake. Le nabia menaru esi leki kai beteke be:

⁴¹ ‘Imi tamata maka lepae tiae loko tamata maketa,
imi lene mimise!
Namake pine hkutukemi
eleki imi mata!
Le kena imi mata mosare
Au ono imi supu misete mo,
hoko masike sae ibeteki mere mimise
ete imi lekwe,
po imi hlaleke loko more neka.’ ”

⁴² Eleki kena Pauluse kai Barnabase luasi siri bei luma ibadare, tamata me luma ibadare esi kotie bei luasi leke esi kusu kena petu plei suike kena lepa sibae lepata meru etesi.

⁴³ Eleki kena tamata meru esi siri pususi bei luma ibadare peneka, tamata Yahudi bokala kai tamata nusa maketa lekwe rebe esi hlaleke lulu tamata Yahudi pende esi keu lulu Pauluse kai Barnabase. Hoko luasi hnausi rame leke esi hlaleke loko Alla be Alla Iono misete rame.

⁴⁴ Eleki kena petu plei suike mahake tamata me kota mere esi luake pususi kena lene Alla Eni lepataru.

⁴⁵ Po kena tamata Yahudia maketaru esi selu tamata bokala meru, hoko lalesi tia titinai. Eleki esi lepae tiae ete Pauluse kai esi rare kaini le eni lepata meru.

⁴⁶ Po Pauluse kai Barnabase luasi nehe titinai kena lepa be, “Alla Iulake ami leke suke ami lepae Eni lepata kena Yesuse ete imi akmena. Po imi suka lene loko mo kai imi suka supu hlamate mo leke rue eti pela kai Alla moneka, hoko bei meije ami siri bei imi kai keu loko tamata nusa makete.

⁴⁷ Le Tuhane Eni pleta ete amire be:
 ‘Au bitike imi kena atetuke sou bei Aure
 ete tamata nusa maketa,
 lupe lampure ehita lalane mimise etesi
 kena esi supu hlamate. Leke imi keru hlamate
 ete pusue nusa’ ”

⁴⁸ Eleki kena tamata nusa maketa bei tamata Yahudiaru esi lene mere, hoko lalesi ndina titinai eleki esi isike Alla le Sou Misete kena Yesuse. Kai tamata rebe Alla Iteusi kena supu bitikesi supu rue eti pela pende esi hlaleke loko Yesuse.

⁴⁹ Hoko tamata rebe esi hlaleke loko Allare esi keholi otoi meije kai esi lepae Alla Eni lepataru ete tamata bokala.

⁵⁰ Po tamata Yahudiaru esi rana tamata elaka me kota mere kai binaya rebe esi ono elake, rebe esi hlaleke loko Allare lalesi. Hoko esi ono susate ete Pauluse kai Barnabase kai esi sui luasi bei otoi mere.

⁵¹ Hoko Yesuse Eni maka ulaka lua meru esi tabubuke lopone bei esi lelalaru me tamata meru oasi leke esi rekwa be tamata Yahudi meiju lupe tamata rebe rekwa Alla mo. Eleki luasi keu lolete kota Ikoniume.

⁵² Eleki Yesuse eni maka lulua me kota Antiokiare lalesi ndina titinai kai Ro Misete Ikerike kena lalesi.

14

Pauluse kai Barnabase luasi lepae Sou bei Alla

*me kota Ikoniume**14:1-7*

¹ Eleki Pauluse kai Barnabase esi luake me kota Ikoniume kai luasi kusu me Yahudiaru esi luma ibada ete mere lekwe. Kai luasi atetuke Alla Eni lepataru ete mere mise titinai hoko tamata bokala esi hlaleke loko Yesuse, sie meru tamata Yahudia kai tamata maketa rebe tamata Yahudi mo.

² Po tamata Yahudia rebe esi suka hlaleke loko Yesuse more, esi amusu tamata Yahudi more lalesi leke lalesi tiake tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse.

³ Eleki luasi rue ete mere takwali. Luasi lepae loko Yesuse rilasi mo. Kai luasi alenake Alla Iono misete ete tamatare etesi. Kai luasi supu kbasa kena ono tanda herana bokala. Tanda herana saka ono tamata makerake esi mise pise sirie ro tiaru kena Alla Eni kbasare. Hoko esi hlaleke be saisa rebe luasi betekele tinai.

⁴ Po tamata bokala me kota mere esi lara toini lua. Hoko toini sae esi lulu tamata Yahudi rebe hlaleke loko Yesuse more kai toini sae esi lulu Yesuse Eni maka ulaka lua meru.

⁵ Eleki tamata Yahudi more kai tamata Yahudiaru kai esi elakaru lalesi esa kena esi ono susate kai raba Yesuse Eni maka ulaka lua meru kena batu.

⁶ Po kena luasi rekwa mere hoko esi keu me kota Listra kai Derbe kai hena me otoi Likaoniare.

⁷ Hoko esi lepae Sou Misete ete tamata ete meru lekwe.

*Pauluse kai Barnabase luasi lepae Sou Misete me kota Listra**14:8-20*

⁸ Eleki me kota Listrare, Pauluse kai Barnabase luasi tetue tamata sae me eni lelale mata kena ruelei sa hoko ikeu tekwa mo.

⁹ Kena Pauluse ilepare, tamata mere irue lene loko ilepare. Kai kena Pauluse ilimesei, Pauluse irekwa be tamata mere ihlaleke loko Yesuse ktili kai Alla Iono'i mise bei eni makerake mere yele.

¹⁰ Hoko Pauluse iklolo lokoi be, "Akele! Akele ntoli!" Eleki tamata mere ibua lolete sosoli kai ikele eleki ikeu.

¹¹ Tamata bokala rebe esi selu Pauluse iono tanda herane mere, esi kloloe kena sou Likaonia be, "Sie rebe ite isikesi esi rulu lomei nusa peneka! Esi ono tamata peneka!"

¹² Hoko Barnabase esi kotine Seuse kai Pauluse esi kotine Hermese le Pauluse ilepare mise lupe Hermese. Tamata Listra esi hlaleke loko Seuse kai Hermese saka tamata Yahudiaru esi hlaleke loko Allare.

¹³ Hoko imame ete Seuse ilene mere. Imame mere iraka luma kena kotie loko Seuse me kotare esi muline. Hoko iluake ikeri sape tulena kai buna rebe andulikelu. Hoko taneia meru ikerilu me kotare esi metu uluije. Eleki isuka palalu sakesa kai tamata meru esi taneia rebe esi suka palalu ete Yesuse Eni maka ulaka meru, kai esi suka hlaleke loko luasi.

¹⁴ Eleki kena Yesuse Eni maka ulakaru, Pauluse kai Barnabase, luasi rekwa saisa rebe esi onoe ete luasi mere. Hoko luasi kahi luasi lapunaru leke tamata meru sirekwa be luasi suka esi hlaleke loko luasi mo. Hoko esi bala kai kele me tamata bokala meru esi klelaru kai luasi kloloe be,

¹⁵ "Ei, imi ono ele meije yake! Ami meije tamata lupe imire neka. Ami ete meije kena ami lepae Sou Misete ete imi, leke imi hleke bei isike Seuse pise Hermese, imi makerike nsalale mere kai leke imi hlaleke loko Alla rebe tinai. Ile mere pine Itolae

lanite kai tapele meije, meite kai pusue yelu rebe urue kenaule.

¹⁶ Masike kena akmenare Isebeie tamata nusa totoini esi kerike lulu laleisu ruasi,

¹⁷ Ibeteke ruaI etesi kena Iono misete eteise lupe Iono ulane tetu bei ndete lanite ete ite pusuma. Kai Iriluke tapele rebe ite kerike lokole esi hasile boka ete ite kai Iono lalema ndina.”

¹⁸ Masike Pauluse ilepa ele mere lekwe, po mahake sae ilake ruasi moneka kena esi pala taneaia meru ete luasi.

¹⁹ Eleki tamata Yahudia sie ilaru esi luake me kota Listra bei mpai kota Antiokia me otoi Pisidia kai otoi Ikoniume. Eleki esi umauke tamata bokala meru leke esi lulusi. Hoko tamata bokala esi raba Pauluse kena batu kai esi lihini siri bei kotare, le esi betinake imata peneka.

²⁰ Po kena Yesuse Eni maka luluaru esi kele keholini, ibetu kai ikeleke, eleki ikusu suike lopai kotare.

Eleki ele bobanure ikeu sakesa kai Barnabase lopai kota Derbe.

Pauluse kai Barnabase luasi leu suike lopai kota Antiokia me otoi Siria

14:21-28

²¹ Eleki me kota Derbere, Pauluse kai Barnabase luasi lepae Sou Misete etesi hoko tamata bokala esi hlaleke loko Yesuse. Eleki luasi leu suike lori kota Listra, eleki siba lolete kota Ikoniume eleki luasi lori kota Antiokia me otoi Pisidia.

²² Eleki me kota meru luasi akbere Yesuse Eni maka luluaru lalesi kai beteke lokosi leke esi hlaleke loko Yesuse rame. Luasi beteke lokosi be, “Ite supu susate boka mina, pine ite supu rue sakesa kai Alla kena Ipleta ite tamatare sa.”

²³ Kai papelake jemate toini, Pauluse kai Barnabase luasi bitike penatua etesi. Eleki esi tahane tia senete leke kotie loko Alla. Kai esi tolæ balasi kena penatua meru. Kai esi kotie loko Tuhane ete penatua meru.

²⁴ Eleki luasi keue otoi Pisidia eleki esi luake mpe otoi Pampilia suike.

²⁵ Kai kena luasi lepæ Sou bei Alla me kota Perga peneka eleki luasi keu lori kota Atalia.

²⁶ Eleki bei mere esi sabu meite suike lopai kota Antiokia me otoi Siria. Kota Antiokia mere, akmena esi tolæ balasi kenasi kai kotie leke esi supu misete bei Alla. Kai esi ulake luasi kena lepæ sou bei Alla kai esi ono tanda herane lekwe. Kai meije luasi kerikele pela pende.

²⁷ Eleki kena luasi luake me kota Antiokiare, esi lupuke tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete meru, eleki luasi alenake yelu rebe Alla Iono luasi onoule. Kai luasi alenake Alla Iono tamata makete lekwe rebe tamata Yahudi more esi supu lalane kena hlaleke loko Yesuse.

²⁸ Ete me kota mere Pauluse kai Barnabase luasi rue takwali sakesa kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse.

15

*Yesuse Eni maka ulakaru kai penatuaru
esi lupu me Yerusaleme*

15:1-21

¹ Eleki tamata Yahudi telu pise ata rebe esi hlaleke loko Yesuse pende esi luake me kota Antiokia bei mpai otoi Yudea. Eleki esi atetuke tamata Yahudi mo rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere be, “Kwalia imi, sepo imi supu sunate lulu

Alla Eni pleta rebe Musa ibetekele mo, hoko Alla ono imi hlamate mo.

² Po Pauluse kai Barnabase luasi rare ktili kaisi loko hnaune mere hoko luasi lepa ktili kai tamata Yahudia meru. Eleki jemate toini esi elakaru esi teu Pauluse kai Barnabase kai tamata maketa ilaru lekwe bei tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere leke esi keu lolete Yerusaleme kena esi lepa loko yelu meru kai Yesuse Eni maka ulaka kai penatua ete meru.

³ Hoko jemate toini esi elaka me Antiokiare esi betesi siri bei kotare, eleki esi keu keholi otoi Penisia kai otoi Samaria. Kai me otoi meru esi alenake be tamata maketa rebe tamata Yahudi more esi hlaleke loko Yesuse peneka. Hoko Tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi lene mere, lalesi ndina titinai.

⁴ Eleki kena esi luake me Yerusaleme, tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, Yesuse Eni maka ulakaru kai penatua ete meru esi sapasi. Eleki luasi alenake pusue rebe Alla Iono esi onoule ete tamata Yahudi more.

⁵ Po sie ila bei tamata Parisi toini, rebe esi hlaleke loko Yesuse pende esi kele kai esi beteke be, “Tamata rebe tamata Yahudi more suke esi supu sunate kai esi lulu Alla Eni pleta rebe Musa ibetekule.”

⁶ Eleki Yesuse Eni maka ulakaru kai penatuaru esi lupuke lomai kena esi lepa loko lepate mere.

⁷ Eleki petua ilaru bei esi lepae loko lepate mere mina, Petrusse ikele kai ibeteke be, “Ei, kwalia! Imi rekwa be Alla ililake au bei ite bei akmena sa, leke au lepae Sou Misete ete tamata maketa leke esi hlaleke loko Yesuse.

⁸ Kai Alla rebe Irekwa tamata lalei, Iatetuke peneka be esi supu rue sakesa kaiNi, le Ro Misete Ikbasaesi, saka itere neka.

⁹ Kai Alla Itebi ite beisi mo, kai Iampunesi lale neune le esi hlaleke loko Yesuse saka itere lekwe.

¹⁰ Ele mere hoko meije imi ono kena imi lene loko Alla mo yake. Mere imi ulake tamata Yahudi mo rebe esi hlaleke loko Alla pende, esi ono lulu Musa eni pleta bei Alla mere yake. Le iteki ntuana mena kai ite ruama lekwe ktili kena ono lulu mo.

¹¹ Kai ite hlaleke be ite supu hlamate le Tuhane Yesuse Kristuse laleIje noa itere, eteise sakesa neka.”

¹² Hoko pususi ndene, eleki esi lene loko Pauluse kai Barnabase luasi alenake pusue yelu rebe heranelu rebe Alla iono luasi onolu ete tamata makete rebe tamata Yahudi more.

¹³ Eleki kena luasi lepa pelare, Yakobuse, tamata elake bei jemate toini me Yerusaleme, ibeteke be, “Kwalia imi lene loko au,

¹⁴ minae Simone Petruse ibeteke Alla laleI noa tamata makete rebe tamata Yahudi more memenaije ete ite peneka. Hoko Ililake beisi kena rue kaiNi.

¹⁵ Alla Eni lepata rebe nabia akmenaru esi lek-iule lekwe elulu Petruse eni lepataru. Nabi sae ileki be,

¹⁶ ‘Au luake suike,

kai Au eleke suike hehena
rebe Dauta ipletaelu rebe atia pende.

Au eleke mere lupe tamata ikerike suike luma
rebe atia pende.

¹⁷ Au bitikeni leke pusue tamata maketaru
esi hlaleke loko Au kai tamata Yahudi mo
rebe Au kotise, esi rue sakesa kai Au.

18 Aure, imi Tuhane,
Au beteke mere.

Au ono mere

saka akmena Au ono nabiaru esi betekelu.

19 Yakobuse ibeteke be, “Kwalia imi, ite pletae tamata Yahudi mo rebe esi hlaleke loko Allare kena esi lulu pusue Musa eni pleta bei Allare yake, le esi ktili kena esi ono lulu mo.

20 Po suke ite leki sulate etesi kai ahnausi leke batuke esi lulu hnauna meiju: Esi kane manane rebe rilukele ete berhalare yake, kane aklaline rebe ematae tlosekele yake, kai kane lalakwe yake. Kai esi ono ntasite yake!”

21 Sepo esi lulu meru hoko esi mise kai ite tamata Yahudi. Esi rekwa meiju le bei akmena sa, Alla Eni lepata rebe Musa ibetekele, esi beteke me papelake kota. Kai eti roma meije Alla eni lepata meru baisele rame me luma ibadaru peneka pela petu pleije.

Sulate ete tamata Yahudi mo rebe hlaleke loko Yesuse me kota Antiokiare

15:22-35

22 Eleki Yesuse Eni maka ulakaru, penatuaru kai pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me Yerusaleme esi teu lepate esa kena esi rana tamata kuila beisi kena ulakesi keu lori kota Antiokia sakesa kai Pauluse kai Barnabase. Hoko tamata rebe ranasi meru, Silase kai Yudase. Yudase kotine Barsabase lekwe. Sie lua meru tamata elaka bei tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me Yerusaleme.

23 Eleki Yesuse Eni maka ulaka kai penatuaru esi leki sulate lekwe kena natue kaisi. Sulate mere be, “Hlamate kwali betaya imi tamata Yahudi mo me kota Antiokia, otoi Siria kai otoi Kilikia. Sulate

meije bei ami, Yesuse Eni maka ulakaru, penataru kai bei imi kwali betaya ete meije.

²⁴ Ami lene be tamata sie ilaru bei ami esi luake lome eleki saisa rebe esi atetukele eono susae imi lalemi kai ehohae imi, po esi lome loko imire ami ulakesi mo.

²⁵ Hoko ami pusuma lalema esa kena teu sie ilaru. Mere Silase kai Yudase kena ulakesi keu loko imi sakesa kai Barnabase kai Pauluse rebe ami nete lokoise.

²⁶ Mahake Pauluse kai Barnabase luasi supu bunu le luasi lepae Sou Misete kena Yesuse Kristuse.

²⁷ Hoko ami ulakesi loko imi. Sie lua meru esi lepa ete imire sakesa kai lekie me sulate neka.

²⁸ Ami ulakesi kai natue sulate meije kaisi le ami teu lepate mere bei Ro Misete. Lepate mere rebe ami teue be ami pletae imi ono lulu pusue Musa eni pleta bei Allare moneka rebe imi ktili kena ono lulu more po batuke imi lulu atata meiju:

²⁹ Imi kane manane rebe rilukele ete berhalare yake, kane binatangesi lalakwe yake, kane akline rebe ematae tlosekele yake kai heti bei onontasite. Sepo imi raka nanami mimise bei yelu meije hoko imi mise kai ami tamata Yahudi. Sou bei amire esale meije mina. Hlamate.”

³⁰ Hoko esi ulakesi keu lori kota Antiokia ne. Eleki esi luake ndi kota Antiokia eleki esi kotisi leke esi lupuke pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, eleki esi riluke sulate mere etesi.

³¹ Kena tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere esi baise sulate mere pela, lalesi ndina le sulate mere beteke sou misete etesi.

³² Eleki Yudase kai Silase rebe luasie nabi lere esi lepa ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse

ete meru takwali kai luasi akbere lalesi leke esi hlaleke loko Alla rame.

³³ Kena luasi rue ete mere mikua ilaru peneka, tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Antiokia meru esi tie luasi leu kai esi nauke beteke hlamate ete ntuana mpai Yerusaleme rebe esi ulake luasi. [

³⁴ Po Silase isuka kena irue ete mere hoko irue sa.]

³⁵ Po Pauluse kai Barnabase luasi rue petua ilaru me kota Antiokia. Luasi sakesa kai tamata bokala maketa lekwe esi atetuke kai esi lepae Tuhane Eni lepataru.

*Pauluse kai Barnabase luasi keu bei lomai
15:36-41*

³⁶ Petua ilaru suike Pauluse ibeteke loko Barnabase be, “Kuebe, mai luai leu loko sie rebe esi hlaleke loko Yesuse me kotaya rebe luai lepae Sou Misete etesi pende leke luai selu be esi mula.”

³⁷ Barnabase isuka keu lekwe kai lalei kena ikeri kai Yohanese rebe kotine Markuse ikeu sakesa kaisi,

³⁸ Po Pauluse ilepa ktili lokoi be, “Mise mo, sepo ite keru kai tamata rebe ikeu bei ite kena ite ndi otoi Pampiliare. Kai ite kerike pela mosare isuka kena kerike kai ite monde.”

³⁹ Bei mere hoko esi rare kai lomai ktili eti esi keu bei lomai. Hoko Barnabase ikeri kai Markuse, luasi sai lorau nusa Sipruse.

⁴⁰ Pauluse ibitike Silase kena ikeu kaini, kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Antiokiare esi kotie ktili loko Tuhane leke Irakasi kai Iriluke misete etesi kena esi keure. Eleki esi keu ne.

41 Esi keu keholi otoi Siria kai otoi Kilikia, me otoi meru Pauluse iakbere tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse lalesi leke esi hlaleke ktili.

16

Timotiuse ikeu luie Pauluse kai Silase

16:1-5

¹ Eleki Pauluse ikeu sakesa kai Silase lori kota Derbe suike lekwe kai esi siba lori kota Listra. Ndi Listrare Yesuse Eni maka lulua sae eni nane Timotiuse, inaije tamata Yahudi kai ihlaleke loko Yesuse peneka kai amaije tamata Yunani.

² Kai tamata rebe esi hlaleke loko Tuhane me kota Listra kai kota Ikoniume esi rekwa Timotiuse tamata misete.

³ Kai Pauluse isuka kena Timotiuse ikeu sakesa kaini hoko isunateni leke tamata Yahudiaru esi sukai le esi rekwa be amaije tamata Yunani.

⁴ Eleki esi keu bei kota kena kota me otoi Galatia kena luasi beteke hnaune ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse. Hnaune mere pine Yesuse Eni maka ulakaru kai penatuaru esi teue me Yerusalem. Esi betekele leke esi lulue.

⁵ Kai ele mere hoko akbere tamata toini rebe esi hlaleke loko Yesuse laleusu leke esi hlaleke ktili loko Yesuse kai pela petu esi tapa boka rame.

Pauluse iselu tanda bei Alla me Troase

16:6-10

⁶ Eleki Pauluse kai sie rebe esi keu sakesa kaine, esi keue otoi Prigia kai otoi Galatia, le Ro Misete Ilakesi kena esi lepae Alla Eni lepataru me otoi Asia.

⁷ Eleki kena esi roma me otoi Misia kai otoi Bitinia esi ote, lalesi kena esi kusu lope otoi Bitinia. Po Yesuse Eni Rore Ilakesi kena kusu otoi mere.

⁸ Hoko esi lia bei otoi Misia eleki esi luake ndi kota Troase.

⁹ Eleki kena kpeture Pauluse iselu be tamata Makedonia sae me ikele tehaikeni kai ikotie titinai be, “Asabu meite lomei Makedonia loko ami mina kai tapa ami!”

¹⁰ Eleki kena Pauluse iselu mere pelare, ibetekele ete au, Lukase kai eni ebearu. Hoko ami aknekae sosoli kena sabu lora otoi Makedonia, le bei selu mere ami natie be Alla Ikoti ami kena lepae Sou Misete ete tamata meru.

*Lidia ihlaleke loko Yesuse ndi kota Pilipi
16:11-15*

¹¹ Eleki ami keu bei me kota Troase ami sai lora nusa Samotrake, eleki ele bobanure ami tati ndau kota Neapolise,

¹² eleki bei mere ami siba lori kota Pilipi. Kota mere ela lakwai esa me otoi Makedonia kai Kamale Kaisare eni tamata elakaru esi onoe kai esi kbasaele. Eleki ami rue petua ilaru kena kota mere.

¹³ Kena petu pleije ami lia kotare esi meture eleki keu lulu kwele leini me kotare esi mulini, le ami noake be ete mere ami tetue tamata Yahudi-aru esi otoi kena kotie loko Alla. Eleki ami tetue otoi kena kotie loko Alla. Hoko ami rue kai ami lepa kai bina rebe esi lupuke lomai ete mere.

¹⁴ Eleki bina sae beisi, eni nane Lidia bei kota Tiatira, ile maka abelie obite mahmelane rebe esi belini elake, kai masike ile tamata Yunani po ihlaleke loko Alla rame. Ilene Pauluse eni lepate bei Allare lekwe, hoko Tuhane ibuka laleije hoko saisa rebe Pauluse ibetekele ilene loko mimise kai ihlaleke loko Yesuse.

¹⁵ Eleki esi baptise Lidia kai pusue eni luma toini. Eleki ilui ami be, “Ama, sepo imi noake be au hlaleke loko Yesuse titinai, hoko mai imi rue me auku luma.” Irare kai ami rame eti ami lene lokoi.

*Pauluse kai Silase Luasi kusu bui me kota Pilipi
16:16-40*

¹⁶ Eleki kena rebai sae me ami keu me otoi ibada mere, ami tetue bina makerike sae me, ro tiare ekbasaeni hoko iono nau kena rekwa saisa rebe eono kena petua susuika. Bina mere ibeteke saisa rebe tatike pine eono hoko isupu kepena boka ete tamata rebe bina mere ikerike eteije.

¹⁷ Eleki bina mere ikeu lulu Pauluse kai ami mulima kai ikloloe loko ami be, “Tamata meiju Alla rebe Eni kbasae elake titinaije Eni maka ulaka. Esi luake lomei kena esi beteke ete kwali kai betaya imi be kena supu hlamate eliare.

¹⁸ Kai bina mere iono ele mere petua ilaru. Po kena Pauluse itahane rua bina mere ikwalere moneka, eleki ihali loko bina mere kai ibeteke loko ro tiare be, “Au pletae asiri bei bina mere kena Yesuse Kristuse Eni kbasare.” Eleki ro tiare esiri sosoli bei bina mere.

¹⁹ Eleki kena tamata rebe bina mere ikerike eteise, esi rekwa be kepene kusu etesi moneka, hoko esi kerike Pauluse kai Silase eleki esi kerilua me otoi kena tetue lomai me kotare loko tamata rebe ikbasare leke esi tneu luasi.

²⁰ Eleki kena esi bete luasi loko kamale Kaisare eni tamata elaka rebe esi kbasae kota mere, esi beteke be, “Ntuana! Tamata meiju esi atia iteki kota meije, siere tamata Yahudi,

²¹ Kai esi atetuke esi atata rebe tebike bei ite tamata Romaru iteki hukume. Esi atata meru ite tamata Roma suka kai ono lulu mo.”

²² Kai tamata boka esi kele rare kai luasi. Eleki tamata elaka meru esi ulake neha luasi lapunaru bei nanakwalaisu kai hbali luasi.

²³ Eleki kena hbalisi rebai bokala peneka, eleki kusu luasi kena bui. Kai buije esi elake isupu pleta kena raka luasi mimise.

²⁴ Hoko lulu pleta mere, buije esi elake iulake kusue luasi kena buije esi sokati mpai lale lakwai esa. Kai esi lota luasi lelalaru kena ai kurule.

²⁵ Eleki kasuke kena kpetu tlai Pauluse kai Silase luasi kotie loko Alla kai luasi menani isike Alla. Tamata bui maketaru esi lene luasi menanire lekwe.

²⁶ Kena mere sosoli neka isu elake titinai eono eti buije esi uweije nlisu, kai pusue esi metuaru baeke kai rantea rebe ulohoke tamata buiaru plesute pusulu.

²⁷ Eleki buije esi elake hkutukeni eleki ibetu. Eleki kena iselu buije esi meturu baeke, hoko ineha eni sari nanuke leke iono kena ibunu ruai le ibetinake tamata buiaru pususi naya peneka hoko isupu hukume matale.

²⁸ Po Pauluse ikloloe lokoi be, “Aatia ruamu yake le ami pusuma mei.”

²⁹ Eleki buije esi elake iulake keru lampu lopai lale, eleki rareleini itatu me Pauluse kai Silase lua oaisu.

³⁰ Eleki ibete luasi siri lori muli kai ibeteke be, “Ntuana lua, au ono saisa leke au supu hlamate?”

³¹ Eleki luasi ralake be, “Ahlaleke loko iteki Tuhane Yesuse Kristuse hoko asupu hlamate kai amu luma toini lekwe.”

³² Eleki Pauluse kai Silase luasi beteke Tuhane Eni lepataru etei kai ete pusue eni luma toini.

³³ Eleki kena kpetu mere neka buije esi elake ikeri luasi kena koa luasi lakwaiju. Eleki ruai kai pusue tamata me eni lumare baptisesi sosoli.

³⁴ Eleki ikerisi me eni luma, eleki itola manane etesi leke esi kane. Kai laleije ndina titinaije neka le ruai kai eni luma toini pususi hlaleke loko Yesuse peneka.

³⁵ Kena pita peneka tamata elaka me kota meru esi ulake polisi lora buije kena beteke ete buije esi elake be sirie tamata lua meru.

³⁶ Eleki buije esi elake ibeteke naune mere ete Pauluse be, “Tamata elake rebe esi kbasae kotare esi ulake kena sirie imi lua. Hoko imi lua siri kena meije neka kai keu kena hlamate.”

³⁷ Po Pauluse ibeteke loko polisia meru be, “Amire tamata Roma. Sae iteu pakala ete ami mosa, yo esi hbali ami me tamata bokala oasi peneka kai esi kusu ami kena bui. Kai meije esi ulake kena ami keu andeneke neko? Saisa mo! Sebeie ruasi lomei kena esi sirie ami.”

³⁸ Eleki polisia meru esi beteke mere ete tamata elaka me kota mere. Kena esi lene be Pauluse kai Silase tamata Roma, hoko rilasi.

³⁹ Eleki esi luake kotie sala bei luasi eleki esi keru luasi siri kai esi beteke ete luasi leke esi siri bei kota mere.

⁴⁰ Eleki luasi keu bei bui mere kai luasi keu me Lidia eni luma. Eleki kena luasi tetue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere kai akbere laleisu, eleki esi keu bei kotare ne.

17

*Pauluse ilepae Sou Misete me kota Tesalonika
17:1-9*

¹ Eleki Pauluse kai Silase luasi keu rame, esi keue kota Ampipolise kai kota Apolonia eleki esi luake ndi kota Tesalonika. Ete mere tamata Yahudiaru esi luma ibada me.

² Hoko Pauluse ikeu me luma ibada mere, le pi-asare tamata Yahudiaru esi luma ibada me, hoko ikeu ete mere. Mikua telu atutu esi petu pleiaru ilepae Alla Eni lepata rebe lekiule ete tamata ete meru.

³ Iatetukesi elere, “Kwali beta imi, Alla Eni lepata meru ebeteke be Ile rebe Alla IulakeNi kena Iono hlamate tamatare suke Isupu susate pine Imata kai Ikwana suike bei tamata matale. Yesuse mere pine au betekeNi ete imi be, Ile rebe Alla Iulakeni kena Iono hlamate tamatare.”

⁴ Eleki tamata Ibrani sie ilaru esi lene loko eni lepataru hoko esi lulu Pauluse kai Silase. Kai tamata Yunani bokala lekwe rebe esi hlaleke loko Allare kai tamata bina rebe esi ono elake, esi lulu Pauluse kai Silase lekwe.

⁵ Po Tamata Yahudia maketaru lalesi tia hoko esi lupuke tamata neuna me Pasare rebe esi kerike more leke esi ono neuna me pusue kota mere. Eleki esi bala uru loko Yasone eni lumare kena nikwa loko Pauluse kai Silase leke sirie luasi me muli loko tamata bokalaru.

⁶ Po esi tetue Pauluse kai Silase mo hoko esi kerike Yasone kai sie ilaru lekwe, rebe esi hlaleke loko Yesuse eleki esi nehasi loko elaka rebe esi kbasa me kota mere. Esi biuwe be, “Elaka imi, tamata meiju esi hoha papelake otoi. Meije esi luake mei iteki kotare peneka.

⁷ Kai Yasone iono esi rue kaini. Pususi ono sala kena Kaisare Roma eni pletaru, le esi beteke be kamale makete me lekwe Eni nane Yesuse.”

⁸ Hoko kena tamata bokala kai elaka me kota mere esi lene lepate mere, kaplalesi.

⁹ Eleki elaka meru esi ulake Yasone kai sie maketa rebe esi hlaleke loko Yesuse esi seli kepene mina, pine esi supu tie.

*Pauluse ilepae Sou Misete me kota Berea
17:10-15*

¹⁰ Kena kpetu mere neka tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi bete Pauluse kai Silase luasi lori kota Berea. Eleki kena luasi luake ndi Bereare, luasi keu me tamata Yahudiaru esi luma ibadare.

¹¹ Tamata Yahudia ndi kota Bereare lalesi mise lesi bei tamata Yahudia mpai kota Tesalonikare, le esi lene Alla Eni lepate rebe lekie kena Yesuse kena lale ndinate. Kai pela petu esi baeke buku rebe ebeteke Alla Eni lepataru leke esi rekwa be Pauluse eni lepata meru sakesa kai Alla Eniele pibe mo.

¹² Tamata bokala beisi esi hlaleke loko Yesuse, kai elaka bokala bei me otoi Yunanire, bina mokwai esi hlaleke loko Yesuse lekwe.

¹³ Po kena tamata Yahudia mpai kota Tesalonikare esi rekwa be Pauluse ilepae Alla Eni lepataru ndi kota Berea lekwe, hoko esi lori kota Berea leke esi rana tamata Berea laleisu leke laleisu tiake Pauluse.

¹⁴ Hoko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Bereare esi ulake Pauluse ikeu akmete lope meite leini, eleyo Silase kai Timotiuse luasi rue rame me kota Berea sa.

¹⁵ Eleki tamata rebe esi bete Pauluse roma mpe kota Atenare esi leu lolete Berea. Pauluse inaukesi loko Silase kai Timotiuse leke luasi luake nununu lokoi.

*Pauluse iatetuke tamata me kota Atena**17:16-34*

¹⁶ Kena Pauluse inamake Silase kai Timotiuse luasi me kota Atenare, laleije tia titinai le iselu berhala me kota mere uboka kuate.

¹⁷ Hoko Pauluse kai tamata Yahudiaru kai tamata maketa rebe esi hlaleke loko Allare esi lepa kai lomai me luma ibadare. Kai pela petu ilepa kai tamata rebe itetuesi me pasare lekwe.

¹⁸ Kai kurua bei tamata toini rebe esi nane Epikurose kai Stoare esi rare kaini lekwe. Eleki leini esi beteke be, “Eh, tamata meije irekwa eni saisa? Irekwa misete sasaisa mo po ilepa boka titinai.” Kai leini lekwe esi beteke be, “Mei saka ilepae yelu rebe tamata bei nusa maketa esi kotie lokoule.” Esi lepa ele mere le Pauluse ilepae loko Yesuse kai Yesuse Ikwana suike.

¹⁹ Hoko esi betei kena ikeu lupu kai esi ntuana me Ulate Areopaguse. Eleki esi beteke lokoi be, “Ntuane, ami suka rekwa amu sou beluke rebe alepaule,

²⁰ le ami lene alepae yelu rebe ami nati more, hoko ami suka rekwa pusue meru esi natire.”

²¹ Esi kotie ele mere le pusue tamata Atena kai tamata maketa rebe esi rue ete mere esi kerike moneka, le batuke esi suka lepae kai lene sou beluke.

²² Hoko Pauluse ikele me tamata rebe esi lupuke lomai me Ulate Areopaguse mere oasi, ibeteke lokosi be, “Ina kai amaya mei Atena! Au selu imi ono sasaisa neka imi lulu imi maka hlaleke titinai.

²³ Le kena au keu mei imi kotare keholi, au selu imi otoi maka kotie lakwaiju, au tetue lekite kena otoi maka tolai tanei kena riluke ete Alla sae me be, ‘Ete Alla rebe renaI mo.’ Hoko Alla rebe imi

kotie lokoIJe po imi renaI more, Ile mere pine au lepaeni ete imire.

²⁴ Mere Alla rebe Iono lanite kai tapele kai pusue taneia mei kenare, Ile mere pine Tuhane rebe Ipletae lanite kai tapele. Kai luma rebe tamata esi onolu ete saisa rebe esi hlaleke lokoule, Irue kena mo,

²⁵ kai tamata itapaI moneka, le Ile mere pine Iono tamata ihidupe. Iono tamata inasi kai Iriluke pusue yelu ete tamata.

²⁶ Iono pusue tamata nusa totoni mei nusa meije bei tamata esa neka, kai Iono esi rue papelake otoi mei nusa meije. Ile lekwe pine Iono petu kena ruele tamata kai tamata imata kai otoi kena esi rue etiare bei menai sa.

²⁷ Alla Iono ele mere ete tamata leke esi nikwa lalane kena hlaleke lokoI. Kena esi nikwa lokwoije esi tetueNi noma. Yo esi tinaije, Tuhane Ilau bei ite pusuma mo.

²⁸ Ile mere Alla rebe Iono ite hidupe, kai aleli kai ite mei nusa meije. Mere lupe tamata maka rekwa sie ilaru bei imi esi beteke be,

‘Tinai, ite pusuma meiju Alla Eni nanae.’

²⁹ Ina kai amaya, ite meiju Alla Eni nanae. Hoko ite noake be Alla Isakesa kai yelu lakai bei mase pise perake pise batu yake. Yelu lakai meru batuke tamata sionolu lulu esi rekwaule.

³⁰ Akmenare tamata esi rekwa Alla Isuka esi onore mosa, hoko Iteu pakala kena iteki dosaru mosa. Po pamuli meije Iulake pusue ite tamata mei nusa meije leke hleke bei ono dosa.

³¹ Le Alla Iteu petu sae me peneka kena teu pakala ete pusue tamata mei nusa meije kena nkenale. Alla Ibitike Ile sae kena ono mere peneka. Ile mere

Yesuse rebe Alla Iono Ikwana suike bei matale kai ite rekwa be namake Iteu pakala ete ite tamata lulu iteki nsalalaru.”

³² Kena tamata meru esi lene Pauluse ibeteke be Alla Iono Ikwana suike bei matale, hoko sie ilaru esi malie Pauluse. Kai sie ilaru lekwe esi beteke be, “Ami suka lene alepae loko meije rebai makete neka.”

³³ Eleki Pauluse ikeu bei maka lupuke lomai mere ne.

³⁴ Po sie ilaru esi lene loko Pauluse kai esi hlaleke loko Yesuse. Bei sie meru, Dionisiuse, esi ntuane sae me ulate Areopaguse kai bina sae eni nane Damarise, kai sie ilaru lekwe.

18

Pauluse ilepae Alla Eni lepataru me kota Korintuse

18:1-17

¹ Eleki Pauluse ikeu bei me kota Atena lori kota Korintuse.

²⁻³ Ete me kota Korintuse, itetue tamata Yahudi sae me eni nane Akwila, ibei otoi Pontuse. Uke iluake sakesa kai eni bina Priskila bei ndi otoi Italiare resa. Esi luake me Korintuse le Kaisare ete Roma eni nane Klaudiuse ipleta kena pusue tamata Yahudiaru esi siri bei me kota Roma*. Hoko Pauluse isili loko luasi me esi lumare kai irue kaisi le eni makerike sakesa kaisi. Eleki telusi kerike sakesa kena ono tenda bei binatangane usai kena abelielu.

⁴ Kai papelake petu pleije, Pauluse ilepa lokosi me luma ibadare leke iumauke tamata Yahudi kai tamata Yunani leke esi hlaleke be Yesuse mere Maka Hlamate.

---

* **18:2-3** Kota Romare, Italia esi kota inai.

⁵ Eleki kena Silase kai Timotiuse luasi luake me kota Korintuse bei ndete otoi Makedonia, hoko Pauluse ihleke bei makerike mere po ilepae lepata bei Alla etesi kena Yesuse rame. Ibeteke ete tamata Yahudiaru be Yesuse mere Ile rebe Alla IulakeNi kena hlamate tamata.

⁶ Po kena tamata meru laleisu tiakeni kai esi lepae tia lokoi, hoko itabubuke ndoponaru bei eni lapune leke esi rekwa be isukasi more neka. Kai ibeteke lokosi be, “Namake kena Alla Iteu pakala kena imire, imi supu sala, eleyo au supu sala mo. Meije au keu lepae sou kena Yesuse loko tamata nusa makete.”

⁷ Eleki isiri bei mere, eleki ikeu lora luma sae rebe me luma ibadare esileini. Luma mere Titiuse Yustuse enie. Ile tamata Yahudi mo po iisike Alla saka tamata Yahudi neka.

⁸ Po Krispuse, luma ibada mere esi elake kai eni luma toini esi hlaleke loko iteki Tuhane Yesuse. Kai tamata bokala rebe Yahudi mo bei kota Korintuse, rebe esi lene Pauluse eni lepataru esi hlaleke loko Yesuse hoko esi supu baptise.

⁹ Kena kpetu rebai sae me Pauluse iselu yelu saka nindaleini. Nindaleini kena Tuhane Ibeteke loko Pauluse be, “Kuebe, rilamu yake! Lepae Alla Eni lepate rame kai hleke bei yake!

¹⁰ Le Au rakamu rame kai Au sebeie sae iono susate ete ale mo, le tamata bokala mei kota meije esi hlaleke loko Au kai esi ono Auku maka lulu.

¹¹ Hoko Pauluse irue ete mere musune esa bulana ne, kai ilepae Alla Eni lepataru etesi.

¹² Kena gubernure Galio ipleta me otoi Akaya sa, tamata Yahudi toini esi keu loko Pauluse, esi kerikeni leke esi sakeni kena pakala.

¹³ Kena pakalare esi tutukeni ete maka teu

pakalare be, “Ntuane, ile meije iatula kena ono tamata esi isike Alla po tebikele bei lepata rebe Musa ilekiule.”

¹⁴ Kena Pauluse iono kena ilepa, Galio ibeteke loko tamata Yahudia meru be, “Ei, tamata Yahudi! Lene mimise! Sepo imi tutukeni le iono sala kena pemerinta esi hukume pise ono neune hoko au lene lokomi.

¹⁵ Po sepo mere lale tiake lomai le Musa eni pleta pise imi atata rebe imi ono lulule, hoko suke mere imi ruami teue. Au suka kena teu pakala ele mere mo.

¹⁶ Eleki iulakesi suisi bei otoi maka teu pakalare.

¹⁷ Eleki pusue tamata meru esi keu loko Sostene, luma ibadare esi elake, esi kerikeni kai esi tetai me otoi maka teu pakale. Po Galio ituli kaisi kwale moneka.

Pauluse ileu lopai kota Antiokia

18:18-23

¹⁸ Pauluse irue takwali me kota Korintuse. Eleki ibaie tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere. Eleki isai lopai otoi Siria sakesa kai Priskila kai Akwila. Eleki me kota Kengkrea, Pauluse ikoki eni buare lulu atate leke tamata esi rekwa be akmenare italuke ete Allare iono lulue pela peneka.

¹⁹ Eleki esi roma me kota Epsuse, isebeie Priskila kai Akwila luasi yo ikusu me luma ibada kai ilepa kai tamata Yahudia ete meru.

²⁰ Eleki esi beteke lokoi kena irue ete mere takwali mina po isuka moneka.

²¹ Ibaiesi kai ibeteke lokosi, “Kwalia imi, sepo Alla Isuka kena au leu suike loko imi hoko au lomei.” Eleki ikeu bei me kota Epsuse ne.

²² Eleki iluake me kota Kaisarea, ikeu lora kota Yerusalem kai ibeteke hlamate ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere pine isiba rame lori kota Antiokia.

²³ Eleki irue ete mere takwali toto, eleki ikeu suike. Ikeu pusue otoi Galatia kai Prigia kena iakbere pusue Yesuse Eni maka luluaru lalesi.

Apolose iluake me kota Epsuse

18:24-28

²⁴ Kena mere tamata Yahudi sae me bei kota Aleksandria eni nane Apolose iluake me kota Epsuse. Ile mere biruije miri kena lepa kai irekwa Alla Eni lepate mise titinai.

²⁵ Ile mere isupu atetuke peneka kena rekwa Yesuse Eni lepataru. Hoko laleije ndina titinai kena lepae Alla Eni lepate rebe kena Yesuse mimise po batuke irekwa Yohanese ibaptise tamatare.

²⁶ Rilai mo kena iatetuke me luma ibada. Po kena Priskila kai Akwila luasi lene iatetukesi, hoko luasi kerini me luasi luma. Leke esi atetukeni loko saisa rebe irekwa mosare. Mere be Alla Iono hlamate ete tamata sepo esi hlaleke loko Yesuse.

²⁷ Eleki Apolose lalei kena ikeu lori otoi Akaya. Hoko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse me kota Epsuse esi leki sulate loko sie rebe esi hlaleke loko Yesuse me otoi Akayare, leke esi suka kena Apolose irue kaisi.

Eleki kena Apolose iluake ndi Akayare, itapa tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere boka titinai. Tamata toini mere esi hlaleke loko Yesuse le Alla Iriluke misete etesi.

²⁸ Le irare kai tamata Yahudiaru rame me tamata bokala oasi, esi lesini mo. Kai itiluke Alla

Eni lepata rebe lekire be Yesuse mere pine Alla IulakeNi kena hlamate tamatare.

19

Pauluse ime kota Epsuse

19:1-10

¹ Kena Apolose indi kota Korintuse sare, Pauluse ikeu papelake hena me otoi mere peneka eleki iluake me kota Epsuse. Ete mere itetue sie ilaru esi hlaleke loko Yesuse.

² Itneusi be, “Kwalia imi. Kena imi hlaleke loko Yesuse, imi supu Ro Misete peneko?”

Esi ralakeni be, “Mosa. Ami lene kena Ro Misete mosa.”

³ Itneu suikesi be, “Hoko kena baptise imire, imi hlaleke loko saisa kai sire iatetuke imire?”

Esi ralake be, “Ami hlaleke loko saisa rebe Yohanese iatetuke ete amire.”

⁴ Ibeteke lokosi be, “Yohanese ibaptise tamata rebe esi hleke bei lale tiare kai kotie ampune bei Alla kai lulu Alla leke ono dosa suike moneka. Kai ibeteke ete pusue tamata Israelaru be, “Suke imi hlaleke loko Ile rebe Iluake pamuli bei aure. Mere Yesuse.’ ”

⁵ Kena esi lene Pauluse ilepa mere, esi suka supu baptisesi kena iteki Tuhane Yesuse Eni nane.

⁶ Kena Pauluse ibatake balai ndete babaisu, Ro Misete Ikbasa laleisu, Iono esi lepa kena sou mamaketa rebe esi rekwa mo kai esi lepae Sou bei Allare.

⁷ Tamata meru kasuke sie butu esa lesini lua.

⁸ Bulana telu Pauluse ikeu rame me luma ibada kai iatetuke nehe titinai kai irare kaisi be, “Suke imi ono Alla Ipletae imi.”

⁹ Po sie ilaru ulu buasi ela hoko esi suka hlaleke loko Yesuse mo kai Pauluse eni lepate rebe Yesuse Isuka ihidupe eleire, esi lepa tia lokoe. Hoko Pauluse ikeu beisi kai ikeu sakesa kai eni maka lularu lopai hkola rebe Tiranuse iatetuke kenare. Kai iatetukesi pela petu ete mere.

¹⁰ Iatetuke ete mere musuna lua. Hoko pusue tamata Yahudi kai tamata Yahudi mo me nusa Asiare esi lene Alla Eni lepate.

Skewa eni nanaru
19:11-22

¹¹ Alla Iono Pauluse iono tanda herane.

¹² Mere, sepo tamata esi rana Pauluse eni lensore pise obite nurui rebe ilo kena akwaije rebe ipake pende kai esi tolai kena tamata makerakaru, esi mise sosoli kai ro tia rebe ukbasa lalesi usiri beisi.

¹³⁻¹⁴ Kena mere tamata Yahudi toini sae me rebe esi keu bei kota kena kota kai esi ktili kena sui ro tiare bei tamata. Eleki mokwai sie itua beisi, mere imame elake Skewa bei Yahudi eni nanaru esi suka sui ro tiaie bei tamata kena Tuhane Yesuse Eni kbasu. Esi beteke loko ro tiare kena Tuhane Yesuse Eni nane be, “Ro tiaie! Ami pleta ale kena Tuhane Yesuse Eni kbasu rebe Pauluse ibetekele. Asiri beini.”

¹⁵ Po ro tiare ebeteke lokosi be, “Yesuse au renaI, kai Pauluse au rekwai, po imi kbasu kena sirie au mo.”

¹⁶ Eleki tamata rebe ro tiare ekbasuani ibua lolete, ikakisi kai itetasi ktili titinai leke esi naya bei luma mere. Esi nayare esi lakwai elaka kai naya kalakue le ikahi esi pakiana me nanakwalaisu.

¹⁷ Tamata Yahudiaru kai tamata Yahudia mo rebe me kota Epsuse pususi lene mere, hoko rilasi kai esi isike Tuhane Yesuse Eni nane rame.

¹⁸ Eleki tamata bokala rebe esi hlaleke loko Yesuse pende, esi luake naku neuna rebe akmena esi onolu me tamata maketa bobokala oasi.

¹⁹ Tamata bokala beisi lekwe rebe akmena esi ono makmaure, esi lupuke esi buku makmauaru eleki esi busae me tamata bokala oasi. Bukua meru esi beline kasuke kepene perake usata butu lima*.

²⁰ Bei mere hoko lepate kena Tuhane Yesuse elei rame ete tamata bobokala kai sie bokala beisi hlalekeNi.

²¹ Eleki kena meiju uono pelare, Alla Eni Ro Iono Pauluse lalei kena isuka keu lori otoi Makedonia kai otoi Akaya pine ilopai kota Yerusaleme. Ibeteke be, “Suke au keu lopai kota Roma sa kena au keu mpai kota Yerusaleme pelare.”

²² Hoko iulake eni tamata maka tapa luaru, Timotiuse kai Erastuse lori otoi Makedonia. Hoko luasi keu eike lori, eleyo irue ruai takwali mpai otoi Asia.

Demetriuse isuka ono susate ete Pauluse me kota Epsuse

19:23-41

²³ Kena mere, tamata ilaru esi hoha titinai me kota Epsuse le esi suka lene Pauluse eni lepate kena Yesuse mo.

²⁴ Ete mere ile sae me eni nane Demetriuse, tamata tukane perake. Iono luma tone bei perake saka luma kena esi isike tuhane tinai mo, esi

---

* **19:19** Kepene meije esi elake kasuke lopia lihuna butu lima lesi.

nane Artemise. Artemise mere bina. Eni mak-erike mere eono isupu kepene kokala etei kai eni tamata makerikaru.

²⁵ Ilupuke pusue eni tamata makerikaru kai pusue tukane perake maketaru eleki ibeteke lokosi be, “Kwalia imi. Imi rekwa be ite supu kepene boka bei iteki makerike meije.

²⁶ Po meije imi ruami selu kai lene saisa rebe Pauluse iono tamata meije esi hlaleke loko eni Allare kai ibeteke be Artemise mere Alla tinai mo. Batuke mei Epsuse mo, po mahake pusue otoi Asia meije, iumauke kai ilemake tamata bokala.

²⁷ Esi lepa tiae loko iteki makerike meije hoko sae sabe luma rebe ite kerikele meije moneka. Po batuke mere mo, esi noake be Artemise mere tuhane tinai mo rebe elake moneka. Hoko namake iteki tamata esi isike Artemise mone piseo. Mere malere titinai le pusue tamata mei otoi Asia kai tamata mei pusue nusa kai ite hlaleke lokoe sa.”

²⁸ Kena esi lene lepate mere hoko esi nasu kai esi biuwe rame be, “Artemise elake! Tamata Epsuse esi maka hlaleke!”

²⁹ Eleki tamata mejju kai tamata maketa bokala lekwe esi nasu papelake otoi me kota mere eleki esi kerike Gayuse kai Aristarkuse tamata bei otoi Makedonia rebe luasi keu sakesa kai Pauluse ramere. Eleki esi lihi luasi loko otoi elake kena tamata me kotare esi lupu kenare.

³⁰ Pauluse isuka kusu loko tamata bokala meru po eni tamata maka luluaru esi lakeni.

³¹ Kai tamata elaka me otoi Asia rebe Pauluse eni ebearu esi nauke lokoi leke ikeu me luma elake kena otoi maka lupure yake.

³² Hoko leini esi biuwe elere, yo leini esi biuwe ele mere, le tamata bokala bei sie meru esi rekwa mo be esi luake ete mere kena saisa.

³³ Eleki tamata Yahudiaru esi ulake tamata sae eni nane Aleksandere leke ikele mpe tla. Eleki ibitike balai loko tamata bokala meru kena ilepa.

³⁴ Po kena esi rekwa be ile mere tamata Yahudi, hoko esi suka lene lokoi mo eleki esi biuwe be, “Artemise elake, tamata Epsuse esi maka hlaleke! Artemise elake, tamata Epsuse esi maka hlaleke!” Esi biuwe kasuke olasa ului lua.

³⁵ Eleki kota mere esi sekertarise iono tamata bokala meru esi ndene kai ibeteke lokosi be, “Kwalia imi, lene mina! Mei nusa meije pusue esi rekwa be kota Epsuse maka raka luma Artemise elake kai batu moli rebe etetu bei ndete lanite moyo?

³⁶ Hoko imi ndene mina kai ono saisare akmete kuate yake le yele mere pusue rekwa.

³⁷ Le tamata lua meiju imi kerisi lomei peneka, po esi ndeae yelu molia bei iteki luma Artemise mo kai esi sobue esi nane mo.

³⁸ Sepo Demetriuse kai eni tamata makerikaru esi nanu sae, hoko suke esi kerie ete tamata maka teu pakala, leke esi teu pakala kenae. Tamata elaka maka teu pakalaru esi me otoi ete mere.

³⁹ Po sepo imi suka saisa maketa lekwe, hoko suke tamata elaka mei kotare lupu lokole leke lepa polie.

⁴⁰ Le saisa mo yo petu meije imi hohae kota meije. Mere imi ono sala. Sepo tamata elake iluake lomei pine esi tutuke ami hoko au lepa sasaisa mo.

⁴¹ Eleki kena ilepa mere pela, iulake esi leu bei

mere.

20

Pauluse ikeu me otoi Makedonia kai otoi Yunani 20:1-6

¹ Kena me kota Epsuse esi hoha moneka, hoko Pauluse ikoti tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse kena ihnausi leke esi hlaleke ktili loko Yesuse kai ibaiesi. Eleki isai lori otoi Makedonia.

² Ikeu papelake otoi me Makedonia keholi kai ete mere iatetuke sou kena Yesuse ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse leke lalesi kuru. Eleki bei otoi Makedonia ilorau otoi Yunani.

³ Ete mere Irue bulana telu. Kena lau mo isai lopai Siria nere, ilene sou sae be sepo isai lopai hoko tamata Yahudiaru esi rakai kena bunui. Hoko iteu eni lalane be ileu lopai Yerusaleme, ikeue otoi Makedonia.

⁴ Kena mere sie ilaru esi keu sakesa kai Pauluse. Sie meru:

Sopatere bei Berea, ile mere Piruse eni nanae,
Aristarkuse
kai Sekunduse bei Tesalonika,
Gayuse bei Derbe,
Timotiuse,
Tikikuse
kai Tropimuse, sie lua meru bei otoi Asia.

⁵ Sie itua meru esi keu akmena eleki esi tatike ami, au Lukase kai Pauluse mpai kota Troase.

⁶ Kena petu tamata Yahudiaru esi pesta kane roti rebe pake rahi more pela mina pine, ami sai bei me kota Pilipi me Makedonia. Eleki petua lima suike ami luake mpai Troase, ami tetu sie ituaru ete mere. Ete mere ami rue petua itu.

*Pauluse iono kwete beluke sae me
eni nane Eutikuse ikwana suike*

20:7-12

⁷ Kena petu miku kpeture, ami lupuke lomai kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse kena kane sakesa. Le Pauluse isuka keu ele bobanure neka hoko ilepa rame ete ami tamata ete meru roma kpetu tlai.

⁸ Ami lupuke lomai kena sokati ndete tature, kai esi esi sosu lampua bokala kenae.

⁹ Ete mere kwete beluke sae me eni nane Eutikuse irue me jendelare. Kena Pauluse ilepa rame sa, ihkwau titinai. Eleki intulu me jendelare, itetu bei jendelare lope tapele, sokati mere sokati rebai telu lolete. Kena esi rulu lope, bitikeni esi selui yo imata peneka.

¹⁰ Pauluse irulu lope eleki intulu kena tamata mere kai inopai eleki ibeteke be, “Kapalamei yake le ikwana suike sa.”

¹¹ Eleki Pauluse isa suike lolete eleki ilara rotiru eleki ami kane sakesa. Pauluse ilepa ete ami rame eti kasinake pine ikeu.

¹² Esi leuke kwete beluke mere me eni lumare lalesi ndina titinai.

Pauluse esi keu bei kota Troase lopai kota Mile-

tuse

20:13-16

¹³ Kena Pauluse irue me kota Troase sa ami sa kena kapale eleki ami sai eike lopai kota Asose le isuka keu lelale bei Troase lopai Asose kai amiki lalema kena ami rana Pauluse mpai Asose lulu italuke.

¹⁴ Kena itetue ami me kota Asose, isa lorau kapale, eleki ami sai rame lopai eti ami luake mpai kota Mitilene.

¹⁵ Bei ete mere ami sai rame kai ele bobanure ami luake me nusa Kiose esi oai. Eleki ele petu luare ami sai sabu lopai nusa Samose kai esi petu suike ami luake mpai kota Miletuse.

¹⁶ Le bei akmena sa Pauluse iteu lepate peneka be isili me kota Epsuse me otoi Asia mo leke eni petuaru pusue me otoi mere yake. Le kahulakeni leke kena petu elake Pentakostare suke impai kota Yerusaleme peneka.

*Pauluse iakbere penatua bei kota Epsuse laleisu
20:17-38*

¹⁷ Pauluse iulake tamata sae me bei kota Miletuse lori kota Epsuse leke beteke ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi elakaru leke esi lopai kota Miletuse lokoi.

¹⁸ Eleki kena esi luake ibeteke lokosi be, “Kwalia imi. Imi rekwa be auku hidupe elia, bei kena au luake memenai loko imi mei otoi Asia meije eti roma petu meije.

¹⁹ Au kerike ete Tuhane kena lale kwakwale mo kai rebai sesi mata kweliku tetu le imi lekwe le imi ktili kena lulu sou bei Alla mo. Kai au supu susate boka bei tamata Yahudi rebe esi suka kena bunu aure.

²⁰ Imi rekwa be au atetuke imi kena pusue yelu rebe utapa imi, hoko lepate sasaisa neka au bunikele bei imi mo. Meiju, au atetuke imi kena imi lupuke lomai, kena au sili me pusue imi lumaru.

²¹ Au betekele rame ete imi pusumi, tamata Yahudiaru kai tamata rebe Yahudi more, be suke imi hleke bei ono dosa leke imi hlaleke loko iteki Tuhane Yesuse.

²² Kai meije imi lene mimise. Ro Misete Ibeteke ete au be au keu lopai kota Yerusaleme. Au rekwa mosa be saisa eono kena au ete mpaije.

²³ Batuke au rekwa peneka be me papelake kotare Ro Misete Iono laleku rekwa titinai be, au supu kusu bui kai supu susate.

²⁴ Po au suka keu lopai Yerusaleme. Le au noake be suke au rue pibe mo mere pentine mo. Rebe pentine ete aure, au pelae pusu yelu rebe Alla Ipletae ete aure, lupe maka bala suke ibala roma esi hnura. Mere au kerike ete Tuhane Yesuse suke au lepae Sou Misete kena Alla Iono misete ete itere.

²⁵ Meije imi lene mimise. Au rekwa be imi pusumi, rebe au keu lokomi kai atetuke imi kena Alla Ipleta ite eliare, imi tetu lomai kai au suike moneka.

²⁶ Au beteke mimise ete kwalia imi, sepo imi mata kai imi keu supu susate titinai eti pela, imi tutuke au yake.

²⁷ Le au hleke bei lepae pusue rebe Alla Isuka onoe ete imire mo.

²⁸ Imi raka lalemi mimise. Kai raka imi tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse lalesi lupe tamata maka raka domba iraka eni dombaru. Imi rakasi leke esi hlaleke rame le Ro Misete Ibitike imi leke imi ono mere. Alla Iono Eni nanae Yesuse Imata ete tamata rebe esi hlaleke lokoIje.

²⁹ Au rekwa be kena au keu pende, tamata neune esi luake lomei umauke imi leke imi hleke hlaleke loko Yesuse. Kai lalesi noa imi moneka le esi lupe binatang serigala rebe ebunu dombare.

³⁰ Kai bei imi ruami lekwe tatike pine leini esi lepae sou rebe nkena mo leke esi umauke imi leke

lulusi.

³¹ Ele mere hoko imi raka lalemi mimise. Nete mimise be musuna telu au atetuke imi rame elia. Pita kpetu au hleke mo kena atetuke imi kai laleku noa imi.

³² Kena meije au kotie loko Alla kena riluke imi eteI, leke Iraka imi. Kai suke imi nete loko Eni misete elake rebe Irilukele. Hnaune meije eono laleime kuru. Kai Iriluke Eni misete rebe Italuke be Irilukele ete sie rebe Ibitikesi kena Eni tamatare.

³³ Imi rekwa peneka be roma petu meije au kotie kepene pise pakiane bei imi mo.

³⁴ Eleyo, au ruaku kerike loko saisa rebe au perlure kai auku ebea rebe esi rue sakesa kai aure esi perlure.

³⁵ Au aseluke ete imi be kena makerike boka saka meije, suke ite tapa tamata rebe ktili kena kerike mo. Kai suke ite nete loko Tuhane Yesuse Eni lepate be, 'Riluke ete tamata makete mise lesi bei supu bei tamata makete.' "

³⁶ Kena Pauluse ilepa pela, itatu kai pusu penatuaru eleki ikotie loko Alla etesi.

³⁷ Pususi rani kai esi nopa Pauluse kai esi baieni.

³⁸ Lalesi noa Pauluse titinai le ibeteke be esi selu suikeni moneka. Eleki esi betei roma ndau kapale.

21

Pauluse ileu lopai kota Yerusaleme

21:1-16

¹ Ami baie tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi elakaru eleki ami keu beisi ne. Eleki ami sai sosoli lopai nusa Kose eleki ele bobanure ami roma me nusa Rodose. Eleki bei mere ami sai rame lopai kota Patara.

² Ete me kota mere ami supu kapale sae me, eono kena esai lopai otoi Pinesia. Eleki ami sai kena kapale mere.

³ Ami selu nusa Sipruse sapleuke mapale, po ami lia bei rame lopai otoi Siria. Eleki ami tati me kota Tiruse, le ete mere kapale rebe ami sare eruluke tanea rebe elikure.

⁴ Ete mere ami keu loko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse rebe esi rue ete mere kai ami rue petua itu kaisi. Kai Ro Misete Iono sie meru lalesi rekwa be tatike pine Pauluse isupu susate mpai Yerusaleme hoko esi ahnau Pauluse leke ikeu lopai kota Yerusaleme yake.

⁵ Po petu kena ami rue ete mere pusue peneka eleki ami keu siba beisi. Hoko tamata meru bina, mokwai kai esi nanaru pususi bete ami siri bei kotare, roma ndau meite leini eleki ami pusuma tatu kai kotie loko Alla.

⁶ Eleki ami baie lomai eleki ami sa lolete kapale yo esi leu lora luma ne.

⁷ Ami sai bei me kota Tiruse, ami luake mpai kota Ptolemaise eleki ami rulu ete mere. Eleki ete mere ami keu loko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere kena beteke holmate etesi eleki ami rue kaisi petu esa.

⁸ Ele bobanure ami siba rame eleki ami luake mpai kota Kaisarea. Ete mere ami keu loko maka lepa Alla Eni lepate sae me eni nane Pelipuse me eni luma, eleki ami rue kaini. Ile mere ile sae bei sie itua rebe bitikesi me kota Yerusaleme kena layani tamata susate.

⁹ Kai Pelipuse eni kwete bina ata esi kai mosa, Alla Iriluke ktiline etesi peneka kena esi lepa Alla Eni lepataru.

¹⁰ Kena ami rue ete mere petua ilaru, nabi sae me eni nane Agabuse iluake bei ndete otoi Yudea.

¹¹ Iluake loko ami eleki irana Pauluse eni maka lo akware eleki Agabuse ruai ilo eni lelalaru kai balaiju, kai ibeteke ele meije be, “Ro Misete Iono laleku rekwa be: Ile rebe eni maka bali akwa meije namake tamata Yahudia ndete kota Yerusaleme esi loi ele meije. Eleki esi rilukeni ete tamata maketa rebe tamata Yahudi more.”

¹² Kena ami lene ibeteke mere hoko ami kai tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse rebe esi rue me kota Kaisareare, ami kotie rame bei Pauluse be, “Ntuane akeu siba lolete kota Yerusaleme yake.”

¹³ Po Pauluse iralake be, “Le mula pine imi ranire? Imi ono ele mere eono laleku tia titinai. Esi kerike au pise esi bunu au sebeisi neka le au lulu Tuhane Yesuse neka.”

¹⁴ Ele mere isuka lene loko amiki hnaune mo, eleki ami lului neka kai ami kotie loko Tuhane be, “Pusulu uono bei Tuhane Ale neka.”

¹⁵ Ami rue ete mere petua ilaru eleki ami aknekae amiki taneiaru eleki ami keu siba lolete kota Yerusaleme.

¹⁶ Hoko sie ilaru bei me kota Kaisarea esi keu sakesa kai ami kena esi bete ami loko Manasone eni lumare, le eni lumare pine ami rue kenare. Manasone mere tamata bei nusa Sipruse kai ih-laleke loko Yesuse takwali peneka.

*Pauluse ikeu loko Yakobuse
21:17-26*

¹⁷ Kena ami luake me kota Yerusaleme, tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ete mere esi sapa ami kena lale ndinate.

18 Ele bobanure Pauluse ikeu sakesa kai ami kena keu loko Yakobuse, kai pusue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse esi elakaru esi lupu ete mere.

19 Kena ami kotie hlamate beisi, eleki Pauluse ialena etesi be, kena ilepa Yesuse ete tamata makete rebe tamata Yahudi more, Alla Ionosi hlaleke lokoI.

20 Kena esi lene ialena pela, eleki pususi isike Alla. Eleki esi beteke etei be, “Kwali! Suke arekwa be tamata Yahudi rebe esi lulu Yesuse esi boka titinai peneka. Sie meru pususi ono lulu Alla Eni pleta rebe Musa ilekire mise titinai.

21 Po esi lene kena ale be atetuke pusue tamata Yahudia rebe esi rue kai tamata maketaru, leke ono lulu Alla Eni pleta meru moneka. Kai kwali ahnausi leke esi sunate esi nanaru yake kai esi ono lulu ite tamata Yahudiaru iteki atataru yake.

22 Meije esi rekwa be amei peneka hoko esi tetamu neka.

23 Hoko mise lesi aono lulu saisa rebe ami betekele meije be bei amia meiju sie ataya mei esi la loko Alla peneka.

24 Akeri kaisi me Tuhane Eni Luma kena andita nanakwala lulu atate sakesa kaisi kai aseli kepene lesi kena koki esi buaru mina. Aono ele mere leke pusue tamata esi rekwa be soua kena ale rebe esi lenelu meru tinai mo kai ara lulu Alla Eni pleta meru sa.

25 Kai arekwa lekwe be tamata makete rebe tamata Yahudi mo rebe esi hlaleke loko Yesuse pende, ami natue sulate lokosi peneka kena beteke saisa rebe ami teure be manane rebe rilukele ete tuhane tinai more kane yake. Kai kane lalakwe yake pise aklaline rebe emata le klosekele yake kai ono ntasite yake.”

²⁶ Eleki ele bobanure Pauluse ikeu sakesa kai sie ataya meru eleki esi ono lulu atate andita nanare. Eleki esi kusu me Tuhane Eni Luma kena esi beteke ete imame be petu ila atate andita nanare pela kai esi binatangana kena palalu ete Allare esi palaule.

Solalua rebe Kaisare ipletaesi esi kerike Pauluse le esi betinake Pauluse ihohae Pemerinta

21:27-36

²⁷ Petua itu kena andita nanakwala lulu atate mere elia nere, tamata Yahudia sie ilaru bei otoi Asia esi selu Pauluse me Tuhane Eni Lumare. Hoko esi umauke tamata bokala leke esi kerikeni.

²⁸ Esi kloloe be, “Ei kwalia! Tamata Israele! Tapa ami mina! Tamata meije ikeu etia-etia neka. Iatetuke pusue tamata leke esi suka ite yake, kai lene loko lepata rebe Musa ilekilu yake. Ilepata tiae loko Tuhane Eni Luma meije. Meije ikeri tamata Yahudia mo kena kusu Tuhane Eni Lumare peneka. Esi ono tiae kena otoi moli meije!”

²⁹ Esi beteke ele mere le esi selu Tropimuse tamata bei kota Epsuse, isakesa kai Pauluse me kotare, kai esi betinake Pauluse ikerini me Tuhane Eni Luma peneka.

³⁰ Hoko pusue kota laleije hoha, kai pusue tamata esi bala uru lokoi, eleki esi kerike Pauluse kai esi lihini siri bei Tuhane Eni Lumare. Eleki esi kwara pusue pagare rebe ekeholi Tuhane Eni Lumare esi meture sosoli.

³¹ Kena tamata rebe esi hoha mere esi ono kena esi bunu Pauluse, tamata sae me ibeteke ete solalua rebe Kaisare ipletaesie, esi elake be pusue kota Yerusaleme ehoha.

³² Hoko solaluaru esi elake mere irana solalu utune esi elake sie ilaru kai solalua makete lekwe eleki esi bala lolete otoi rebe hohare. Kena tamata rebe esi hoha mere esi selu solaluaru hoko esi hleke bei teta Pauluse.

³³ Eleki solaluaru esi elake mere ikeu loko Pauluse eleki ikerikeni, kai iulake esi loi. Kai itneu be, “Tamata meije sire? Iono saisare?”

³⁴ Tamata bokala meru leini esi kloloe be elere, leini esi kloloe be elere. Hoko hoha titinai eti solaluaru esi elake irekwa mo be andia tinai. Hoko iulake keru Pauluse me esi otoi maka ruere.

³⁵ Hoko kena esi kerini roma me elana buai rulu bei Tuhane Eni Lumare, solaluaru esi tohini le tamata meru esi uru boka kuate kena bunui.

³⁶ Hoko tamata bokala meru esi lulu mulisi kai esi kloloe be, “Bunui!”

Pauluse ilepa le ruai

21:37-22:21

(9:1-19; 26:12-18)

³⁷ Kena solaluaru esi ono kena kusu le Pauluse me esi otoi maka ruere, Pauluse ibeteke loko solaluaru esi elake be, “Ntuane, au lepa kai ale totore saisa moyo?”

Iralake be, “Ei, arekwa sou Yunanire?”

³⁸ Yapine ale mere tamata Mesire rebe beluke meije ihohae pemerintare eleki ipletae tamata maka bunu usata ata me otoi nsekile, piseo?”

³⁹ Pauluse iralake be, “Mo, aure tamata Yahudi bei kota Tarsuse, kota elake me otoi Kilikia. Au kotie leke asuka kena au lepa ete tamata bokala meru mina.”

⁴⁰ Kena solaluaru esi elake isuka kena Pauluse ilepa etesi, eleki ikele kena elane eleki ibitike balai lokosi leke esi ndene, eleki pususi ndene. Pauluse ilepa lokosi kena sou Ibrani be,

22

¹ “Ama kai kwalia imi, au lepa leku sa hoko saisa rebe au beteke ete imire lene loko mina!”

² Kena esi lene ilepa kena esi soure hoko pususi ndene. Ibeteke be,

³ “Aure tamata Yahudi, rueleku ndi kota Tarsuse me otoi Kilikia, po au ela mei kota Yerusaleme meije. Au supu atetuke mimise bei kuru elake Gamaliele kena iteki ntuana menaru esi Alla Eni pleta rebe Musa ilekiule, eti au ono tamata rebe kerike ete Alla rame lupe imi kena meije neka.

⁴ Kai au ono susate ete tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse eti esi mata. Bina mokwai au kerikesi kai au kusuesi kena bui.

⁵ Kena yelu rebe au betekele meru, imame elake kai elaka maka teu pakala esi selulu kena matasi ruasi kai ruasi alenakele ete imi be au beteke meije tinai. Au keru sulate beisi ete iteki tamata ndi kota Damsike kena kerike tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse. Leke au kerisi lomei kota Yerusaleme kena hukumesi.

⁶ Po kena au keu lorire, kena au tehaike kota Damsike, hitate elake bei ndete lanite ehita keholi au sosoli. Kena mere kwata.

⁷ Klolikeku lope tapele kai au lene lepate lokoku be, ‘Sauluse, le mula pine aono susate ete Au?’

⁸ Au beteke be, ‘Ale sire, Ntuane?’ Eleki Iralake be, ‘Au meije Yesuse bei Nasarete, rebe aono susate eteIje. Aono susate ete tamata rebe hlaleke loko Aure, hoko mere sakesa kai aono susate ete Aure neka.’

⁹ Kai tamata rebe esi keu sakesa kai aure, esi selu hitate elake mere, po Eni lepate loko au mere esi nati mo.

¹⁰ Au beteke be, 'Tuhane suke ono saisare?' Tuhane Ibeteke lokoku be, 'Akeleke kai siba lori kota Damsike. Ete mere asupu pleta kena saisa rebe suke aonore.'

¹¹ Kai au selu sasaisa mo le hitate elake eono matakua maile. Hoko aukua ebearu esi kerike balakue kai esi rapaku kusu kota Damsike.

¹² Ete mere ile sae me eni nane Ananiase, ih-laleke loko Alla titinai kai iono lulu Tuhane Eni lepate rebe Musa ilekiule, kai tamata Yahudi rebe esi rue ete mere esi holmatei.

¹³ Iluake lokoku kai ikele tehaikeku kai ibeteke be, 'Kwaliku, Sauluse, ksina matamu kai selu suike!' Kena mere neka au supu selu suike.

¹⁴ Eleki ibeteke be, 'Iteki ntuana menaru esi Allare Ibitike ale kena selu Yesuse rebe Eni dosa sae mo, kena lene naije kai kena arekwa lalelje.

¹⁵ Suke alenake saisa rebe aselue kena matamu ruamu kai lene kena tinamu ruamu ete pusue tamata rebe Yahudi more.

¹⁶ Kai tatike takwali yanoma. Akotie loko Tuhane leke Alla Inete amu dosaru moneka kai akele leke au baptisemu kena tanda be alulu Yesuse.'

¹⁷ Takwali lomei kena au leu mei kota Yerusaleme kai kena au kotie loko Alla me Tuhane Eni Luma sa au selu Tuhane saka nindale au.

¹⁸ Tuhane Ibeteke loko au be, 'Pauluse, siri nunu bei kota Yerusaleme le tamata Yahudi ete meije esi suka lene alenake Au mo.'

¹⁹ Au ralake be, 'Tuhane, esi rekwa be au keu bei tamata Yahudi esi luma ibada sae kena sae kena kusue tamata rebe esi hlaleke lokoMue kena bui kai tetasi.

²⁰ Kai kena Amu maka lulu Stepanuse bunuije au ete mere lekwe kai laleku kena bunuije neka.

Kai au pine au raka tamata rebe esi bunuije esi lapu nanukaru.’

²¹ Po Tuhane Ibeteke loko au suike be, ‘Akeu, le Au ulake akeu lau bei meije loko tamata makete rebe tamata Yahudi mo.’ ”

Pauluse isupu kusu me solaluaru esi otoije

22:22-29

²² Pusue esi lene loko Pauluse ilepa eti roma ibeteke tamata Yahudia more, po esi suka lene moneka hoko esi nasu kai kloloe be, “Tamata ele meije bunui! Ono ikwana moneka!”

²³ Le esi nasu kuate hoko esi kloloe rame kai esi kahi esi lapu nanukaru kai esi mulae lopone lolete.

²⁴ Hoko solalua rebe Kaisare Roma ipletaesi esi elake iulakesi be, “Keri Pauluse kusu kena iteki otoije leke ite tetai kena mekute kai tneui be le mula pine tamata bokala meru esi kloloe lokoi ele mere.”

²⁵ Po kena esi loi kena mekute binatangane usai leke esi tetai, ibeteke loko solalu utune esare esi elake be, “Ntuane, auku kbasare sakesa kai kamaele eleke Kaisare eni tamataru. Sepo imi teu pakala ete au mosa hoko aulakesi teta au yake mo hoko asupu hukume.”

²⁶ Kena solalu utune esi elake ilene mere ikeu beteke kena eni elake be, “Ntuane, Pauluse eni kbasare sakesa kai tamata kota Roma, hoko sepo ite tetai mere ite ono sala peneka.”

²⁷ Eleki solaluaru esi elake iluake loko Pauluse kai ibeteke be,

“Abeteke titinai! Amu kbasare sakesa kai kamaele eleke Kaisare eni tamataru, o?” Iralake be, “Yele, tinai.”

²⁸ Tamata elake mere ibeteke be, “Auku kbasare sakesa kai Kaisare eni tamataru, au rubue kena belini elake.”

Pauluse ibeteke be, “Kena ruele aure, auku elaka inaiju esi kbasare sakesa kai Kaisare eni tamataru peneka.”

²⁹ Hoko tamata rebe esi ono kena tneuije esi sele beini sosoli. Kai solaluaru esi elake rilai lekwe le iulake kena lo Pauluse rebe iono sala lulu Roma esi pletare eni kbasare sakesa kai Kaisare eni tamataru.

*Pauluse ime tamata maka teu pakalaru oasi
22:30-23:11*

³⁰ Ele bobanure solaluaru elake isuka rekwa mimise lekwe be le mula pine tamata Yahudiaru esi tutuke Pauluse. Hoko iulake eni solaluaru kena koti imama elakaru kai elaka maka teu pakalaru leke esi lupu me otoi maka teu pakala. Eleki iulake tie Pauluse eleki esi kerini lokosi.

23

¹ Kena Pauluse ilimese tamata maka teu pakala meru, ibeteke be, “Kwalia imi! Eti roma petu meije au ktili kena raka ruaku leke ono dosa mon-eka. Alla Irekwa lalekue titinai.”

² Imame elake eni nane Ananiase iulake tamata rebe esi kele tehaike Pauluse esi papake biruije le ibeteke ele mere.

³ Eleki Pauluse ibeteke lokoi be, “Alla Ipapake birumue. Alupe lesete tia rebe catele puti. Mere le arue ete mere kena teu pakala ete au lulu Musa eni pletare po aulake esi papake birukue yo alene auku lepataru mosa. Mere lulu amue makerike mo.”

⁴ Tamata rebe esi kele tehaikeni esi beteke lokoi be, “Alepa tiaē loko Alla Eni imame elake ele mere yake.”

⁵ Pauluse ibeteke lokosi be, “Kwalia imi, au rekwa be ile imame elake mo. Sepo au rekwa hoko au beteke ele mere mo le Alla eni lepata rebe Musa ilekire esi lepate matai me be, ‘Alepaē tiaē loko imi elake rebe ipletae imire yake!’ ”

⁶ Kena iselu tamata maka teu pakala meru irekwasi be leini bei tamata toini Saduki kai leini bei tamata toini Parisi. Hoko ibiue be, “Kwalia imi, au meije bei tamata toini Parisi le aukū ntuana menaru lekwe tamata Parisi neka. Petu meije imi teu pakala kenaku le au hlaleke be Alla Iono tamata matale ikwana suike!”

⁷ Kena ilepa pelare tamata toini Parisiaru kai tamata toini Sadukiaru esi rare kai lomai sosoli. Hoko esi larake lomai kena toini lua.

⁸ Le tamata toini Sadukiaru esi beteke be tamata matale ikwana suike moneka, malekate sae mo kai ro sae mo. Po tamata toini Parisiaru esi beteke be meru pusulu me.

⁹ Esi nasuke lomai titinai kai esi biuwe loko lomai. Eleki kuru Torata sie ilaru bei tamata toini Parisi esi kele, rare kai lomai ktili kai esi beteke be, “Ami teu be tamata meije eni sala sasaisa mo! Le sepo malekate pise ro ibeteke etei hoko eni lepate sala mo.

¹⁰ Esi rare kai lomai ktili titinai, solaluaru esi elake rilai le tinake esi bunu Pauluse. Hoko iulake eni solaluaru esi keu lope rana Pauluse bei tamata bokala meru kai esi kerini me esi otoije suike.

¹¹ Kena esi kpeture Pauluse iselu be Tuhane Ikele me leini kai Ibeteke lokoi be, “Kuebe Pauluse, rilamu yake! Alepaē Au ete tamata

mei kota Yerusalem e te meije peneka, kai suke alepae Au e te tamata ndi Roma lekwe.”

Tamata Yahudiaru esi teu lepate esa kena bunu Pauluse

23:12-22

¹² Esi bobanu beleti, tamata Yahudi sie ilaru esi lupuke lomai eleki esi la kena ruasi be sepo esi bunu Pauluse mosa hoko esi kane pise kinu mosa.

¹³ Tamata rebe esi lupuke lomai mere sie butu ata lesi.

¹⁴ Esi keu loko imama elakaru kai tamata Yahudiaru esi elakaru kai esi beteke be, “Ntuana imi, ami la kena ruama peneka be ami kane pise kinu mosa eti roma ami bunu Pauluse.

¹⁵ Hoko imi kai elaka maka teu pakala maketaru imi kotie bei solalua rebe Kaisare ipletaesi esi elake leke ikeri Pauluse suike loko imi. Imi ono lelemake be imi suka tneu suikeni mimise. Eleyo ami rakai leke iluake mei loko imi mosare ami bunui peneka.”

¹⁶ Po Pauluse betai eni nanae mokwaije ilene be esi raka Pauluse kena bunui, hoko ikeu me solaluaru esi otoije eleki ibetekele e te Pauluse.

¹⁷ Pauluse ikoti solalu utune esi elake sae me kai ibeteke lokoi be, “Ntuane, aliku kwete beluke meije loko imi elake mina le isuka beteke sasaisa me etei.”

¹⁸ Hoko ikeri kwete beluke mere loko esi elake eleki ibeteke be, “Ntuane, Pauluse rebe isupu alese, ikotiku leke keru kwete beluke meije lokomu, le isuka beteke sasaisa me etemu.”

¹⁹ Solaluaru esi elake mere ikerike kwete beluke mere balaije eleki ikerini lau totonai leke tamata

makete sae lene luasi yake eleki itneui be, “Asuka beteke saisa ete aure?”

²⁰ Kwete beluke mere ibeteke be, “Ntuane, tamata Yahudiaru esi lupu kena teu lepate esa be esi kotie beimu, leke bobanure akeri Pauluse loko tamata maka teu pakalaru kai esi ono lelemake be esi tneu suikeni mimise.

²¹ Po ntuane. Alene lokosi yamina, le namake sie butu ata lesi esi rakai kena bunui me lalane. Kai esi la kena ruasi peneka be esi kane kai kinu mosa sepo esi bunui mosa. Meije esi aknekae kai batuke esi namake abeteke be yeke neka.”

²² Hoko solaluaru esi elake mere ibeteke kenai be, “Abeteke ete au meije asibake ete sae mon-eka.” Eleki iulake ileu ne.

*Pauluse isupu liku loko ntuane Pelikse,
gubernure otoi Siria*

23:23-35

²³ Eleki solaluaru esi elake ikoti solalu utune esi elake sie luaya eleki iulake luasi be, “Aknekae solalu utuna lua, kai solalu sie butu itu rebe sa kuda, kai solalua utuna lua rebe keru oi. Leke keu lori kota Kaisarea, kena olase sikwa kpetu meije neka.

²⁴ Kai iulakesi kena aknekae kuda kena Pauluse isa kenae, kai kerini eti iluake kena hlamate roma ntuane Pelikse, gubernure otoi Siriare.”

²⁵ Kai solaluaru esi elake mere inatue sulate ete ntuane Pelikse be:

²⁶⁻³⁰ “Ntuane, gubernure otoi Siria hlamate kenamu. Tamata meije, tamata Yahudiaru esi kerikeni, kai mahake esi bunui po au luake kai auku solaluaru eleki ami lakesi le au lene be ile mere eni kbasare sakesa kai Kaisare eni tamataru. Le au suka rekwa be le mula pine esi tutukeni

kai esi beteke eni nsalalaru tinai pibe mo, au kerini loko tamata Yahudiaru esi elaka maka teu pakalaru, eleki au rekwa be iono sala sasaisa mo kena isupu bunu pise kusu bui. Esi tutukeni be iatetukesi lulu esi atataru mo. Kai au lene be tamata toini me lalesi kena esi bunui. Ele mere hoko au ulake kerini nunu loko ntuane ale. Eleki au beteke ete tamata rebe esi tutukeni leke esi liku pakala meije ete ale. Sou bei aure esalere. Bei au Klaudiuse Lisiase, solalu utune esi elake.”

³¹ Hoko solalua meru esi rana Pauluse lulu esi elake eni pletare eleki esi kerini kena kpetu lope kota Antipatrise.

³² Ele bobanure esi sebeie solalua rebe esi sa kudare sakesa kai Pauluse esi keu siba yo solalu lesinaru esi leu lolete esi otoije ndete Yerusaleme.

³³ Eleki kena solalu rebe esi sa kudare kai Pauluse esi luake ndi kota Kaisarea, esi riluke sulate mere ete ntuane Pelikse, gubernure. Kai esi riluke Pauluse etei.

³⁴ Kena gubernure ibaise sulate mere pela itneu Pauluse be, “Abei otoi etia?” Eleki iralake be, “Ntuane. Au bei otoi Kilikia.”

³⁵ Eleki ibeteke loko Pauluse be, “Tamata Yahudia rebe esi liku ale kena pakalare esi luake ete meije mina pine au lene loko ale mimise sa.” Eleki iulake rakai me kamale Herodese.

24

Pauluse ilepa loko Pelikse

24:1-9

¹ Petua lima suike, imame elake Ananiase kai tamata Yahudiaru esi elaka sie ilaru esi luake me kota Kaisarea bei mpai kota Yerusaleme. Esi kerikai maka lepa le pakala sae me eni nane Tertuluse.

Esi kusu loko ntuane Pelikse, gubernure otoi Siria kena esi tutuke Pauluse.

² Kena gubernure ikoti Pauluse, Tertuluse itu-tukeni memenai be, “Ntuane gubernure. Hlamate kenamu. Takwali peneka lisa sae mo kai ami rue mise le apletare mise kuate. Kai lalemu kena ono nusa Yahudi supu hasile mise peneka kai tapa hasile misete rame sa.

³ Ntuane. Pusue meiju ami kotie trima kasi boka titinai bei ntuane ale etia-etia neka.

⁴ Po meije au kotie bei ale be ntuane alene loko amiki lepate matai meije mimise mina leke lakemu takwali bei amu makerike yake.

⁵ Ami rekwa be tamata meije tamata tiae. Ikeu papelake otoi kena iono tamata Yahudiaru esi hoha. Kai iono elake ete tamata toini rebe lulu tamata rebe ibei hena Nasarete.

⁶ Laleije suka ono tiae kena Tuhane Eni Lumare, hoko ami lakeni kai kerikeni. [Kai ami ono kena teu pakala etei lulu hukume rebe Musa ilekire,

⁷ po solaluaru esi elake Lisiase inehai bei ami.

⁸ Kai iulake tamata rebe esi tutukene esi sakeni loko ntuane ale.]* Sepo ntuane atneui kai bei iralake ntuane arekwa be saisa rebe ami tutukele ete ale meije tinai.”

⁹ Tamata Yahudia maketaru lekwe esi tutuke Pauluse, kai esi tapa na be, “Ntuane. Tertuluse ibeteke mere tinai.”

Pauluse ilepa le ruai ete Pelikse

24:10-23

¹⁰ Gubernure mere ibitike bala loko Pauluse leke ilepa. Eleki Pauluse ilepa be, “Ntuane. Au

---

* **24:8** Ayata meiju kena Alkitape sou Yunania akmenaru sae mo.

rekwa be ntuane ateu pakala ete tamata mei nusa otoi meije musune kena musune peneka. Hoko laleku ndina titinai kena au lepa leku ete ale kena yelu rebe esi tutuke au kenare.

¹¹ Ntuane. Lesi bei petua butu esa lesini lua mosa, au keu lopai kota Yerusaleme kena au kotie loko Alla.

¹² Tamata Yahudia meiju sae itetue au nasuke sae pise au lupuke tamata kena hoha me Tuhane Eni Luma pise me luma kena kotie loko Alla pise otoi sae neka mei kota meije mo. Sepo ruamu tneusi hoko arekwa.

¹³ Ruasi lekwe esi tiluke ete ntuane ale mo be saisa rebe esi tutuke au ete ntuane ale tinai.

¹⁴ Po tinai au naku ete ntuane ale be au isike Alla rebe amiki ntuana menaru esi isikelne lulu Yesuse Eni lepataru, po esi beteke be ami isike Allare tinai mo. Kai au hlaleke loko saisa rebe Musa kai nabiaru esi lekire sa.

¹⁵ Kai au hlaleke loko Alla lupesi neka be pusue tamata esi kwana suike bei matale, tamata misete pise tamata neune, esi kwana suike.

¹⁶ Hoko au raka mimise leke laleku misete ete Alla kai mise ete tamata.

¹⁷ Kena musuna telu pise ata au keu bei kota Yerusaleme peneka, au leu lopai kena au keru kepepe ete tamata susataru kai au riluke binatangane rebe palae ete Allare leke Iampune auku dosaru.

¹⁸ Kena au ono meru kai au kotie loko Alla kena andita nanakwala lulu atate me Tuhane Eni Lumare pela nere, tamata Yahudi bei otoi Asia esi tetue au. Kena mere tamata boka mo batuke tamata Yahudia meiju rebe esi luake bei ndete otoi Asia neka. Kai sae ihoha ete mere mo.

¹⁹ Po au ono esi hoha mo. Hoko suke esi lomei

kena tutuke au sepo esi rekwa be au ono tiae lulu sasaisa neka.

²⁰ Mo hoko, ntuane aulake tamata Yahudia etere meije leke esi beteke saisa rebe esi rekwa be kena teu pakala elake mpai Yerusaleme.

²¹ Kena mere au beteke ete elaka maka teu pakalaru be, ‘Esi liku au kena pakala petu meije le au hlaleke be Alla Iono tamata matale ikwana suike.’ ”

²² Gubernure mere irekwa boka bei Yesuse Iate-tuke peneka hoko italuke be, “Pakala meije au teu sa kena solaluaru esi elake Lisiase iluake lomeije.”

²³ Eleki iulake solalu utune esi elake mere leke raka Pauluse mimise me eni lumare po iulakeni lekwe be rakai kena ktiline kuate yake leke eni ebearu esi luake selui kai riluke manane pise pakiane etei.

Pelikse kai eni bina Drusila esi lene Pauluse eni lepataru

24:24-27

²⁴ Petua ilaru suike Pelikse kai eni bina Drusila, luasi luake. Drusila mere tamata Yahudi. Eleki ikoti Pauluse leke luasi lene loko ilepare. Eleki Pauluse ilepa loko tamata esi hlaleke loko Yesuse, kamale hlamate elia.

²⁵ Ite ono nkenale elia, ite raka lalema mimise leke ono neu more elia, petu kena Alla Iteu pakala ete pusue tamatare eliare. Hoko Pelikse rilai le yelu meru hoko ibeteke be,

“Alepa roma esale meije mina kai kena meije akeu noma. Kena petu makete pine au ulake koti suike ale lekwe.”

²⁶ Kena mere gubernure mere ihlaleke be Pauluse iriluke kepene etei leke isupu tie. Ele mere hoko iulake koti Pauluse rame leke ialena kaini.

²⁷ Kena pusue musuna lua eleki Perkiuse Pestuse iseli Pelikse kena ono gubernure. Pelikse itie Pauluse mo, leke iono tamata Yahudiaru laleisu ndina.

25

Pauluse isake eni pakalare ete kamale elake Kaisare

25:1-12

¹ Petua telu suike bei Pestuse ipletae otoi Siria memenaije, ikeu bei me kota Kaisarea lopai kota Yerusaleme.

² Ete mpai Yerusaleme imama elakaru kai tamata Yahudiaru esi elakaru esi luake lokoi kena esi tutuke Pauluse be iono tia. Esi kotie beini be,

³ laleije noasi noma kai iulake keru Pauluse lomei kota Yerusaleme, le lalesi kena esi bunu Pauluse me lalane tlai peneka.

⁴ Po Pestuse iralake be, “Pauluse isupu alese ndi kota Kaisarea sa kai au lekwe takwali mo au leu lori neka.

⁵ Ele mere hoko mise lesi, sie bei imi rebe esi kbasare esi keu sakesa kai au lori. Sepo iono sala saisa ete imi peneka hoko sa pakala kaini ete ndire.”

⁶ Pestuse irue kasuke petua kwalu pise butu esa me kota Yerusaleme lekwe, eleki ileu lori kota Kaisarea. Ele bobanure irue kena otoi maka teu pakalare eleki iulake rana Pauluse lokoi.

⁷ Kena Pauluse iluake, tamata Yahudia rebe esi luake bei mpai kota Yerusaleme esi kele keholini.

Eleki esi tutuke Pauluse menai be iono sala boka titinai. Po esi tiluke eni nsalale moneka.

⁸ Pauluse ilepa le ruai be, “Ntuane. Lulu Musa eni pletaru pise Tuhane Eni Lumare esi atataru pise lulu Kaisare eni pletaru au ono sala sasaisa mo.”

⁹ Po Pestuse isuka rana tamata Yahudiaru lalesi hoko itneu Pauluse be, “Asuka kena akeu lopai kota Yerusaleme leke au teu pakala kena esi tutuke ale meije ete mpaije o?”

¹⁰ Iralake be, “Ntuane, mo. Ntuane asupu kbasa kena teu pakala bei Kaisare peneka. Hoko ntuane atneu bei au kai ateu pakala ete aure ete meije neka. Ntuane, arekwa be au ono sala ete tamata Yahudi mo.

¹¹ Sepo au ono sala sasaisa peneka pine eono au supu bunu, hoko au suka kena au mata. Po sepo saisa rebe esi tutukele tinai mo hoko sae ikbasa kena riluke au ete tamata Yahudiaru esi elakaru moneka. Hoko ntuane, au kotie beimu leke Kaisare me kota Romare itneu au kai iteu pakala ete au.

¹² Eleki Pestuse ilepa kai tamata maka teu pakalaru pela eleki ibeteke be, “Aliku pakala meije ete Kaisare hoko suke akeu lokoi.”

Pestuse, ialenake Pauluse ete ntune Agripa

25:13-22

¹³ Petua ilaru suike, ntuane Agripa kai betai Bernike luasi luake me kota Kaisarea kena beteke hlamate ete Pestuse. Ntuane Agripa mere kamale.

¹⁴ Kena luasi ete mere petua ilaru peneka, Pestuse ialenake Pauluse eni pakalare ete ntuane Agripa be, “Ntuane. Ete meije tamata bui sae me bei kena Pelikse ipleta sa.

15 Kena au ndete kota Yerusaleme, imama elakaru kai tamata Yahudiaru esi elakaru esi nanu tamata mere ete au kai esi kotie bei au kena hukumeni.

16 Po au beteke etesi be, ‘Kaisare eni tamatare kena hukumeni mosare suke ilepa le ruai ruai me tamata rebe esi tutukeni oasi me otoi maka teu pakala sa.’

17 Ele mere hoko kena tamata Yahudia meru esi lomei sakesa kai aure, ele bobanure au sakesi kena pakala sosoli kai au ulake sake tamata mere.

18 Kena tamata rebe tutukeni esi kele kai esi tutukeni po saisa rebe esi tutukeni kenare nsalale elake mo saka au noakele.

19 Po batuke esi rare kaini loko esi agamare esi hnaunaru kai esi rare kai lomai loko Ile sae me Eni nane Yesuse, Imata peneka, po Pauluse irare ktili kaisi be Ile mere Ikwana suike.

20 Au rekwa mo be au teu pakala kena yelu ele mere elia. Hoko au tneui be, ‘Asuka pibe mo kena keu lolete kota Yerusaleme leke pakala meije teu ete ndetere?’

21 Kai iulake auku solaluaru esi rakai roma ikeu lolete Kaisare eni otoi maka teu pakalare. Hoko au ulake rakai mimise roma au natueni loko Kaisare.

22 Ntuane Agripa ibeteke loko Pestuse be, “Ntuane, au suka kena lene lepate bei tamata mere ruai.” Eleki Pestuse iralake be, “Hoko yele. Bobanu pine kamale alene ilepare.”

Pauluse ilepa kai ntuane Agripa

25:23-26:32

(9:1-19; 22:6-16)

23 Hoko ele bobanure ntuane Agripa kai betai Bernike luasi luake. Esi alike pusue esi nalanaru kai tamata bokala ete mere esi holmatesi titinai.

Kai luasi luake kai kusu otoi maka lupuke lomaije sakesa kai solaluaru esi elakaru kai tamata elaka bei kota mere. Eleki Pestuse ipleta kena keru Pauluse lokosi.

²⁴ Pestuse ibeteke be, “Ntuane Agripa kai pusue elaka rebe imi luake sakesa kai ami ete meije. Imi Selu tamata meije. Tamata meije rebe tamata Yahudia bokala ndete kota Yerusaleme kai rebe ete meije esi tutukeine. Esi luake loko au kai esi kloloe be ile meije bunui neka.

²⁵ Po au rekwa be eni sala sasaisa mo kena bunui. Kena iliku pakala meije lolete kamale elake Kaisare, hoko au teu lepate kena natueni lokoi.

²⁶ Po au rekwa mo be au leki saisa kenai ete kamale elake Kaisare. Hoko au kerini ete meije loko imi pusumi kai ete ntuane Agripa leke tneui pelare au supu lepate kena leki sulate ete kamale elake Kaisare.

²⁷ Le lulu au, sepo natue tamata bui pine beteke eni sala sasaisa rebe tutukeni kenare mo, mere mise mo.”

26

¹ Agripa ibeteke loko Pauluse be, “Alepa le ale no.” Eleki Pauluse ikele, ibitike balaije loko tamata bokala meru kai ilepa lei be,

² “Ntuane kamale! Ntuane gubernure! Au blake laleku ndina titinai le au supu lepa leku mei ntuane ale oamu loko pusue yelu rebe tamata Yahudiaru esi elakaru esi tutuke au kenare.

³ Au blake lalekue ndina titinai le arekwa amiki atate titinai kai saisa rebe ami rare kai lomai lokore arekwae. Hoko au kotie bei ntuane ale

be atahane lalemu kena lene loko auku lepataru mina.

⁴ Tamata Yahudia boka esi rekwa be auku hidupe elia ndi auku henare kena akmena auru belu sare kai roma au ndete kota Yerusaleme.

⁵ Esi rekwa bei au takwali peneka. Kai sepo esi suka hoko ruasi alenake ete ntuane ale ruamu be au bei tamata toini Parisi. Au ono lulu pusue atata ktiline rebe ami lulure.

⁶ Kai petu meije au kele ete meije kena ateu lepate be au sala pibe mo le au hlaleke be Alla Iono tamata kwana suike lulu Italuke amiki ntuana menaru.

⁷ Tamata Yahudiaru bei sukua butu esa lesini lua esi isike Alla rame pita kpetu. Esi hlaleke be Alla Iono mere. Po ntuane kamale, esi tutukeku le au lekwe hlaleke ele mere.

⁸ Kwalia imi. Imi noake be Alla Iktili kena Iono tamata kwana suike more, mere tinai mo!

⁹ Akmenare au ruaku noake be suke au broka tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, tamata Nasarete mere.

¹⁰ Hoko au brokasi mpai Yerusaleme. Au kusue sie bokala kena bui le imama elakaru esi riluke kbasu ete au. Kai esi supu hukume matale au suka lekwe.

¹¹ Kai kena au hukumesi me pusu luma maka kotie loko Allare au ono esi lepa tiai loko Yesuse. Laleku musu lokosi titinai neka, hoko au ono susate etesi ndete kota Yerusaleme kai me kota maketa lekwe.

¹² Kena au keu lori kota Damsike le imama elakaru esi riluke sulate kbasu ete au,

¹³ kena au me lalane tlai, kena mere kwata, au selu hitate elake bei ndete lanite esi hitaije lesi bei

lemataije. Ehita keholi au kai auku tamata rebe esi keu sakesa kai aure.

¹⁴ Kai kena ami pusuma koli lope tapele, au lene lepate lokoku kena sou Ibrani be, ‘Sauluse, Sauluse. Le mula pine aono susate ete Au rame? Mere aono susate ete ruamu, saka sape tulene eblake kera sepo epheta esi upuije eni ai buai kena tetare.’

¹⁵ Eleki Au beteke be, ‘Ale sia mere, Ntuane?’ Tuhane Iralake be, ‘Aure Yesuse rebe aono susate eteIje baue aono susate ete tamata rebe hlaleke lokoKu.

¹⁶ Abetu kai kele! Au aseluke ruaKu meije ete ale kena Au bitikemu kena akerike ete Au kai kena alenake Au aselukeKu ete ale meije kai saisa rebe tatike pine Au aselukele ete ale petu susuike ete pusue tamata.

¹⁷ Kai Au ono hlamate ale bei pusue tamata Israelaru kai bei tamata bei nusa otoi makete rebe tamata Yahudi mo rebe esi sukamu more. Au ulake akeu lokosi,

¹⁸ leke aono esi nati Auku hnaunaru saka abuka matasi leke esi selu. Au ulake ale kena aatetukesi leke ro tiare ekbasaesi yake, po Alla Ikbasaesi saka esi siri bei otoi melene loko otoi hitate. Ele mere hoko Alla Inete loko esi dosaru moneka hoko kena Ipleta tamatare esi rue sakesa kai sie rebe esi hlaleke loko Yesuse.’

¹⁹ Hoko Ntuane kamale, ele mere eti au atula rame kena lulu Yesuse rebe IaselukeNi loko au bei ndete surga.

²⁰ Memenaije au atetuke tamata Yahudiaru ndete kota Damsike. Kai ndete kota Yerusalem kai me pusue otoi Yudea, kai tamata makete rebe tamata Yahudi more lekwe. Au atetuke be, suke

esi hleke bei ono dosa, kai suke ono lulu Alla, kai aseluke kena hidupe ete Alla kai tamata be esi hleke bei ono dosa peneka.

²¹ Le au ono pusue meru tamata Yahudiaru esi kerike au bei me Tuhane Eni Lumare kai esi ono kena bunu au.

²² Po Alla Itapa au eti roma petu meije hoko au kele ete meije. Au lepa ete pusue tamata tone elake. Kai saisa rebe au atetuke kena Maka Hlamate mere sakesa kai saisa rebe akmena nabiaru kai Musa ruai ibetekeIne.

²³ Mere Isupu susate, eleki Iono tamata memenai rebe imata eleki ikwana suike bei matale. Iruke kai beteke ete tamata Yahudiaru kai tamata Yahudiaru more be Alla hlamatesi. Saka hitate eono tamata iselu. Alla hlamatesi kena Iono esi nati Eni lepataru.”

²⁴ Kena Pauluse ilepa le ruai ele mere, Pestuse iklolo lokoi be, “Pauluse amake! Arekwa boka kuate eti eono amake.”

²⁵ Po Pauluse iralake be, “Ntuane gubernure, au make mo! Au beteke nkenale kena lale misete!”

²⁶ Kamale ruamu arekwa pusue rebe ukena Yesuse meiju. Hoko au nehe kena lepae meije titinai mei kamale oamu. Kai saisa rebe au beteke kena Yesuse meiju, au rekware, alene pusulu peneka. Le saisa rebe uono kena Yesuse mei otoi meije uono kena otoi kbunite mo.

²⁷ Ntuane kamale, alene loko saisa rebe nabiaru esi betekele o? Au rekware ntuane alene lokole!”

²⁸ Ntuane kamale iralake be, “Abetinake aono au kena lulu tamata Kristene nunu meije neko?”

²⁹ Pauluse iralake be, “Au kotie loko Alla rame leke nunu pise takwali ntuane ale kai pusue tamata rebe esi lene au lepa petu meije esi ono

lupe au. Batuke au suka ntuane asupu lo kena rante lupe au meije mo.”

³⁰ Eleki kamale, gubernure, Bernike kai tamata maketaru esi kele kai keu beini.

³¹ Kena esi me muli, esi beteke loko lomai be, “Tamata meije iono sala sasaisa kena isupu bunu pise kusu bui mo.”

³² Kai Agripa ibeteke loko Pestuse be, “Tamata meije mahake isake pakalare ete Kaisare mo hoko tiei peneka.”

27

Pauluse isa kapale lolete kota Roma

27:1-12

¹ Kena teu lepate be suke Pauluse kai ami sa kapale lolete kota Roma me otoi Italia peneka, Pauluse kai tamata buia sie ilaru rilukesi ete solalu utune sae me esi elake, eni nane Yuliuse rebe elake ete solalu toini. Esi kotie solalu toini meru “Solalu toini Kaisare Roma.”

² Ami sa kapale sae me bei kota Adramitiume rebe ekeue ootoi me Asia. Tamata Makedonia sae me bei kota Tesalonika, eni nane Aristarkuse isa sakesa kai ami.

³ Ele bobanure ami sili me kota Sidone. Yuliuse iono misete ete Pauluse. Isebei Pauluse irulu bei kapale itetue eni ebearu nda kota, leke esi tapai kena sasaisa neka.

⁴ Bei Sidone mere ami sai siba. Po sanute ebei kapale esi oaije hoko ami sai lulu nusa Sipruse esi meite leini, leke sanute ktili kuate yake.

⁵ Ami sai siba keue meite sapleuke otoi Kilikia kai otoi Pampilia, eleki ami luake me kota Mira me otoi Likia.

⁶ Ete mere, kena ami rulu bei kapale pende solalu utune esi elake isupu kapale sae makete. Kapale mere eke luake resa bei mpai kota Aleksandria, kai esuka keu lolete otoi Italia. Eleki ihetie ami kena kapale mere.

⁷ Ami sai kena kapale mere petua ilaru kai kapale susa kena keu nunu kai susa kena roma kota Kniduse po ami roma sapleuke Kniduse peneka. Kai le roka sanute hoko ami sai lulu nusa Kreta esi meite leini lia tanjune Salmone leke supu pele bei sanute.

⁸ Susa titinai kena ami lia tanjune mere, eleki ami luake kena hena sae me esi nane Pelabuhane Misete, tehaike kota Lasea me nusa Kreta.

⁹ Kena mere petua bokala lia peneka hoko supu susa kena sai rame. Petu kena tahane tia senete lia peneka hoko takwali moneka tale ndirine kai kohu elake. Ele mere hoko Pauluse iahnausi be,

¹⁰ “Kwalia imi. Sepo ite sai rame hoko tatike pine ite supu susate. Sepo eono ete ite hoko kapale kohoe kai ite lekwe mata.”

¹¹ Po solalu utune esi elake ilene loko kapale esi upuije kai kapale esi elake hoko ilene loko Pauluse eni lepata meru mo.

¹² Kai le pelabuhane mere emise kena rue ete mere kena tale ndirine mo hoko tamata boka lalesi kena sai rame leke roma ndi kota Penikse kena rue ete mere eti tale ndirine lia. Kota Penikse mere pelabuhane sae me nusa Kreta rebe esupu balate bei lemataije suni sapleuke mapale kai makwanale.

*Makmale elake ekena Kapale
27:13-26*

¹³ Kena mere balate tone ehbue bei ndau meite, hoko tamata makerike me kapale esi noake be mere petu misete kena ami keu. Eleki esi bitike kapale esi jankare kai ami sai, eleki kapale sai tehaike nusa Kreta lori.

¹⁴ Po takwali mo makmale elake erulu bei nda nusa Kreta lorau. Makmale mere esi kotiele Makmale Lemataije Sa Sapleuke Mapale.

¹⁵ Ekena amiki kapale, hoko kapale ktili kena eroka makmale moneka, hoko ami sebeie ekeri kapale neka.

¹⁶ Kena kapale manu le ami lorau eti ami tehaike nusa tone sae me esi nane nusa Kauda. Ete mere sanute ktili mo le nusa mere epele hoko ami supu sake kapale esi soa buine po nehae susa titinai.

¹⁷ Kena soa buine ndete kapale peneka, esi bali kapale keholi kena mekute leke kapale kuru. Kai rilasi le tinake kapale soraele kena ume bubui elake rebe esi kotiele Sirtise, hoko esi ruluke kapale esi layare leke sebeie kapale manu neka.

¹⁸ Ele bobanure makmale tapa ktili rame hoko esi menai kena poie tanei rebe kapale keriuile lope meite leke kapale miri toto.

¹⁹ Eleki kena petua telu bei ami sai menaije esi poie kapale esi alata ilaru lope meite, kena balasi ruasi.

²⁰ Ele petua ilaru ami supu selu lemataije kai kmalearu moneka, kai makmale ktili kai kohu elake ututu kapale rame. Hoko ami rekware be ami hlamate moneka.

²¹ Kai petu ilaru ami kane moneka, hoko Pauluse ikele mpe tla eleki ibeteke loko ami be, “Kwalia imi. Mahake imi lene loko auku hnaune

be ite keu bei nusa Kreta yake hoko ite supu susate ele meije mo, iteki taneiaru sirikele mo kai kapale meije supu atia mo.

²² Po meije au kotie bei imi leke kaplalemi yake le masike kapale meije atia nekale po bei imia meru sae imata mo.

²³ Au rekwa meije le mempetuke Alla rebe au hlalekeNi, Eni malekate iluake kele mei leiku,

²⁴ kai ebeteke lokoku be, 'Pauluse, rilamu yake! Le namake suke abalale Kaisare Roma sa. Kai Alla Ibeteke lokomu be Iono tamata rebe esi keu sakesa kai ale mei kapale meije esi supu hlamate.'

²⁵ Bei mere hoko kwalia imi. Kaplalemi yake! Le au hlaleke loko Alla be pusulu meiju uono lulu rebe Ibetekele ete aure.

²⁶ Po namake pine iteki kapale soraele ite kena nusa sae me."

Kapale soraele kena nusa sae me

27:27-44

²⁷ Kena petua butu esa lesini ata esi kpeture ami manu me meite Adria, kena kpetu tlaije tamata makerika me kapale esi blake be kapale tehaike kmalane peneka.

²⁸ Hoko esi lo batu kena mekute eleki esi sue meite otoi mere esi nanuke, mahake leai butu lua. Eleki kapale manu totonai, esi sue suike. Otoi mere esi nanuke mahake leai butu esa lesini lima.

²⁹ Eleki rilasi le tinake kapale sorae kena batu. Hoko esi suka poie jankara ata me kapale esi muline. Kai ami hlaleke pita nununu neka.

³⁰ Tamata makerika me kapale sie ilaru esi ono kena naya bei me kapale. Hoko esi ruluke kapale esi soa buine kai esi ono lelemake be esi poie jankare me kapale esi oaije.

³¹ Hoko Pauluse ibeteke loko solalu utune esi elake kai eni solaluaru be, “Lakesi, po mo hoko ite pusuma mata.”

³² Hoko solalua meru esi tete soa buine esi mekute leke sebeie manu.

³³ Kena susupa, kasinake mosare, Pauluse ibeteke loko pususi leke kane be, “Kwalia imi. Petua butu esa lesini ata peneka batuke imi raka, tahane tia senete kai kane sasaisa mo.

³⁴ Hoko au ahnau imi leke kane mina, leke nanami ktili. Ite pusuma supu hlamate, lakwai tone lekwe sae mo.”

³⁵ Kena Pauluse ilepa mere pelare, irana roti, kai ikotie trima kasi bei Alla me pusue tamata meru oasi eleki ibire rotire eleki ami kane.

³⁶ Eleki ami pusuma lalemaru ndina suike kai ami kane sakesa.

³⁷ Ami pusuma me kapale utuna lua butu itu lesini ne.

³⁸ Kena kane pila peneka, esi poie ganduma rebe me kapale lope meite leke kapale emiri.

³⁹ Kena pita peneka, esi selu nusa sae me kai esi meite sokati lora esi laiuluije mise kena saike kapale masike esi rekwa mosa be otoi mere etia. Lalesi kena atula leke saike kapale ete mere.

⁴⁰ Hoko esi tete jankare esi mekutaru eleki esi sebeie umolo lope meite. Kena mere neka esi tie mekuta rebe lo kemudire kenare, eleki esi sake layare me kapale esi oaije leke balate eliku kapale mere. Eleki esi saike kapale lora laiului.

⁴¹ Po kapale keue ume bubui sae me hoko kapale esi oaije kusu kenae hoko ekeu tekwa moneka. Eleki kohu elake papa kapale esi muline hoko atia.

⁴² Eleki kena mere solaluaru lalesi kena bunu pusue tamata buiaru, le rilasi le tinake sae inasa lora laiului kai inaya.

⁴³ Po solalu utune esare esi elake isuka kena bunu Pauluse mo hoko ilakesi bei esi maka noake mere. Ipletæ tamata rebe nasa tekware bua akmena kai nasa lora laiului.

⁴⁴ Kai ipletæ sie maketaru esi nasa pamuli kena ai siniti pise kapale esi sasaisa neka. Ele mere eti ami pusuma supu hlamate roma nda laiului.

28

Pauluse isupu trima mise me nusa Malta

28:1-10

¹ Kena ami tati kena hlamate me laiului mina, pine ami rekwa bei tamata ete mere be otoi mere esi nane nusa Malta.

² Tamata nusa mere esi ono loko amire mise titinai. Ulane tetu menai peneka kai ndiri kuate hoko esi lupuke auwe elake eleki esi koti ami ete mere.

³ Kena Pauluse ilupuke ai sanai kena itutuele kena aure, niakwe sasune inai sae me esiri le aure musure pe. Eleki ekete balaije kai etie mo.

⁴ Kena tamata nusa meru esi selu niakwe mere tihlolo kena Pauluse balaije, hoko esi lepa loko lomai be, “Ei, Tinai. Ile meije tamata maka bunure tinai. Masike ndau meite imata mo po iteki tuhane tinai mo maka teu nsalale kai nkenale ibunui kena niakwe meije.” Tuhane tinai mo mere bina.

⁵ Po Pauluse ibléluke niakwe mere bei balaije kena aure, kai isupu kera sasaisa mo.

⁶ Esi betinake pakæ balaije kai klolikeni, imata sosoli ete mere neka. Po esi tatike takwali yo esi

selu isupu sasaisa mo. Hoko esi noake suike kai esi beteke be, “O, ile meije ile rebe ite hlaleke lokoije.”

⁷ Lau bei otoi mere mo, nusa mere esi elake eni tapele otoi sae me, elake mere eni nane Publiuse. Ikoti ami kena rue kaini kai iono ami kane kena misete petua telu kaini.

⁸ Kena mere amai intulu le kerakeni, imusute kai katu lalakwe. Hoko Pauluse ikusu lokoi eleki itola balai kenai kai ikotie loko Alla. Eleki imise.

⁹ Kena tamata me nusa mere esi mere hoko tamata makeraka maketa esi luake lokoi eleki ionosi mise lekwe.

¹⁰ Esi holmate ami titinai lekwe kai kena ami keu bei nusa mere, esi riluke taneaia ete ami kane kai pakele me kapale.

*Pauluse iluake ndete kota Roma
28:11-16*

¹¹ Bulana telu suike ami keu bei otoi mere, ami sa kapale sae me bei kota Aleksandria. Kena ndirine taleije kapale mere enamake me nusa mere. Kapale mere me esi oaije esi tolai tamata lakai rebe esi kotiele yelu rebe esi hlaleke lokoe rebe ktebale.

¹² Kena ami sai bei mere kai luake ndete kota Sirakusare ami rue ete mere petua telu.

¹³ Bei mere ami sai kai tati ndete kota Regiume me otoi Italia. Eleki petu suike balate misete bei ndau meite hoko petu suike ami tati ndete kota Putioli eleki ami rulu.

¹⁴ Ete mere ami tetue tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse, kai esi koti ami hoko ami rue kaisi petua itu. Eleki ami keu siba rame lolete kota Roma. Ami luake ndete kota Romare elere,

¹⁵ Tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse ndete kota Romare esi lene kena ami hoko esi sapa ami

roma me hena Apiuse kai hena Luma Telu. Kena Pauluse iselusi, iisike Alla kai laleiije tapa ktili.

¹⁶ Kena ami roma me kota Roma, solalua rebe Kaisare ipletaesi esi elake isebei Pauluse irue ruai kena luma tebike sakesa kai solalu esa rebe irakalje.

Pauluse ilepa kai tamata Yahudia me kota Romare

28:17-31

¹⁷ Petua telu suike Pauluse ikoti tamata Yahudiaru esi elakaru. Eleki kena esi lupuke lomaije, Pauluse ilepa lokosi be, “Kwalia imi. Masike au ono sasaisa mo kena lelie iteki tamataru pise ono sala ete iteki atataru mo, po iteki tamata mpai kota Yerusalemese esi kerike au. Eleki esi likuku ete Kaisare eni solaluaru.

¹⁸ Kena Kaisare eni tamataru esi tneu aure, esi tetue au ono sala sasaisa mo kena supu hukume hoko lalesi kena tie au.

¹⁹ Po iteki tamataru esi lene lokosi mo, eleki au sake pakala meije ete Kaisare. Po mere laleku kena nanu auku tamataru mo.

²⁰ Ele mere hoko au koti imi kena au selu imi kai au lepa kai imi. Au supu raka kena luma meije, le au hlaleke loko Ile rebe Alla IulakeNi kena hlamate tamata rebe ite tamata Israele hlaleke be tatike pine Iluake.”

²¹ Esi beteke lokoi be, “Ami supu sulate sae bei mpai Yudea ete ami rebe ebeteke ale ete ami mosa. Kai iteki tamata sae ibei mpai kena iale-nake ale ete ami mo pise ilepae amu tiae ete ami mo.

²² Po ami lalema kena lene aalenake tamata esi hlaleke loko Yesuse elia. Le ami lene iteki tamata

bokala esi lepa tia'e loko tamata rebe esi hlaleke loko Yesuse rebe luluI pende.”

²³ Kena tamata Yahudiaru esi elaka meru kai Pauluse esi taluke petu kena esi lupuke lomai eleki petu mere tamata bokala esi luake loko Pauluse me luma rebe irue kenare. Eleki bei beleti eti kmau ilepa loko saisa rebe esi tneui lokore. Iate-tuke Alla Ipletae ite tamatare elia. Kai isuka kena iono esi hlaleke loko Yesuse kamale hlamate lulu hukume rebe Musa ilekire kai nabiaru esi lekiulu.

²⁴ Leini esi lene loko ilepa mere po leini esi lene loko mo.

²⁵ Esi keleke bei lomaije kena lale esa mo. Eleki Pauluse ibeteke etesi be, “Tinai. Lepate rebe akmena Ro Misete Iono nabi Yesaya ibeteke ete iteki ntuana menaru be:

²⁶ ‘Akeu beteke ete imi tamataru be,
esi lene auku hnaunaru rame po esi nati mo,
esi selu saisa rebe au onore rame po esi rekwa mo.

²⁷ Meije tatike pine eono
le lalesi rekwa sasaisa moneka,
esi sou tlina loisu,
kai esi kobue mataisu.

Sepo esi suka hnaunaru,
hoko suke esi lene,
esi selu kai esi nati.

Eleki esi leu suike loko Au,
hoko Au nete loko esi dosaru moneka.’

²⁸ Kwalia imi. Suke imi rekwa be, pamuli meije sou rebe ebeteke Alla Iono hlamate tamata bei dosare, lepaele ete tamata makete rebe tamata Yahudi mo. Esi lene loko rame.”

29 [Kena Pauluse ilepa ele mere pela, esi keu beini kai esi nasuke lomai.]*

30 Pauluse irue musuna lua kena luma rebe ise-bae mere, kai pusue tamata rebe esi luake lokoije iono lokosi kena misete.

31 Ilepā loko Alla Ipletāe ite tamatare kai loko Tuḥane Yeṣuse Kristuse etesi. Pauluse iono meru rilai mo kai isupu lake mo.

---

* **28:29** Ayate meije kena Alkitape sou Yunania akmenaru sae mo.

Janji beluke
New Testament in Alune

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Alune

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9786021954034

The New Testament

in Alune

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b88c8b73-133b-5311-9e3f-c83ba2e2a72a